

Любен Дилов

Демонът на Максвел

„Вървя след най-добрия водач — природата, сякаш след божество, и ѝ се подчинявам. Невероятно е тя да е отмерила добре останалите части на живота, а в края му да се е показала небрежна като мързелив поет.“

Цицерон

1.

Коридорът в жилищния сектор беше тъмен, ветровит и студен. Въздухообменната инсталация създаваше тук илюзията, че излезеш ли от дома си, попадаш в независещи от човека условия, където властвуват природата с нейния суров аскетизъм. Така бяха го решили космопсихолозите, смятайки го за полезен противовес на целия уютен разкош, който земята изсипваше за компенсация в тясното пространство на космическите кораби за далечни експедиции. Напуснеш ли жилището си, веднага те подемаше безмилостният и мрачен вятър, за да те хвърли поради намалената изкуствена гравитация, ако не внимаваш, върху някоя тръба или имитирана скала. Тогава дори нишите, в които се криеха отделните жилища, ти се виждаха спасителни островчета на човешка топлина и близост.

Астра, в почивка от астропилотското дежурство, бе излязла само по тънката си домашна роба и студът така скова тялото ѝ, че тя не веднага осъзна плясването отзад като удар от човешка ръка. Спря се, да не влиза в лекарския кабинет превъзбудена, и тогава чак долови движението зад себе си. Мъжът в близката ниша възкликна неприятно изненадан:

— Астра? Извинявай! Бях досега на светло и очите ми...

— Защо ме удари?

Гърлото на астробиолога изпусна подобие на смях, който се закълби пред очите ѝ в размазани, тъмнозелени облачета с пикантен мирис.

— Мярна ми се едно женско дупе и го плеснах. Не знам как стана!

Астра разпери антените на телепатичния си апарат към мъжа, притежаващ един от най-могъщите умове на кораба, но не улови друго освен засрамено объркване. Рече снизходително:

— То не ми е дадено да го пляскате.

— Прощавай, ама след осем години в космоса човек забравя кое за какво служи!

— Ще дойда по някое време да ти го обясня.

— Заповядай, в лабораторията съм. Може дотогава и сам да съм разбрал защо те плеснах.

Тонът на гласа му ѝ подсказа, че бе изрекла твърде двусмислена закана, но нелепото произшествие вече ѝ изглеждаше необикновено плашещо тъкмо защото бе го предизвикал човек, от когото най-малко можеше да се очаква. И тя влетя във вратата с големия червен кръст, сякаш бягаше от смъртна опасност.

Амиран стоеше насред обширния си кабинет, задръстен от диагностични и лечебни апарати, като бяло-мраморна статуя на древен бог на изцелението. Мургавото му грузинско лице и лъскавочерната коса остро се открояваха над стерилно белия работен комбинезон. Посрещна я с меката снизходителност на човек, убеден, че каквото и да се е случило, то ще да е дреболия или самовнушение.

Астра задъхано му разказа случилото се в коридора, но лекарят се засмя с дразнещо безгрижие.

— Да му се ненадяваш!

— Не ти ли се вижда симптоматично? — настоя на твърдението си астропилотката, макар могъщото излъчване на лекаря, срещу което и тя не успяваше да се бори, да бе вече го омаловажило.

— Нали е единственият мъж на борда без жена, простено му е.

— Ти също си без жена?

— Вярно бе! — повторно се засмя лекарят, но радарът в нея попи неочакваната горчилка на смеха му. — Забравих. Дори че съм мъж, забравих! Искаш ли и аз да те плесна! — Предусети превръщането на тревогата ѝ в гняв, побърза да я прихване с лявата ръка през кръста. Възкликна: — Я колко си премръзнала! Нищо не ми казвай, преди да си се успокоила! Отпусни се!

Десницата му записва кръгообразни движения над темето ѝ. Познатата ѝ топлина на лекарската длан се разля върху мозъка ѝ, разреши възбудата му, но не успя да подреди обърканите потоци на мозъчните токове.

Астра промълви кротко, преди сеансът да бе завършил, и съвсем не това, което искаше да каже:

— Гия не е добре, а не мога да разбера какво му е.

Мъжът ѝ се казваше Георг, но лекарят още в Лунния град бе прикачил на повечето участници в експедицията грузински имена и съкращения. Амиран пусна кръста ѝ, тръсна другата си ръка, сякаш да свали от нея някаква нечистотия.

— Не се безпокой, при аутопсията всичко ще се изясни.

Лишена внезапно от опората на ръката му, Астра залитна:

— Медицинският ти хумор е отвратителен!

Лекарят бе отишъл до вградения в стената автомат, подложи чаша под чучура му.

— Изпроси си го. Не си ми дошла заради Гия.

Астра не успя да се разбунтува, спомнила си, че той разполагаше с не по-слаби телепатични способности от нея, запита по-скоро боязливо:

— Знаеш за какво съм дошла, така ли?

— Ако ми го кажеш, ще го знам още по-добре.

Той ѝ поднесе чашата с най-обикновено тонизиращо питие, което течеше в стаите на всяка лаборатория, но поднесено от него, то мигом се превръщаше в нещо вълшебно и целително, затова тя го изпи, макар да не ѝ се пиеше. Облиза устните си.

— Амиран, ти знаеш всичко за всички ни. Кажи ми откровено, защо непрекъснато се усещам изключение? Изключение ли съм?

— Когато не е част от тълпата, когато не е обхванат от някоя масова психоза, всеки човек е изключение. А тук всички сме изключения.

Любезно-хладната му логика, в която тя не чу отговор за себе си, я подразни:

— Стига си стърчал така! И много добре знаеш за какво те питам!

Той весело се подчини, приседна на леглото, където обикновено полагаше пациентите си за психотерапевтични сеанси.

— Готово, командире! Та... на въпроса! Първо, онова, което толкова те тревожи и което ти се ще да наричаш разврат, не е нещо противоестествено и противоуставно за продължителните експедиции. И, второ, аз не участвувам в него, напразно ме подозираш.

Гласът му я блъсна, този път като завихрена огненочервена лава, защото наистина бе улучил част от командирските ѝ безпокойства.

Подхвърли заядливо:

— Най-красивият мъж на кораба?

— Доста скъпо си плащам за това.

— Сигурно! Искаш ли да ти кажа... Откровеност за откровеност! Когато се комплектуваше експедицията, аз бях против да те вземем. Единствена! А като ми каза, че Амиран било името на грузинския Прометей, съвсем те намразих.

— Знам. За другите жени се боеше, не за себе си. Ти не умееш да се влюбваш.

— Глупости, тогава бях влюбена в Гия.

— В Гия си била влюбена като дете. После той замести баща ти. Любовта е самоподчинение, Натела, а твоят мозък цени независимостта си.

Той и на нея бе прикачил грузински прякор — Натела, Нежната, но сега обръщението я накара да се сгърчи в себе си, да промълви с надеждата да не е така:

— Амиран, наистина ли знаеш за мен повече, отколкото аз самата?

Черните му очи зейнаха насреща ѝ с насмешливо мамещата си бездна.

— Е, знам нещичко, което ти не знаеш, но ще те измъча още малко. Сега ще ти кажа само каква ти е моментната болка. Драмата ти е, че не можеш да решиш дали да участвуваш в това, което ти прилича на разврат, или да го забраниш. Но това ти е командирската драма...

— Подиграваш ли се?

— Не. Другата е по-сериозна. Чувствуващ се жена и ти се ще да бъдеш майка на всички.

— Нали съм астропилот! А в тия месеци и командир!

Той я облъчи с най-любвеобилната си усмивка.

— Трябва да се примириш. Нашите хора нямат нужда от майка. Това са гениални безродни единици, чиято майка е Вселената. Там им е Едиповият комплекс. Нея искат да обладават.

— Мразя ги! — изригна астропилотката право в усмивката му.

— Не ги мразиш. Ние с тебе сме обречени да им служим — възрази той с неочаквана, но примирена тъга, която подлюти очите ѝ като незнаен отровен газ.

— Мъчно ли ти е, че не можеш да ги мразиш?

Лекарят отново стана предишният:

— Понякога, но ти си ми утехата. И на теб ти е мъчно, нали?

Астра вече не знаеше за какво точно бе дошла, реши да спаси мъничко от репутацията си, а отново хлътна в предишното объркване:

— Как е Ури?

— Какво искаш да узнаеш?

— Дубльорка ми е, приличаме си...

— Вярно, приличате си! — лекичко прихна лекарят, отново отгатнал ревнивата бъркотия в мозъка ѝ.

— Но е по-красивата.

— Не намирам.

— Защо тогава ѝ викаш по грузински Ламзира, Красивата?

— Тя още има нужда да ѝ го кажат. Негърски комплекс.

— Но и тая негърка има същото чувство за надвиснала опасност — изкрещя Астра. — И тя, разбра ли! Макар да го крие!

Амиран улови ръцете ѝ, за да ги успокои.

— И аз, мила! И аз имам същото чувство. И за него трябваше да си говорим, а не за това, кой с коя ляга.

Отрезвена от могъщата сила на ръцете му, Астра се засмя облекчено, защото го усети и като съюзник в чувството си за приближаваща беда. Той се изправи, щръкна с две глави над нея и приятелски я побутна към вратата.

— Може би няма да е зле да стреснем с нещо хората, но нека нещата се избистрят! Иди си сега, командире, и не от себе си се плаши. У теб всичко е наред.

2.

Опасността съществуваше и явно не бе извряла от женската бъркотия в мозъка ѝ. Но откъде идеше — извън ли, или се сгъстяваше, приближавайки своята критична маса за избухване вътре в самия кораб? Когато откри предчувствието си най-напред на Георг — все пак той не беше само неин съпруг, а и старши командир на експедицията, — той не побърза да я успокоява. Вярваше в необикновено силната ѝ интуиция.

— Като клопка я виждам — обясни му тя. — Като гибелна безизходица.

Трудно бе да му опише с думи онова, което от време на време вътрешните ѝ сетива виждаха ту като смрадлива тинеста топка, която набъбваше и пускаше мехури отровен газ, ту като онази хипотетична Риманова сфера, в чиито гравитационно затворени, невидими стени тя се блъскаше, отчаяно търсейки изход.

Без да вдига излишен шум, Георг — тогава той беше в командирско дежурства — обяви извънредна проверка на всички системи на кораба. Застави астрофизиците да обгледат отново цялото пространство на милиони километри наоколо. След няколко дена ѝ събщи:

— Всичко е наред. Черната дупка е далеч и е спокойна. Като ги запитах може ли оттам да се очаква опасност, изсмяха ми се. Засилва ли се усещането ти?

— Не, но не се и разсейва.

— Не казвай на другите. След време пак ще ги накарам да проверят.

— Нямам доверие на астрофизиците — въздъхна тя. — Толкова много знаят за космоса, че не могат да ти кажат нищо определено. Какво точно представляват тия демончета?

Онова, което някога бяха обявили за черна дупка, бе опровергало класическите представи за звезда в колапс, непреодолимо поглъщаща околната материя. То поглъщаше, но и изстрелваше около себе си разнородни потоци от частици, обменяше материя с околния вакуум.

— Частици като частици — рече Георг. — Изглежда, виртуалните се превръщат в тях.

— Да, ама тия направо ми бомбардират мозъка.

Георг ставаше винаги много предпазлив в усмивките си, когато жена му бе ядосана или разтревожена.

— Е, ти си издръжливо момиче!

— Издръжлива съм — съгласи се Астра и потръпна от себеотвращение.

Още невръстно дете бяха я облъчвали с какво ли не, на какви ли не мъчения я подлагаха, с какви ли не препарати тъпчеха телцето ѝ все заради това, че един ден щяла да води далечни експедиции в космоса. А не успяха да погубят детството ѝ, защото необичайното смесване на сетивните ѝ възприятия я държеше непрестанно в един забавно пъстър свят, където всяко нещо придобиваше триизмерни образи от багри, звуци и аромати. В този свят тя не се усещаше самотна. Нито веднъж там не ѝ доскуча въпреки лабораторно строгия режим на възпитанието ѝ.

Георг, най-младият асистент на баща ѝ, беше един от главните ѝ инквизитори. По-късно той пое и астропилотското ѝ обучение, съвсем

естествено, като продължение на обучението, стана и неин партньор в това първо пътешествие извън слънчевата система.

Амиран беше прав — тя не познаваше любовта. Никога не бе ѝ хрумвало нещо глупаво и безразсъдно, нито в астропилотското училище, нито в лунния колеж се остави да я въвлекат в младежки лудории, не изпита онова, което бива описвано като влюбване. Над целия шарен свят, който хора и предмети съчиняваха в сетивата ѝ, властвуваше като всемогъщ разпоредител чувството за отговорност. Постъпките ѝ се управляваха от една също така постоянна, но сякаш пресметлива жертвоготовност. Нещо в нея знаеше, че трябва винаги да пази себе си, за да бъде полезна на другите. Това беше и единственото себично у нея, а с такъв характер наистина не си в състояние да се влюбваш. Влюбването, изглежда, е потребност да се слееш с някого, като или му се подчиниш, или го обсебиш, а тя се виждаше еднакво властваща над всички и еднакво на всички подчинена.

Лекарят не употребяваше случайни думи; не каза „обучени“ или „възпитани“, каза „обречени сме да им служим“. Явно онова, което ги е обрело, принадлежеше към нещата, които той обеща да ѝ открие. А защо това мъчително чувство за изключителност и отделеност бе я обзело тъкмо сега! Предусещането за опасността ли я отделяше, защото другите не я усещаха? Но тя едва ли засягаше само нея, щом интуицията на Амиран и Урания им говореше същото. Защо тъкмо сега като че ли се ожесточаваше към хората, когато трябваше да се слее с тях, за да разбере откъде иде опасността? Щом не идеше отвън, значи трябваше да е вътре в кораба, в жилищата му, в научните сектори, в ръждясалите в осемгодишното пътуване механизми на човешкото съжителство.

Загадъчната обърканост на възприятията ѝ продължаваше да ѝ внушава, че е съдбоносно различна от нормалните хора, колкото и учените да я убеждаваха, че явлението не е толкова рядко и от столетия си имало научното име синестезия. Тя помнеше очите на баща си, когато, учейки се да чете, му заяви, че буквичките имали най-различни цветове, а гласът му, когато ѝ се кара, замирихва на прегорял в тостера сандвич, докато иначе винаги ухаел на нещо топло и вкусно. Баща ѝ беше за нея добрият бог, който дори когато я измъчваше в разни експерименти, го правеше, за да стане и тя богоравна. Но очите на този всемогъщ и всезнаещ бог тогава се изплашиха, после седмици наред я гледаха много угрижено, сякаш бе болна. Няколко пъти я запита пречи ли ѝ това, уморява ли я, щели да я излекуват, ако настоявала.

Малката Астра още не знаеше как другите хора виждат и чуват нещата, но бурно се възпротиви. Защо ще ѝ отнемат този необикновен свят, в който всеки звук си има багра и мирис, всеки аромат трепти с весел или драматичен тон в общия акорд на някое видение! А месец по-късно, скрила се под масата в бащината си лаборатория, чу Георг да казва на баща ѝ, че от Америка

съобщили за същото явление и вероятно това не било случайно. Името на далечното момиче Урания звънна у нея като тревожна камбанка, накара я да възрєвнува, но за да не се издаде, че е подслушвала, Астра не запита къде се намира тази нейна сестричка, която по същия начин виждала и чувала нещата.

Тя знаеше, че е необикновено дете. За никое дете от съседите или в училище не се грижеха толкова много учени и лаборатории, никое друго дете наоколо не готвєха за дълго пътуване към звездите и нямаше търпение да порасне, за да полети към небето, надявайки се там някъде да срещне момичето, което приличало на нея.

А сега се намираше сред тях, но звездите бяха все така далеч от нея и не при тях бе отишла, както ѝ обещаваха в детството, а бяха я затворили в херметичен капан заедно с още два̀сетина мъже и жени, чието нещастие се насла̀гваше всекидневно в душата ѝ като гъста и тежка утайка.

Вече втора година се носєха в най-далечната отсечка на своята разтеглена орбита отвъд Сл̀нцето и пряката им връзка със Земята бе затруднена. През месец изстрелваха цифрово сгъстени съобщения към една автоматична препредавателна станция, за да получат след още няколко месеца някакви досадно кратки напътствия и поздравии, които само те караха още по-силно да осъзнаваш колко си далеч от всичко земно. Освен двете двойки астропилоти — Астра и Георг и Урания и Захариас, — които през тримесечие се редуваха на постовете командир и навигатор, останалите бяха сред най-бляскавите учени, които Земята някога бе изпращала в космоса. Също обучени и издръжливи, те, общо взето, лесно се справяха с периодичните психически кризи, изцяло подчинявайки се на научната дисциплина, но и техният блясък бе започнал да помръква в безплодието на многогодишните им усилия да задоволят извечното любопитство на човечеството как функционира Вселената.

Бяха проникнали толкова надълбоко в междузвєдието, колкото никой преди тях, натрупаха знания за хиляди нови и непознати неща, но и от тях не се пръкваше жадуваният отговор. И учените все по-отчаяно се затваряха, за да подреждат и пренареждат зр̀нцата истинии, полуистинии и предположения, като в оная древна игра, в която от разноцветни парченца трябваше да се сглоби някаква картина, а картината все не излизаше или все нещо оставаше извън рамката ѝ.

Корабът приличаше на гигантски кактус с множеството си щр̀кнали в разни посоки израстъци, където се помещаваха складове и научни сектори, шлюзове за изстрелване на сонди, за скачване и за излизане навън. А цялото това фантасмагорично образувание бе обвито от мрежата на противометеоритната защита, служеща едновременно и за основна антєна.

Така че, отвън погледнат, корабът притежаваше трудно определима форма и остроумният отговорник за информационните системи Сейчи Омара бе може би най-близо до истината, измисляйки за него шеговитото геометрично определение — пъпешоиден седмофалусник.

Входните ниши към отделните сектори зееха дълбоки и мрачни между вратите към складовите и машинни помещения, защото при опасност можеха да бъдат изолирани от кораба, да преминават на самостоятелен режим. Улисана в тревогите си, Астра се поспря пред тъмната паст на поредната ниша, да види дали не е отминала лабораторията по астробиология, но в дъното ѝ нещо се размърда и тя подвижна:

— Кой е там?

— Дядо Мраз — отвърна дребничкият японец, който изплува от нишата на изходния шлюз. — Бъррр! Много е студено навън, командире, не излизай по рокля!

Гласът му, насичащ думите като весел лай на кученце, лумна насреща ѝ с палави жълти искри. Усетила се от напомнянето му лишена от авторитета на астропилотския костюм и командирския апаратен пояс, Астра го запита по-кратко, отколкото ѝ се искаше:

— Навън ли си бил?

— Подготвям празника, още мъничко остана.

Инженер кибернетик, но и художник, и музикант, и поет, който ги забавляваше с шеговити куплетчета и закачки, Сейчи Омара подготвяше отбелязването на земната Нова година с лазерно и фойерверкно зрелище от рода на скайарта — онова модно на Земята течение, което доста предвзето се наричаше небесно изкуство.

— Сигурно ще го отменим — рече Астра с наново бликнала тревога пред неясната опасност.

— Само това недей! — извика японецът. — Знаеш ли колко хубаво ще стане!

Тя едва сега осъзна, че той вероятно го е изтълкувал като отмъщение заради сутрешния надпис на нейния домашен видеофон. Реши да потвърди предположението му, защото нямаше право да му съобщава истинското си безпокойство.

— Ще го отменим, ако не престанеш да пишеш разни глупости по екраните! Ти най-добре трябва да знаеш, че видеофонът е свято нещо, особено тук, където от него може да зависи животът ни.

Лъскавото му азиатско лице идошно се вкамени пред плоското нравоучение и той величествено издума подобна баналност:

— Човешките чувства са по-святи, Астра!

Сутринта домашният ѝ видеофон бе използвал секундите между повикването и отговора, за да изпише на екрана си на латински „Пер аспера ад Астра“. Слисана, астропилотката не веднага съобрази, че надписът представляваше перифраза на древноримския девиз „Пер аспера ад астра“ (Чрез мъки към звездите), който украсяваше тренировъчния лагер на космонавтите в Лунния град. Би трябвало да се засмее над забавното ухажване, но и него видя като признак на разложението. А сега ироничният му патос отново я раздразни, тя също умееше да бъде иронична:

— Чрез мъки към Астра, така ли? И много ли са ти силни мъките?

— Ужасни! — извика той с една от позите на древнояпонския театър Но.
— Готов съм да вляза и в огъня за теб, но понеже тук е забранено да се пали огън, готов съм да вляза и в кухненската пещ.

— Как така ще влезеш там? — ужаси се астропилотката, видяла инженера да се гърчи в глъбинната жар на микровълновата фурна, която печеше храните им. Ако нещо явно не достигаше на човешкото ѝ съвършенство, то бе чувството за хумор, особено когато лекомислието изригваше насреща ѝ с парещи жълтооранжеви езици.

— За доказателство колко съм ти предан.

— Сигурно има и други начини — продължи да не го разбира тя и подхвърли, вече отминавайки: — Не се сърди, но може наистина да отменим вашето зрелище.

— Астра, къде отиваш? — викна той подире ѝ, помислил си навярно, че се е запътила натам, където ще се взема решението.

— При Кардинала.

— Трябва ли да ревнувам?

Тя сепнато се обърна:

— Ама ти предложение за любов ли ми правиш? — И май за пръв път го усети непристорено уплашен.

— Не, не, исках да кажа... Може и той да се оплаче от мен, не го вземай сериозно!

— Виж, това ми е по-лесно да обещавам! — отвърна тя, но собствената ѝ насмешка се загърна в нея в тъжно виолетова мъгла.

Линиите на астропилотската ѝ длан, залепени на фотонното око, отваряха всички специални ключалки на кораба, но Астра не идваше служебно и това я задължаваше да сигнализира. Тежката врата към астробиологическия сектор започна безшумно да влиза в стената, бавно се откряна и насрещният елипсовиден люк. Щом процепът стана достатъчно широк, Астра се вмъкна в него и едва не се блъсна в черната си дубльорка, тръгнала да излиза.

— Какво правиш тук?

— Забрави ли, че когато не съм дежурна, работя тук?

Урания не изглеждаше изненадана, а тя не бе предусетила присъствието ѝ, разсъждавайки дали японецът не дозасилваше бъркотията на кораба с нелепите си закачки. Телепатията ѝ.

— Прощавай, ама продължавам да си мисля, че щом Урания е музата на астрономията, би трябвало да работиш при астрономите.

Неведнъж бе си правила тази шега — астрономията бе нейната и на Георг втора специалност, но сега се сконфузи, защото знаеше, че негърката също улавяше всяко нейно душевно движение. Огледа претъпканата с уреди биофизическа и биохимическа лабораторна зала, за да не срещне черните дула на присите ѝ.

— Оттатък е при микроскопите. Влизай, няма да ви преча!

Астра пристъпи към най-близката, отрупана със стъкленици маса, облегна се на ръба ѝ, преглътна сухотата в гърлото си.

— Как си, Ури?

Това беше името, което някога бе чула под масата на баща си. Отраснаха в противоположни краища на планетата, знаеха за съществуването си, повече инстинктивно го знаеха, а ги събраха, вече девойчета, за началното астропилотско обучение. И веднага се залепиха една за друга като близначки, макар Астра да бе година по-стара, а кожата на Урания — кадифенотъмна като мрака между звездите, чиято муза бе. Отдавна бяха се убедили, че възприемат света различно от останалите хора, и първото нещо, което се запитаха, бе как се виждат една друга. Като току-що опечена кифличка — весело примлясна с възпълничките си негърски устни Урания. Като шоколад, от ония с въздушните шупли и бадемовия крем — прихна тогава Астра и ето че бяха произнесли първото си взаимно обяснение. От следващите рядко имаше нужда, защото почти безгрешно, по невидимия проводник на вътрешната си връзка, отгатваха какво става у другата. И сега Урания ѝ отвърна, сякаш да я подсети за това:

— Като теб, сестрице.

Беше облечена в зелена лабораторна мантия, поизцапана тук и там от разноцветни химикали. Сигурно щеше да я съблече, ако наистина бе тръгнала да излиза.

— За друго дойдох да се посъветвам с него — рече Астра, за да избегне недоразумението.

— Аз вече се съветвах, но какво може да ти каже той, освен просто да му се изповядаш.

Все още неуверена, че говорят за едно и също, Астра изрече с ревнива острота:

— Решението е да не говорим за това!

— Кардинала е дискретен. Сам ми каза да не го съобщавам никому освен на астропилотите — отвърна Урания без чувство за вина и потвърди опасенията ѝ, но Астра не успя да се разсърди, защото астробиологът влетя в лабораторията от страничната врата. Провикна се:

— Хей, неумолима си като богинята на отмъщението! Мислех си, ще ми се размине. Ури, иди оттатък да опишете с Кора резултатите!

Урания ѝ смигна окуражаващо и изчезна във вратата, от която бе дошъл.

Разбира се, оглавяващият сектора по астробиология не беше никакъв кардинал. Експедицията им, срещнала на Земята съпротивата на всички, които смятаха за ненужно да се пращат хора там, където можеха да идат автомати, бе комплектувана на конкурсни начала. Място в нея печелеше страната или институцията, която предлагаше особено оригинални научни задачи и съответната издръжка за изпълнението им. Младият астробиолог, въпреки световната си слава, придобил я едва ли не още юноша, нямаше шансове да попадне в нея. Той произхождаше от малка страна, отказала да финансира строежа на кораба, а в момента нямаше и кой знае какво ново да предложи. Тогава, изненадващо за целия свят, Ватиканът реши да подкрепи експедицията. Пресата се шегуваше, че ватиканските отци сигурно се надявали там, в недостигнатите преди далечини на космоса, хората най-после да срещнат Бога, та не случайно са определили младия астробиолог за свой представител.

Астробиологът бе готов и с дявола пакт да сключи само и само да попадне в експедицията, но все пак добросъвестно обясни на ватиканската комисия, че може би не са разбрали добре насоката на трудовете му. Бе доказал съществуването на организирани силициевы структури върху нажежената повърхност на Меркурий, подобни на земните термоплазми, които, изглежда, притежаваха и подобие на геном. Това почти опровергаваше

теорията за всеобщата водно-въглеродна основа на живота, но с него той съвсем не искаше да възражда някогашния принстънски гностицизъм, който смятал, че Вселената е изградена от някакво фундаментално космическо съзнание. Просто се стремял да докаже, че живата материя се е зародила едновременно с неживата и притежава структуроизграждащи функции. На Земята това лесно се проследявало в развитието ѝ от първите полувируси и синьозелените водорасли до сегашната ѝ биосфера, прераснала в ноосфера, в сфера на разума. Въпросът бил то да се докаже и в галактически мащаб, което революционно би преобработило схващанията ни за света.

В комисията имаше и сериозни учени, които със заговорнически усмивки му намекваха да не обърква работата с прекалени обяснения, а направо да подписва договора. Но и директорът на Ватиканската библиотека, който я оглавяваше, беше достатъчно образован, та го прекъсна:

— Господине, обвиняват ни често в консерватизъм, в догматизъм. Вярата винаги си е догматична, иначе ще престане да бъде вяра. Но най-святата догма за нас е и това, че нравствеността е неотделима от познанието. А досега познанието със своята студена относителност все е третирало морала като пречка за обективността. Ние много вярваме, че ако успеете да докажете своята теза за структуроизграждащата роля на живата материя, това ще изведе и човека към ново нравствено съзнание. Той ще престане да гледа на Вселената като на любопитна купчина от звезди, прах и газове, ще намери истинското си място в нея...

Престарелият кардинал в комисията вметна тук нещо, което в по-предишните векове сигурно би прозвучало като ерес:

— Така де, Всевишният няма да си играе да създава своя образ и подобие само на някаква случайна планетка!

По-късно този кардинал го покани при себе си за уреждането на някои технически формалности. Астробиологът подозираше, че Ватиканът ще използва името му за свои цели, но нали това вършеха и всички спонсори и фондации, финансиращи експедицията, та само помоли да не го афишират прекалено. Кардиналът обеща — Църквата била чужда на евтината пропаганда, но веднага поиска от него ответния компромис:

— Вие, синко, не сте висше духовно лице и не сте задължен да спазвате безбрачие, Ватиканът обаче няма достатъчно средства за още един човек. Дали този въпрос би могъл някак да се уреди?

Астробиологът не бе и помислял за интимната страна на продължителната експедиция. Макар и твърде млад, сексуалните вълнения, силно потиснати от неговата всеотдаденост на науката, не му създаваха проблеми. Затова и когато най-после попадна в подготвителния лагер, където му заявиха, че е наложително да има партньорка, шеговито се позова на

някакъв измислен обет за безбрачие пред Ватикана, с което и моментално си спечели прякора Кардинала и така го затвърди, че никой повече на борда не го нарече с името му.

4.

Астробиологът измъкна изпод една от лабораторните маси малък надуваем шезлонг, затърси къде да го постави.

— Сядай, командире!

— Знаеш, че не обичам да седя. Ти седни, ако имаш нужда.

— Като на подсъдимия стол ли?

— Не съм дошла да те съдя. А ти така ли викаш и на Ури, когато тя е командир?

Астробиологът комично се обърка, гласът му описа пред очите й някакви палячовски фигури.

— Па де да знам! Не помня. Но сигурно така. Вие, двете, не умеете да разделяте нещата в себе си.

Ако тайно си присъждаше някакво превъзходство над другите, то бе не толкова заради почти нечовешката неуморимост на специално каляваното си тяло, колкото заради монолитността на своя характер. Затова се и плашеше толкова от непознатото раздвоение, връхлетяло я напоследък. Запита в сопната самоотбрана:

— Трябва ли да ги разделяме? Едва ли е най-разумното поведение на човека.

— Понякога се налага, Астра. Човечеството съществува благодарение на компромиса. И живата материя съществува благодарение на компромиса си с неживата.

Поучението я дораздразни с благовонния облак на гласа му, в който сега имаше прекалено много синьо.

— Добре, да ги разделим! Сега те питам като командир, загрижен за хората си. Гия всяка свободна минута слуша Вивалди. Пролет, лято, есен, зима... Ти посягаш на всяка жена, която мине край теб! Порядъчни мъже сте, какво става с вас? За други сезони ли копнеете тука, където няма сезони?

— Тревожно ли го намираш? — попита уж сериозно астробиологът, но тя чу облекчението му, че бе разтворила неговия случай в общото състояние на хората.

— Точно толкова, колкото отчаянието на всички ви! — избухна безпокойствието ѝ.

— Отчаяни ли?

— О, не! Външно всичко е наред. Външно сме горди и самоуверени. А това, че бягате от всякакви развлечения, че нарушавате режима на почивките и физическите занимания, че се гледате с невиждащи очи? Това не е ли отчаянието, Кардинале? Трайно е нараснала употребата на стимулаторите, питай Амиран!

Той се опита да отбие изненадалата го атака.

— Държиш ли да ни виждаш отчаяни? Имам чувството, че тук на някого това много му се ще.

Астробиологът се извъртя към видеофона и веднага се дръпна да открие екрана му. На него бе изгряло странното със старинния си език двустиише: „ХОМО ХОДИ ИЗ БУНИЩЕТО, ТЪРСИ КОРЕНА НА НИЩОТО.“

Онемяла от възмущение, астропилотката се хвърли към видеофона, почти изкрещя:

— Сейчи!

Световодните нишки на апарата затърсиха повикания из кораба със скоростта на фотоните и минзухарено ведрото лице на японца цъфна на екрана, сгърчи се, видяло кой го търси и откъде го търсят.

— Виновен съм, Астра! Казах ти, не го вземай на сериозно!

— А нещо друго няма ли да ни кажеш?

— И аз не знам защо го правя. Може би, защото съм повече някаква художествена натура, някаква интуитивна...

— Ако не престанеш с тая твоя натура, ще ти я напъхаме в изолатора! — изрече астропилотката и рязко изключи видеофона. Съзря реверите на робата си, оголили белите възвишения на гърдите ѝ, гневно ги притвори. — Нищото ли сме тръгнали да търсим, Кардинале?

Той като че ли ѝ се любуваше.

— Ти си грамотна физичка, Астра. Учила си, че сега знаем за нищото не по-малко, отколкото за нещото.

— Вакуума ли имаш предвид?

— Друго някакво „Нищо“ не сме срещали в галактиката.

— А ако има и друго?

Той се опита да пародира ролята си на ватикански представител:

— Е, за него вече ще трябва да питаме дядо боже. Засега вакуумът ражда света. Ако ми кажеш какво има отвъд него, ще падна пред теб на колене. Впрочем аз и така съм готов...

— Боя се, Кардинале — прекъсна тя пародийното му ухаждане. — Ужасно се боя от вашето отчаяние! И от нещо, което иде насреща ни, а не знам какво е! И от собствения си страх се боя, защото никога не съм се страхувала от нещо.

Той я хвана внимателно за ръката и я отведе към шезлонга, където тя, все така унесена в импулсивното си признание, несъзнателно седна.

— Ти не си създадена да се боиш от себе си, Астра. За нас се боиш, а няма причини. Не е отчаяние това, то просто е ярост пред безкрайността на познанието. Един ден някой потомък сигурно ще ни нарече, както Айнщайн, великани, върху чиито рамене е стъпил, за да погледне още по-надалеч, но и на великана също му се ще да види всичко. Съгласен съм, че за двете години, дето ни остават, едва ли ще направим кой знае какво още, затова ни и влудява мисълта, че ние самите никога вече няма да дойдем тук. И ставаме алчни да наградим колкото се може повече...

Видя, че тя, настръхнала пред нещо свое си, не го слушаше, и побърза да приключи:

— Все заради тая ярост нашият сектор ще подкрепи и искането на астрофизиците да идем по-близо до черната дупка. Тия демончета и на нас ни трябва, оттук малко улавяме.

Незаспиващите механизми в астропилотския й мозък веднага уловиха обезпокоителния сигнал.

— Наистина сте станали алчни! Но това може да го разреши само Земята.

— Защо да чакаме толкова време? После ще се върнем на стария курс.

— За промени в курса, Кардинале, е нужно единодушието на астропилотския екип, а аз ще бъда против. Земята от десетилетия знае за тази черна дупка. Щом не е включена в програмата ни, значи е оставена за следващата експедиция.

— Астра, ти си назначена да изпълняваш програмата, но все пак ти не си киборг, нали, не си компютър?

— Какво значи „все пак“?

Може би искаше само да я умилюсти, но смущението му ѝ се видя подозрително и тя наежи телепатичните си антени към него, не му даде да се опомни:

— Какво искаше да кажеш одева с това, че не съм създадена да се боя за себе си? И ти ли знаеш нещо, което аз не знам?

Вече определено ѝ се струваше, че съзира наред завихрения смут в душата му и контурите на онова, което я плашеше. От замислената промяна в курса ли идеше опасността?

— Колко години сме заедно, Астра! Нормално е понякога околните да знаят за нас повече...

— Не ми говори общи приказки! — заканително постави тя юмруци на кръста си, забравила, че този ѝ навик изглеждаше комичен, когато там липсваше командирският апаратен пояс. — В космоса, Кардинале, се премълчават важни неща само с решение на астронавтския съвет. Аз не съм участвувала в такова решение, а и ти, и Гия, и Амиран премълчавате едно и също.

Очите ѝ, станали окулярно прозрачни, го пронизваха с режещия си лазерен лъч и той омекна, отстъпи:

— Редно е Гия да ти го каже, съпруг ти е и старши командир. Напомни му го от мое име.

Убедила се най-после, че около нея наистина витае някаква загадка, която едва ли ще е страшна, щом не са ѝ я казали досега, но е свързана лично с нея и само с нея, астропилотката се отправи към вратата, по-скоро като хитрост, за да придаде на въпроса си мъничко нехайство:

— Кардинале, ти ме плесна одева, защото не видя коя съм. Ако беше видял, нямаше, нали?

— Че какъв е тоя командир, дето всеки ще го пляска по задника!

— Но когато не съм в дежурство, пак никой не ме пожелава!

— Не ставай мнителна! Най-красивата жена на борда си.

— Именно! Която никой не желае...

Той се спусна да я изпроводи и тялото му, обвито в зелената лабораторна манта, я лъхна с облака на своя многобагрен смут, в глъбините на който сякаш се чернееше вина. Тя му се усмихна като възнаграждение, загдето бе го измъчила с разговора.

— Хубаво е, че още можеш да бъдеш кавалер, Кардинале! Благодаря ти!

5.

Тази врата можеше да бъде отворена само от гласовете на четиримата астропилоти и от линиите на техните длани. При повреда я отваряха командирските киборги, които чрез радиовръзка бяха свързани с роботите и по-важните системи на кораба. Астропилотите никога не се събираха заедно на едно място. Съвещаваха се чрез пряката световодна връзка и пояските радиостанции. За още по-голяма сигурност двойката, която не беше в командирско дежурство, живееше в аварийния космолет, където се съхраняваха и копията на бордовия дневник, на всички изследвания. Крайна мярка за спасяване на хората представляваше бягството със закрепения отвън космолет.

Когато отлитаха от Земята, някой от изпращачите ги нарече с дежурната дума герои. Старши командирът отговори на приветствените речи почти ядосано: Не отиваме да ставаме герои. Космосът е претърпан с хора, оставили там телата си. Двайсетина повече или по-малко — все тая! Отиваме, защото слънчевата система вече ни отеснява. Може и да не го осъзнавате, може и да ми се изсмеете, но е така. Защо ония чудовищно гладни древни човечи са вдигнали своите пирамиди и обелиски? Вдигали са ги, за да вдигнат и себе си по-нависоко, духа си да извисят, не телата...

Така им го каза и добре им го каза на ония, които щяха да го слушат, изтегнати в креслата си пред холовизорните стени, неспирно преживяйки или отпивайки разни лакомства, и които правеха демонстрации против експедицията им, алчни за още лакомства. Но ето че Георг тъгуваше за Земята, не тя. Домът ѝ още от дете беше в космолетите, на Луната, по астероидите, в надупчения от звездите вакуум. Него тя също не усещаше като празно пространство, а изпълнен с всепосочни и преливащи се едно в друго движения. Там странното ѝ тяло се чувствуваше закътано от шарената и миризлива напаст на човешкия свят. Тук беше спокойствието, не на Земята, хорската гмеж на нея никога нямаше да се успокои и Астра го чувствуваше най-силно, когато влезеше в командната кабина на кораба.

Мъжът ѝ не я забеляза. Седеше в удобното пилотско кресло пред дългия команден пулт и пак слушаше музика. Тази музика нарушаваше познатия ѝ уют на овалната зала, посрещна я с пъстроцветни и разноформени геометрични фигури, които замрежиха погледа ѝ, но с почти кибернетичните си, като у киборгите, сетива за уредите Астра мигом възприе, че тук всичко е наред. Явно предчувствието ѝ за опасността идеше по-отдалеч, от намерението на астрофизиците да променят програмата.

— Защо не почиваш? — възкликна Георг приятелски нежно, макар само преди два часа да бяха се отново сдърпали, и побърза да изключи музиката.

— Вярно ли, че физиците искат промяна на курса?

— Споменаха ми, но още се карат за оптималния вариант.

— Аз ще бъда против — заяви спокойно Астра, загледана в главния екран, където една слънчевожълта точица старателно рисуваше пътя на кораба-станция сред звездите.

— Не бързай, мила! — рече Георг и гласът му я погали с нещо като виолетова въздишка, но и в нея се мярнаха ръбовете на по-тъмни триъгълници. — Ще го обсъдим в астропилотския съвет и така нататък. Ако чакаме Земята, ще изгубят половин година.

Макар всичко в нея да се бунтуваше, Астра предпочете да не възразява сега, да прогони триъгълниците от мозъка си. Подхвърли, сякаш случайно бе се сетила за това:

— Кардинала поръча да ти напомня, че е време да ми кажеш тайната.

— Каква тайна? А, да! По програма тоя месец трябваше.

— Значи и програма си имало! Давай тогава!

— Прощавай, но ме заварваш неподготвен. Няма ли да седнеш?

— Има ли опасност да загубя равновесие? — почти ядосано издума Астра, защото инстинктът ѝ не улавяше нищо опасно в предстоящото. Докосваше само кроткия смут в душата му.

Георг стана, за да се изравнят, усмихна ѝ се с онази мекота, която пазеше само за нея. Към другите се отнасяше с уставната твърдост на старши командир.

— Ти сигурно отдавна го подозираш...

— Не го усуквай, Гия, говори по програмата!

И все пак се появи и опасността. Вдигна се като тъмна стена между двамата, а през мътната ѝ непрозирност тя видя как той се отдалечаваше. След още миг този мъж щеше да отлети на светлинни години от нея. Не заради огорчението, че бе крил от нея нещо важно, а защото... Не, тя още не знаеше защо, но разбираше, че ще стане. Прищя ѝ се да не го загуби и решително отмести насочените си към него телепатични антени, насили се да чува гласа му с онези мелодии и цветове, които възприемаше в минутите на обич.

— Опитавме се още с раждането ти, още преди раждането ти да направим от теб... Е, да създадем чрез теб модел на бъдещия галактически човек, за който...

— Достатъчно! — прекъсна го тя с внезапното спокойствие, връхлитащо я винаги, щом осъзнаеше измеренията на някоя опасност.

То не беше вледеняващото мозъчните токове спокойствие, а хладнокръвието на добрия компютър, който си вършеше работата, необезпокояван от глупашки намеси. Този компютър мигом узна необходимото му, защото измъкна от паметния си блок всички жестоки процедури, на които бяха я подлагали в детството ѝ, всички залъгалки и нищо необясняващи обяснения. Оставаше му да изведе алгоритъма, като от едната страна на уравнението постави конструираното от учените същество, а от другата — всичко, съставляващо досегашния ѝ живот.

— Нали няма да правим от това драма?

— Няма, разбира се, затова сте ме създали такава, да няма драми в космоса. Гия, а генетичното вмешателство не беше ли разрешено само при някои болести и за повишаване на коефициента за интелигентност?

— Така е, но галактическият човек не може да бъде създаден иначе. Астра, мила...

Бяха я лъгали, че необикновените ѝ телепатични способности и синестезията на сетивните възприятия били изненадващ резултат от генетичното повишаване на коефициента ѝ за интелигентност. Сега вече знаеше защо се е получило така, но още не можеше да се разсърди. Думите на Георг бяха стигнали до нея вече доста отдалеч, избелели бяха цветовете им, а мелодията им се разтягаше в меланхолна протяжност.

— Искаше да ми кажеш, че ме обичаш въпреки това? Сигурно. Добрият учен обича своите експерименти.

— Особено успешните! — добави той с боязлива нежност.

— И какво, сега ще ме наблюдавате как ще се държа, след като знам ли? Втората част на програмата.

— Сега и ти ще участвуваш като наблюдател. Всичко премина според очакванията.

Тя се загледа към кротналата се в дъното под пулта за управление многогоръка топка на командирския киборг.

— Гия, ти си повече галактически човек от мен. Кой знае колко си изтърпял, горкичкият! Аз не бих изтърпяла.

— Ти търпиш пък нас.

— Не е същото. Киборгът е създаден да търпи хората.

— Глупости, Астра! Не си никакъв киборг.

В инстинктивен споменен унес тя се опита отново да го доближи към себе си:

— Обичах те и ти се глезех като дете на баща си, после като момиче на по-големия батко, после като жена на добрия и нежен съпруг...

— Никога не си се глезила!

— Е, да, един киборг не би трябвало... Но нали все пак съм правила и неща, които нормалният човек няма да прави? Поне забавно ли ти беше да ме наблюдаваш?

— Обичах те — каза той простодушно. — Точно такава те обичах!

Тя искаше да се трогне, но компютърът в главата ѝ вече съставяше уравнението.

— Урания е също като мен, нали? Две астропилотки, изобретени да водят междузвездни експедиции. Само дете не могат да раждат астропилоти. Нарочно ли, или е грешка в експеримента? Защо изобщо го започнахте най-напред с жени? — Видя и цветово колко болезнено се сви душата му, но се отказа повече да го щади. — Впрочем Амиран е преди нас, нали? По-стар експеримент. Той ли ви накара? Една безплодна галактическа жена за предпочитане ли е пред безполов галактически мъж?

— Той води наблюденията — не отговори Георг на нито един от въпросите ѝ и сигурно не беше случайно.

— Наблюдателите сте ти, Захариас и Кардинала? Има ли още?

— Другите не бива да узнават, Астра!

— Спокойно! Единственото, което застрашава експеримента, е да не би внезапно да ми се прище да бъда като вас, но май няма такива изгледи.

— Къде отиваш? — застигна я тревожно червеният облак на гласа му вече при изхода.

— Да поспя. Какво толкова ще говорим? Обещавам ти обаче, че няма да ти се карам повече за Вивалди. Явно и генетически не ми е дадено да ви разбирам шуротиите.

Астра прекоси краткото разстояние до командирското жилище, което единствено се намираше близо до командната зала, без да усеща студения напор на вятъра в коридора. В спалнята се разсъблече пред голямото огледало на гардеробната врата, но не се зарадва както друг път на отражението си. Тази великолепна женственост беше изкуствено създадена и сигурно затова другите мъже инстинктивно ѝ се плашеха. Прокара длани по тялото си. Безупречно гладката му кожа се напипваше еластично твърда, сякаш лишена от подкожни тлъстини, сякаш пластмасова. Тя се сети за нещо, което бе видяла някога, момиче още, без да му обърне внимание, смятайки го за нормално. Вдигна гърдите си така силно нагоре, че изпита болка от опъването им. В тяхната основа се виждаше, косъмно тънка, линията на

отдавнашен разрез. Не, в тия необичайно корави гърди сигурно нямаше млечни жлези. Техните зърна не бяха безчувствени за мъжка ласка, но Гия не случайно никога не бе ги мачкал — да не повреди нещо.

Тя затръшна гардеробната врата и подвижна към видеофона:

— Амиран!

— Ето ме! — отзова се той веднага и повторно извика: — Хей, много си хубава!

Тя не прикри тялото си. Лекарят не можеше да бъде съблазнен, но можеше поне мъничко да му се отмъсти, затова го назова и с превода на грузинското му име:

— Прометейчо, кога ще ми кажеш какво сте напъхали в това мое конфекционно тяло на галактическа жена?

— Молих те да не ме наричаш така.

— Защо?

— Щом вече си узнала, скоро ще разбереш и че вашият Прометей не е нищо в сравнение с нас. Него са го приковали към някаква скала и орел му е кълвал само черния дроб. А нас, Астра, са ни оковали за хората, за да ни кълват душите. Дори човешки имена не са ни дали! Не имена, а символи! Виж им само детинския акъл!

Очаквала неизменните, иронично весели утешения, тази внезапна горест, бликнала като бяло-розови и черно-виолетови кълба над вулканичен кратер, я привлече към него с магнита на неудържима обич.

— Затова ли ни прекръсти с Ури? Ти наистина си чудесен! Не се безпокой, мили, сега ще стане по-весело, ще видиш!

— Ще стане. Ако ме слушаш, ще стане — потвърди той, но усмивката му явно не вярваше. — Само не мисли за себе си, чуваш ли, и за нас не мисли! Карай я както досега...

— Лягам да спя — прекъсна го тя и изключи, защото сигурно щяха да последват още съвети и наставления.

6.

Командната кабина в аварийния космолет представляваше силно умалено копие на корабната командна зала, а компютърният автопилот непрекъснато коригираше навигационната програма, според

местонахождението на кораба-станция, та при бягство да може и автоматично да го отнесе към Тритон. Киборгът по обикновеному стоеше на прага на спалната ниша, като дебнеш октопод с прибрани пипала, но с приковани към двамата си заповедници фотонни сетива.

— Да изключим поясите! — предложи накрая Захариас, смутен от непрозирното мълчание на жена си. — Може би ще искаш да ми кажеш нещо, което не е за пред хората?

Георг бе наредил и нему да съобщи на жена си премълчаваното досега, а той в смущението си предлагаше нещо нередно. В командирския му пояс и в другия, на Урания, миниатюрни „черни кутии“ неуморно записваха всеки разговор, всяко нареждане на притежателите им. След дежурство касетите се изваждаха за анализ и важните неща се пренасяха в основната „черна кутия“, заместваща някогашните бордови дневници.

— Ури — подхвана отново Захариас гальовно предпазливо, както се разбужда опитомен, но все пак звяр, чиито действия си остават непредвидими. — Нали разбираш величието на момента?

— Величие ли? — промълви най-после тя. — Ах, да, величие! За такава жена ли си мечтал, Захо?

— Защо не? — усмихна се той. Така и не бе се научил през всичките тия години да предугажда какво ще изригне насреща му от тъмната бездна с името на музата на астрономията.

— Вярно, за белите мъже е пикантно да спят с негърка. Само дето ги е страх от нея.

— Забелязала ли си да ме е било страх?

— Разбира се. И сега те е страх.

— Сега да — отвърна той, надявайки се признанието му да я умилостиви.

— Е, поне отношенията ни ще бъдат вече напълно ясни — рече тя, но в толкова очакваната от него усмивка се съдържаше явна заплаха. — Я ми кажи, затова ли избрахте една черна и една бяла за експеримента, да проверите коя раса е по-годна?

— И да покажем на чуждите цивилизации, че населението на Земята е разноцветно — отвърна насилено весело Захариас, продължавайки опитите си да разсее тъмната заплаха в нея. — Имаме и жълти. Нека си избират според вкуса!

Шегуваше се и със собствената си научна програма, отредила му място в експедицията. Бе предложил детайлно разработен метод как отдалеч да бъде изучен съставът на цялостното излъчване на слънчевата система като

обиталище на земния разум. Как в съпоставка после да бъдат изучавани излъчванията на други звездни системи за следи от евентуално космическо инженерство или подобни прояви на чужди ноосфери, ако изобщо имаше такива.

— Да, ама шарената ви бонбонiera май ще се завърне, преди някой да е посегнал към нея! — подигра тя за кой ли път идеята му. И внезапно плисна насреща му сабления блясък на зъбите си. — Уф, дано най-после откриете друга цивилизация, че да ида при нея! До гуша ми е дошло от вас!

— Ури, ти си човек. Въпреки всичко!

— Да бе, да! Само че с още едно сърце в лявата цица и втора кислородна система, та да живея в космоса, не на Земята. За какво съм ви тогава? Бавачка ли да ви бъда? Това киборгите вършат по-добре.

— Къде отиваш? — повтори Захариас тревожния възклик на своя колега от командната зала в кораба.

Урания бе запрепасвала командирския си пояс направо върху тънкото черно трико, което ѝ стоеше като кожата на черна пантера.

— При Астра.

— После ще се съвещавате!

— Тогава ще се върна при Кардинала да видя защо отказва да спи с една кентавърка.

— Ури — викна Захариас подире ѝ. — Разбирам черния ти гняв, но не зачерняй и нас с него! Астропилот си!

Не успя да я спре и замря в тревогата си. Естествено бяха помислили и за такива неща — няма ли чрез тая нова раса да се роди и нов расизъм, когато тия значително по-пригодени да живеят в далечното извънземие същества ще образуват може би самостоятелни колонии? Нямах ли проектираните авангарди на човечеството, като не срещнат друг разум, да се обърнат в своята агресивност към Земята? Отговорът бе оставен да дойде сам, в наблюденията, и ето сега...

Захариас почти несъзнателно включи връзката с корабната командна зала, въздъхна объркано:

— Гия, боя се за Ури!

— За нея или от нея? — подхвърли с благодушна насмешка старши командирът, който познаваше взаимоотношенията им. — Не бързай, Захо! Не им е лесно на момичетата да го смелят. Ето, превключвам системата на наблюдение и на твоя екран, да се позабавляваш. Тръгнала е да излиза навън, но не се тревожи, не е от тия, дето се самоубиват, по-скоро обратното, па ако хукне да бяга, аз лично ще я настигна. И ще я напердаша!

Главата му изчезна от екрана, а на нейно място изплува външният изглед на част от кораба-станция. От изходния шлюз вече се измъкваше едно дългнесто и гърбаво от йонния двигател, сивкаво оцветено от звездите тяло. Тяло, чиято съблазнителна гъвкавост ръцете на Захариас си спомниха с тъга и тревога.

Урания нарочно бе облякла тънкостенния космонавтски костюм, с който никой обикновен човек не би могъл да прекара без опасни последици повече от половин час извън радиационната защита на кораба. Искаше още веднъж да се увери в своето превъзходство, да му се наслади. Специалните тренировки, облъчвания и медикаменти, закалили тялото ѝ до нечовешка издръжливост, сигурно бяха помогнали, но по-вероятно е да са били и прикритие за непозволения експеримент. И това съмнение обаче престана да я огорчава.

Не спусна дори топлинния щит с вградения инфрачервен визьор пред лицето си, леко се отблъсна и доплува до отвора в противометеоритната мрежа. Безтегловието бе нахлуло в нея почти с тръпката на оргазъм. Заради това усещане често си позволяваше излизания извън изкуствената гравитация на кораба. Дори в прегръдките на Захо никога не бе се отпускала с такава физическа наслада.

Спомнила си своя съпруг и наблюдател, душата ѝ в същия миг и също с почти оргазмено облекчение се откъсна от него, освободи се. Дори можа да му рече без злоба и тържество. Щом си отгледал звездна жена, мили, ще изтърпиш и да иде при звездите! И си рече още с умиление: Ето ги твоите дечица, Урания, твоите мили дечица, повелителко на звездите!

Сред тях беше и Слънцето. Значително по-голямо от Алфа на съзвездието Голямото куче, но яркожълто, като страст жълто и като омраза. Такива чувства ведно с кресливи дисонансни звуци предизвикваше у нея този цвят. Тя се опита да разбуди в себе си астропилотското благоразумие — поне не с толкова страст да ненавижда сега тая звезда, която ѝ се самоподнасяше с нахалното самочувствие на едроглав, жълтооранжев невен, но протуберансите в мозъка ѝ още не стихваха. Включи йонния двигател за секунден импулс и отлетя на стотина метра от метеоритната мрежа, извъртя се така, че да не гледа към Слънцето. Наистина не ѝ се връщаше там, а се налагаше. Да вземе другите, да ги отведе. Щом експериментът минава за успешен, на Земята сигурно вече растяха другите техни братя и сестри с по-съвършени сърца и мозъци и с по-издръжливи мускули. Ще им стане майка, грижовна и любеща, ще ги разселва по планети и астероиди...

Звездите наоколо изглеждаха така нагъсто и толкова близо, че сякаш плуваше в езеро, пълно със звезди. Имаше чувството, че дори усеща прохладния им допир, и се послуша с ново ухо за генетическите и оперативни

изменения, за които току-що бе научила. Не чу обаче нито изкуственото сърце в лявата си гръд, нито тайнствения автомат, прикачен към черния ѝ дроб, защото чуваше друго. Около противометеоритната мрежа потоците корпускуларни частици и фотоните, които умееше да вижда и с просто око, сякаш се сгъстяваха. От всички посоки към нея на гальовни вълнички идеше говорът на звездите. Всеки фотон-думичка, мамеща и добра! Всички частици, които изтъкваха с траекториите си вакуума около нея и се блъскаха, и се сливаха или отскачаха, и за милиони и милиарди частици от секундата умираха и повторно се раждаха, бяха думи. Тя чуваше несекващото им сладко бърборене и предчувствуваше, че скоро ще започне и да го разбира. А блаженството ѝ проникваше през оловногумените стени на скафандъра, за да се влее в този вечен живот наоколо.

— Ламзира, време е да се връщаш! — върна я в земната обвивка на скафандъра гласът в наушниците на шлема, пронизал с куршумена острота мозъка ѝ.

Беше Амиран — само той я наричаше така и тя мислено му се озъби: Красива съм я! — с онази неприязън, която може би си беше събудилата се сред звездите, незасегната от гениите инженери, генетично стара ненавист на черния човек към белия. — Ще видите вие какво красиво чудовище сте изобретили!... — Но при второто напомняне вече можа и да се надсмее на себе си. Добре, че я повика той, а не Гия или Захо, кой знае какво би им отвърнала!

— Ида, скъпи!

Тя се извъртя към кораба, включи за нов импулс двигателя и понесе своето ново самочувствие към осветения извътре отвор на шлюзовата камера.

В малкия коридор пред вътрешния люк на шлюза я очакваха Астра и Амиран. Сериозни и някак комично тържествени.

— Честито! — поднесе ѝ лекарят стръкче едроглав, жълтооранжев невен.

— Това пък отгде го изрови? — разсърди се Урания. В оранжериите, където също носеше дежурства, не отглеждаха безполезни цветя.

— Сейчи ги е донесъл, да ни напомнят. Не знаеше ли?

— И какво ми честитиш с това изкуствено цвете?

— Повторното раждане!

Двете думи се завъртяха пред очите ѝ в двуцветен танц. Разбираха я! И Урания се хвърли на гърдите на лекаря, възторжено избарабани с юмруци по тях. Астра я прегърна откъм гърба, пошепна в ухото ѝ сдържано нежно: Сестро, сестрице!... И тримата замряха за няколко мига в своята тройна прегръдка. После Амиран ги отблъсна от себе си.

— Да се разберем от самото начало! Заговор няма да има! Ние сме част от човечеството, негова надежда и негово упование.

— На кое човечество? — заканително блеснаха зъбите на негърката в полутъмния коридор. — На ония ли милиарди, дето...

Амиран пресече гнева ѝ с хипнотична властност:

— На ония милиони, които предпочитат да мечтаят за звездите. — Погледът му бе изтънял до монохромен лъч. — Ще те приспим, красавице, ако не слушаш! А за утеха ще ти припомня стария виц. Попитали едно дете какъв иска да стане, когато порасне. То отвърнало: Киборг. Защото в тях е бъдещето.

Той се засмя почти истински, като изкуствения невен, и за да доотслаби напрежението, весело заповяда:

— Вървете сега и добросъвестно опишете как сте го преживели, какво сте си помислили! Но без игра на криеници, ще изпитвам! Не забравяйте, че както рекло кучето на малките си, аз където съм пикал, вие сега душките!

Двете астропилотки доловиха само най-общия смисъл в непознатото им предупреждение, предизвикало у тях къдрави и разноцветни облаци, но бяха свикнали на бруталния му медицински изказ и се подчиниха. А двойно по-силно ги подчиняваше общата им вяра в тяхното майчинство над бъдещата звездна раса.

7.

Атомният разпад в часовниците определяше и денонощния цикъл на борда. Иначе навън си беше винаги нощ, вътре — винаги ден, ако не се изгасеше осветлението. Дневната програма започваше с единен сигнал, с общ сигнал и завършваше, а тази „сутрин“, в която пак никакво слънце нямаше да изгрее, всички видеофони поздравиха хората вместо с обичайното благопожелание с еднакъв надпис: „МС предупреждава, че прекалената сериозност е вредна за вашето здраве.“

Току-що отменила мъжа си в командната зала, Астра веднага изличи надписа, поиска медицинския сектор:

— Ти ли измисли тази глупост?

— Не, но чак такава глупост не е — разигра гласът на Амиран пред очите ѝ познатите весели и пъстри фигурки.

— Значи пак оня калпазанин! Как смее от името на медицинския сектор...

— Натела, аз дори се ядосах, че сам не съм се сетил.

— Тия апарати не са ви дадени да си играете с тях!

— Прекалената сериозност и за нас с тебе е опасна, Натела. Особено сега! Гледай си работата и не закачай човека!

Но командирското в нея трябваше да се изяви и тя се опита поне да не уязвява прекалено японца:

— Наредих ти да престанеш, а ти...

Той тръсна главата си, сякаш да я удари от разкаяние в рамките на екрана, гласът му драматично настърга звуците на металически стружки:

— Астра, моля те! Днес ще приемаме скайарта, разчитам на теб!

Явно не бе целял с надписа друго, освен да подготви хората за съвещанието, и Астра, преглътнала строгото „Не се надявай!“, отвърна:

— Ако съберете гласове, няма да използвам командирското вето.

И бързо изключи, да не слуша благодарностите му, защото думите ѝ означаваха повече, отколкото самата бе пожелала да отстъпи.

При гласуването на важни общи решения, ако астропилотската четворка се е разделила в мнението си, решаващ глас имаше дежурният в момента командир. Захариас и Кардинала обаче участваха в конструирането на скайарта и сигурно щяха да привлекат мнозинството с авторитета си. На Астра много ѝ се искаше да смачка фасона им с едно добре пресметнато командирско вето, но вече не бе уверена, че ще го направи. Лекарят също държеше не толкова на научната част — с нея той обикновено се шегуваше, — а на развлекателната страна на скайарта. Смяташе я за полезно разнообразие, след като другите игри и развлечения бяха омръзнали на хората. А след онази паметна тройна прегръдка пред изходния шлюз Астра някак несъзнателно му се подчини. Дори не толкова на него, колкото на идеята, заложената в тях. Сега вече от едната страна на уравнението не стоеше само тя, там бяха още Урания и Амиран, и всички като тях, които щяха да се родят, за да живеят сред звездите.

Затова, когато в уречения час включи конферентната връзка, чрез която пак от съображения за сигурност осъществяваха своите общи съвещания, Астра не се изненада толкова от собствената си сговорчивост, колкото от липсата на интерес у ръководителите на секторите. В разделения на двадесет и пет по-малки квадрата екран главите им, всяка в своето си квадратче, се поклащаха разсеяно или отчуждено. Очите им гледаха с досада заради изоставената работа, с неприязън или дистанцираща насмешка. Единствено лицето на Урания от командната кабина на аварийния космолет цъфтеше като красива черна роза, излъчваща обаче може би отровен аромат. По-голям

от другите, централният квадрат на екрана отразяваше каюткомпанията, където седяха Захариас, Кардинала и Сейчи Омара.

Астра с удоволствие би им подвикнала: „Вижте ги, не им е до вашите глупости!“, но всичките тези лица отново я обезпокоиха с неприкритата си безнадеждност или ярост, както я нарече Кардинала. Онези, които не трябваше задължително да участвуват в такива съвещания, бяха демонстрирали своето равнодушие към замисленото празнично събитие, оставяйки празно своето квадратче. И когато Астра изрече: „Започвайте!“, усети в себе си блудкавото нетърпение да се свърши по-бързо една досадна работа, изтръгнала ги от привичния ред на делника.

— Защо сме тука? — подхвана неочаквано патетично Захариас, сякаш тия суперчучени не знаеха за какво точно са дошли на трилиони километри от Слънцето. — Защо наистина сме тука? Носим се сред един странен квантов свят, който е невъзприемаем за здравия разум и уж си го знаем, а от доста време този така наречен здрав разум отново се е възцарил на борда и ни парализира. Как тогава ще намерим действителното си място тука? Време е да направим нещо щуро...

— Това, дето сте го замислили, не е ли достатъчно щуро? — прекъсна го от своето квадратче Франк Делеман, завеждащият сектора по физика на вакуума. Насмешката му бе обагрена и от калносивия цвят на обидата. — Сейчи, давай проекта, нямаме време за учебнически предисловия!

— Ето го гласа на здравия разум! — засмя се Захариас с непоклатимото си добродушие. — Делеман, моля те, изтърпи предисловието ми, ще го направя още по-елементарно! Още най-първите компютри доказаха, че не можеш да приемаш информация, нито да я унищожаваш в паметта им, без да произвеждаш в околната среда хаос — видимо нарочно употреби той ненаучния термин за ентропията. — Разумното същество, все едно човек или компютър, не може да намалява ентропията в една термодинамична система. Тогава какво сме правили досега, задръствайки компютрите си със знания? Експедицията ни страда от информационно замърсяване, а ние се давим в боклука...

— И изходът е нещо щуро — добави още по-язвително Делеман.

Астра по своему бе се съгласила със Захариас. Тази всеобща ярост не сплотяваше хората, пръскаше духовете им в различни посоки и макар да нямаше видим хаос на борда, тя го усещаше сякаш и с кожата си. Жълтата точка на навигаторския екран уверено чертаеше курса на кораба, но и това слънчево спокойствие сега ѝ се стори измамно.

— Ъхъ! — реагира Захариас с изчакваща усмивка, за да не загуби драматичното си вдъхновение. — Колеги, нали допускаме два вида процеси? Необратимите, при които ентропията на Вселената нараства, и ги нарекохме

така, защото, ако мислено ги пуснем в обратна посока, ще се наруши вторият закон на термодинамиката. А то, както отдавна сме го решили, не е възможно. Другите процеси нарекохме обратими. Изчислихме дори, че можем в някоя система да намалим ентропията, но ентропията във външната по отношение на нея система ще се увеличи едновременно със същата или...

Отново го прекъснаха. Беловласата глава на Елия Бартолди бе се размърдала сърдито в своето квадратче:

— Какви са тия лекции за студенти по хладилна техника?

Беше най-старият човек на борда и попадна в експедицията по най-абсурдния начин. В годините, когато я комплектуваха, старите хора сред бялото население на Земята все по-организирано протестираха, че преждевременно ги лишавали от активност и власт. В сравнение с другите раси бялото население действително бе с най-нисък процент на възрастовото съотношение, а сред младежта му се ширеше обезпокоителна апатия, която някои социолози тълкуваха и като генетическо изчерпване. Старите поколения, които още помнеха младостта си, настояваха за нещо като геронтократия, за „цялата власт в ръцете на старите“, за да спасели бялата раса от упадъка ѝ. Парадоксално наистина, но нали човечеството все парадокси бе произвеждало.

А старците прибягнаха дори към нещо, забравено от векове, за да провокират своите малокръвни потомци. Отвлякоха петима от главните организатори на експедицията и заявиха, че ще ги убият, ако в нея не бъде включен и астрофизикът Елия Бартолди. Организацията, поела отговорността за терористичния акт, бе се подписала с комичното име „Неръждясалият меч“ и отначало предизвика само смях и недоверие. Истински разстроен изглеждаше само Бартолди, когато заяви от холовизорния екран, че не е и чувал за такава организация и не желаел да отлита с експедицията, защото възрастта му не ще позволи да ѝ бъде полезен. „Мечът“ обаче веднага даде за публикуване съобщение, че настоява Бартолди да бъде негов представител по съображения, които щели да му кажат, щом включването му бъде уредено. И повторно се закани да отреже главите на петимата.

За да спечели време, комитетът, съставящ експедицията, отговори, че всеки член на екипа струвал страшно много пари и едва ли ще се намери фондация, която да плати за Бартолди. Още на другия ден обаче във фонда на комитета запостъпваха от големи световни банки суми, чийто сбор покриваше едва ли не половината от разноските на цялата експедиция. И светът най-после се изплаши — организация, разполагаща с толкова пари, ставаше действително опасна. А едва когато корабът-станция напусна орбитата на Плутон, финансови експерти разкриха, че сумите, изпратени от „Неръждясалият меч“ са набавени чрез грандиозно мошеничество. Гениални

пръсти бяха бърникали в уж защитените от всяко външно вмешателство компютърни системи на банките. Този път всички раси се засмяха и само банките останаха потресени, убедили се, че сред пенсионираните им специалисти действително има неръждясали гении, приели да нарушат служебната си клетва. Интерпол обаче не успя да ги разкрие.

Смя се и цялата експедиция, когато новината я догони. Урания каза на своя Захариас: „Видя ли какви ги върши тая твоя сфера на разума, дете си тръгнал да я разширяваш!“ А Дядо Елиа, както веднага бяха почнали да се обръщат към него, от възмущение се поболя. Не стига, че бяха го натрапили на експедицията, но и по такъв начин!

Астра, в тия месеци в командирско дежурство, попита лекаря как е Дядо Елиа и получи успокояващия отговор: „Кръвното му налягане е високо, но заради тая история самочувствието му е ниско, та го компенсира. Ще се оправи.“ За сериозните неща Амиран сам докладваше. И старецът наистина се оправи. Стана полезен на експедицията с големия си опит и с една понякога дразнеща бащинска загриженост за всички и всичко на борда. Впрочем ония от „Неръждясалият меч“ тъкмо това и поискали от него: да поддържа научния морал и морала на съжителството, да насърчава младите, но да противопоставя полезния консерватизъм на лекомислената революционност. Не бяха го задължили да предприема нищо, противоречащо на възрастта и убежденията му. Така че, особено астропилотите, обикнаха у Дядо Елиа един добър свой сътрудник, който създаваше известни главоболия единствено на лекаря. Амиран държеше да го върне на Земята жив.

Астра слушаше с онази разсеяност, която позволяваше на съзнанието ѝ да си остане отворено за сигнали от много посоки. За кораба не се налагаше да внимава особено, киборгът край пулта за управление никога не бе ги подвеждал със своята бдителност. Затова и думите на Захариас, който въпреки прекъсванията продължаваше да изнася неочакваната си лекция, се стрелкаха в мозъка ѝ на пъстри и възбуждащи искри.

— Спомнете си тогава Парадокса АПР! — отново се провикна той, а погледът му проблясваше със самоопияняваща се настойчивост. — Той също допуска неща, които противоречат. А частиците, дете излитат от черната дупка, не го ли доказват? Не всички, разбира се. Но демончетата очевидно имат връзка с останалите, връзка, която може би протича и обратно във времето. Това снажда ли се с нашия закон за нарастващата ентропия?...

А Астра си мислеше, че космосът може и да не познава тая проклета ентропия, че сигурно само човешките мисловни конструкции губят своята топлина, за да я превърнат в съзидателна енергия за градеж на следващия измислен порядък.

Предугадила, че старецът няма да се предаде, тя отмести очи в квадратчето на Дядо Елиа и той действително се обърна към нея:

— Командире, какво сте ни повикали да обсъждаме? Нали скайарта?

Тя усърдно му намигна с двете очи, та да я забележат и останалите:

— Обсъждат хаоса в главите си, Дядо Елиа. Също е полезно.

— Точно така — потвърди Захариас, чул в думите ѝ подкрепа. — Полезно е да се видим най-после и като система, която търси ред, а произвежда хаос.

И се зае да обяснява поведението на някакви частици, които живееха милиони частици от секундата, за да се превърнели според него в още неразбираемите, но устойчиви „демончета“. Начинът му да тълкува обаче експериментите възмути специалистите по вакуума и многоклетъчният екран пред Астра се изпълни с грубо разбудени, поради това и яростно каращи се глави.

8.

Бяха ги кръстили така в знак на уважение към гения на Джеймс Клерк Максвел, който в своя фундаментален труд „Теория на топлината“ бе си позволил между другото и една шокираща мисловна спекулация. Понеже всички устройства работят въз основа на разликите в температурата и създавайки тази разлика, губят енергия — доста фриволно бе разсъждавал Максвел, — то някакво същество, достатъчно малко, за да вижда молекулите и да ги управлява, би могло да наруши този закон, като подбира и пропуска молекулите само в една посока. Тоест би могло да поддържа разлика в температурите, без самото то да губи енергия в работата... Разбира се, какво по-близо до ума от това, още някога да назоват „Демон“ такова хипотетично същество, чиято научна несъстоятелност учениците на Максвел бяха се забавлявали да доказват.

Естествено, тия „демончета“, пръкнали се пред очите им векове по-късно и на трилиони километри от Земята, бяха други. Те съществуваха и се оставяха да бъдат улавяни. Но въздействието им върху останалите видове частици бе установимо. Всеки опит да измерят или да манипулират по някакъв начин едно такова демонче мигом се отразяваше на изолираната в другия край на лабораторията частица. Тя реагираше по същия или по сходен начин. А взаимодействието се осъществяваше съвсем очевидно със скорост, неизмеримо по-голяма от скоростта на светлината. Ето защо Захариас бе се

позовал на Парадокса АПР, назован така с абривиатурата от имената на Айнщайн, Подолски и Розен, теоретично обосновали това явление в света на микрочастиците. Но да се правят изводи, каквито правеше Захариас, от недоказани окончателно или дори отречени хипотези се виждаше на физиците повече от дилетантско. Докато Астра почти непоклонливо вярваше в този Парадокс, защото като че ли го носеше в себе си. Телепатичните излъчвания на другите осезаемо долитаха в нея със свръхсветлинна скорост.

След като търпеливо изслуша ругатните и насмешките, Захариас надвика хора в многоклетъчния екран:

— Колеги, квантовата неопределеност не се ограничава само в пределите на субатомния свят. При известни условия и големите системи съществуват в такова състояние, когато наблюдаваните величини нямат определено значение...

Астра въпреки образованието си и друг път доста наивно бе си тълкувала Принципа на неопределеността. Вярно, частицата не можеше да заема определено положение, а едновременно да има определен импулс. Но не е ли човекът една такава подвластна на неопределеността система? — запита се сега отново онова в нея, което още съставяше алгоритъма на новите ѝ взаимоотношения с хората. И щеше съвсем да се унесе в мислите си, защото не се чувствуваше задължена да участва в отплесналата се в друга посока дискусия, ако Захариас не гърмеше така с хлапашкото си вдъхновение.

— Черната дупка за нас е също такава неопределеност. Смятахме, че те само поглъщат околната материя, а къде я даят? За това измислихме стотина недоказуеми хипотези. Но ето че тази не само поглъща. Макар и значително по-малко от погълнатото, тя връща материя във вакуума. И то частици, каквито досега не сме улавяли. Ще рече, че в нея има нещо преработващо материята или някакъв такъв Демон на Максвел, който отбира кои частици да прати в другата система, кои да върне в нашата...

— Стига фантастика! — възмути се едно от квадратчетата, а Сейчи се провикна към него в стила на своите стихотворни закачки:

— Имах си там на Земята демон проклет, пускаше той парите ми само напред!

Шегата му още повече ги раздразни, та кавгата щеше отново да пламне, ако Амиран не бе се намесил сдобряващо:

— Чуйте и една медицинска хипотеза! Черните дупки са като акупунктурните точки в тялото на човека. Поглъщат импулсите и светлината, разпределят ги из целия организъм, възстановяват реда, поддържат го. Акупунктурните точки на Вселената! Не звучи лошо, нали?

— Накрая и живо същество ще я изкарате тая дупка — избухна друго квадратче. — Или дупка в главата на господата!

— Може и да е живо — чак сега се обади Кардинала, след като Астра напразно бе се опитвала в неразборията от цветове, звуци и телепатични импулси да разбере защо той мълчеше, щом заедно със Захариас са обмисляли как да защитят проекта си. — В нашата лаборатория сме на път да докажем, че демончетата се държат и като съставка на животообразуваща материя. За съжаление оттук малко улавяме.

— Проговори най-после и Ватиканът! — подхвърли Сения, математичка в астрономическия сектор, и Астра я чу в крещящо до непоносимост зелено.

Запита се със себенасмешка, заради собственото си манипулиране на Принципа на неопределеността: Къде ѝ е мястото на тая математичка, какъв ли е импулсът ѝ? Дали Кардинала не я е отблъснал? Въздишката, с която Кардинала си пое дъх да ѝ отговори, също бе обагрена в зелено, но в меката и топла резеда на ранна пролет. Неочаквано обаче Дядо Елиа го изпревари:

— Понеже стана дума за Максвел, ще ви припомня нещичко, което не бива да забравяме. Той съставя четири уравнения, за да обясни опитите на Фарадей и другите с електричество. Да, но уравненията му се оказали без симетрия и естетическото му чувство се възбунтувало. За да въведе симетрия, той допълнил едното от уравненията с намислен член, като го нарекъл „променлив ток“. А тогава бил известен само един вид ток и никакви експерименти не сочели съществуването на друг. Хрумването му дошло единствено от нуждата да удовлетвори своето чувство за хармония в уравненията. Но тъкмо насила хармонизираното уравнение след години предвидило електромагнитното излъчване с цялата му гама, после подтикнало Айнщайн да създаде теорията на относителността и така нататък, та чак до нашата експедиция. Открай време хората са усещали естетическото си чувство като сетиво на познанието, а най-умните са го и следвали...

Лицата, пръснати като шахматни фигурки из квадратчетата на конферентния екран, го слушаха с различни изражения — от снизходителната или насмешлива почтителност към възрастта му до вкоравено от досадата презрение. Дядо Елиа обаче гледаше очевидно само към Астра, иначе не би продължавал богатата си нравоучителност като пред малолетна аудитория:

— Та искам да кажа. Сигурно не случайно се пръкна сега името на Максвел. Може пък нашата интуиция да е кръстила тия частици „демончета“, защото отново се намираме в неговото положение, не знаем как да хармонизираме уравненията си. Е, тия момчета си имат някаква интуиция, нека им се доверим, па дано намерят покой математическите ни душици!

— Добре де, какво искат от нас? — сопна се едно от квадратчетата, ядосано от изненадващото преминаване на най-консервативния астрофизик в противниковия лагер.

— Да бе, наистина! Какво всъщност искате от нас? — възкликна Дядо Елиа, сякаш забравил кое бе го накарало да изнесе урока си.

Кардинала и Захариас се спогледаха и астропилотът отстъпи:

— Нещо, което за съжаление не е чак толкова щуро. Дядо Елиа го разбра, благодаря ти, Дядо Елиа! Съставили сме скайарта по нашите си закони на естетиката и пак с надеждата за познание. Нека не чакаме Новата година, защото имаме нужда от повече демончета. Да го изстреляме към черната дупка и веднага сами да тръгнем натам!

Астра бързо обходи с поглед целия екран. Астрофизиците съсредоточено се мъчеха да разберат годен ли е за преглъщане този хап, обвит с желаното от тях лакомство, да идат по-близо до черната дупка. Другите видимо бяха стъписани и от двете. Първа се обади Сеня, отново в зелено кресчендо:

— Искате с вашите щуротии да я закриете, да объркате всичките ни наблюдения?

Георг се намираше в спалнята им и през цялото време бе стоял със затворени очи, та Астра бе решила, че пак е унесен да слуша своя Вивалди, но той внезапно проговори с деликатна закачливост:

— Кардинале, кажи й го по-ясно! Убедени сме, че там вътре седи някой, който, щом види скайарта, ще ни изръкопляска и ние ще го чуем. А освен това й кажи, че ще тръгнем по друго трасе!

Екранът като че ли вкупом омекна пред очите на Астра и само черната хубост на Урания изсивя:

— Вие сте луди! Да излагате кораба на опасност! Няма да позволим промяна в програмата!

В гърдите на Астра отново бликна треперливо студеното предчувствие за заплаха. Имаше и основание да прекъсне дискусиата, защото се внасяше без предварителна подготовка съвсем друг, съдбоносен въпрос.

— Край на приказките! Имаме си и друга работа. Да гласуват само лудите!

Но сякаш тъкмо с обидната ирония постигна обратното. В долния десен ъгъл на екранните квадратчета заизгряваха сините точки на компютърното преброяване. Единствено под лъскаво черната брадичка на Урания сигналът бликна с кървава ярост. Навярно и предупредителният надпис на Сейчи за прекалената сериозност бе допринесъл за този обрат в душите на хората —

умопомрачение, в което никому вече не се искаше да се опозори с трезвомислие. Изблик на отчаянието им ли беше и тази идиотска реакция?

Астра осъзна, че всички гледат сега в очакване на командирското вето, иронията ѝ бе им го обещала. Стори ѝ се, че предусеща и облекчението, с което биха го посрещнали, и самата изпита злобата си като облекчение, когато им се закани в себе си: „Не, милички, няма да ви направя удоволствието да се пишете безнаказано герои!“ И все пак се наложи да смаже още нещо в себе си, за да протегне ръка към миролюбиво синьото конче.

— Децааа, хайде на цирк! — не закъсня да се провикне Амиран, както правеше след всяко важно решение.

Останалите панически се заизключваха. След секунди останаха да се гледат двете с Урания.

— Сестро, не очаквах това от теб! — укориха я пресъхналите от безсилна ярост негърски устни.

— И аз не го очаквах, сестрице.

— Какво ще правим сега?

— Ще слушкаме. Не ние сме тук господарите. Искаш ли после да дойда при теб да си поплачем?

— Уф, де да можехме да плачем! — пречупи се алтово мелодичният глас на Урания, а очите ѝ заблестяха, но не пуснаха сълзи.

9.

Преди повече от два века, когато хората се заели да изчисляват с точни средства гравитационните взаимоотношения на своето Слънце с другите звезди, да пресмятат и средната стойност на веществото в неговата планетна система, бяха заподозрели, че някъде около Слънцето има нещо, което предизвиква дребни, но опасващи в сметките аномалии — я черна дупка, я невидимо малко слънце. В края на краищата по правило повечето звезди бяха двойни, защо Слънцето да правеше изключение? Но едва тази експедиция, за пръв път излязла далеч отвъд границата, където гравитационните му вълни се омешваха с гравитациите на Сириус, на Проксима Алфа и на това „още нещо“, успя да установи местоположението му, после и да го наблюдава. Аномалиите в старите изчисления бяха премахнати. Нещото обаче си остана непознато, а сигурно и достатъчно опасно, за да позволи прибързано сближаване. И все пак корабът-станция запали своите неизползувани от години главни двигатели, за да се отпрати нататък.

Преди това излетяха радиоуправляеми торпили и роботи, за да разположат целия аксесоар на също така подранилия новогодишен празник. Те разгънаха десеткилометрово, устойчиво на космическия студ фолио, а наобиколилите го компютри и лазери, подхранвани с енергия от вакуума, го превърнаха във видим и от двете страни екран. И скоро върху него изгряха пищни холографски картини — ту за дълго статични, ту раздвижени във времето като научнопопулярен филм.

Слънцето се появи там — Звездица сред многобройните си дружки, — наедря, остана само, ставаше все по-голямо, обля го многобагрието на собствената му светлина, разложена през призма, за да показва от какви елементи е съставено. Ето че и планетите му, разнокалибрени и пъстри, тръгнаха бавно около него, заключиха го в центъра на своето почитително хоро. От време на време някоя се търкулваше сама на екрана, бързо се издуваше като балон, за да се поперчи със своята повърхност, после отново заемаше мястото си в общия хоровод. Едновременно с това над и под екрана разноцветни ракети чертаеха със замръзващите си шлейфове геометрични фигури, онагледявайки чрез своите математически съотношения абстрактните форми на човешкото знаене за Вселената — от строежа на атома до подредбата на звездите в Млечния път.

Десетина дни по-късно Млечният път изпълни целия екран така, както според хората би изглеждал в могъщите телескопи на някоя съседна галактика, след което се зарапада на отделни увеличени звездни купове и съзвездия. Те идеха все по-близо, изчезваха един след друг, докато на екрана останаха звездите от близкото обкръжение на Слънцето, изобразени според спектралния им клас, големина и възраст. И ето го отново Слънцето — само, сияйно, великолепно! Около него пак закръжи роякът планети, които една по една се стопяваха в мрака на космоса, защото погледът се спускаше стремително към третата от тях. Красива и мамеща, Земята кокетно се въртеше около невидимата си ос и заотмята нежните си бяло-розово-сини воали в очарователен стриптийз, та да открие девствената си голота.

Земетръси набръчкваха плътта ѝ в триково ускорената еволюция. Континенти се издигаха и потъваха в разпенените океани. Изригнаха чудовищни вулкани, а огнените им реки замръзваха и се покриваха с пластове лед. Постепенно сушата се запokrива с растителност, залюшкаха се необгледни гори. По бреговете на моретата и сред дърветата плъзнаха живи същества. Ето го и човека! Заподскача като маймуна по земята, после се подпираше на тояга, размахваше мечове, понесе се на кон, на автомобил, полетя в небето със самолети. Една ракета го откъсна окончателно от Земята, за да го прати в космоса. А оттам внезапно се изплези към целия свят в рошавия образ на Айнщайн...

И всичко това непрекъснато се озвучаваше с консервирана в математически редове разножанрова и разноезична музика, пръскана на радиовълни от дигиталните преобразуватели. Всичко щеше да се повтаря и повтаря още много Нови години, макар че твърде скоро тук нямаше вече да има земни очи, които да го съзерцават, и земни уши, да го слушат.

Запленяваше ги не толкова показваното, то им беше познато, колкото собственият им копнеж по него. В свободните си часове хората зяпаха на панорамния екран в каюткомпанията раждането на човешкия свят, както първолачета поглъщат първите уроци по география или зоология. Детското в душите им се опияняваше от компютърно красивото зрелище и когато подсъзнателно го сравняваше с мястото, където се намираха сега, сгъстено съпреживяваше собствената си история от мрачната пещера до уютния космически дом на трилиони километри от нея. Създателите на скайарта добре бяха пресметнали психологическото му въздействие. Бяха го превърнали в действително новогодишен празник с цялата му чувствена гама от меланхолното прощаване с миналото до трепетното упование в онова, което щеше да настъпи.

Най-често коментираха хрумването на Сейчи Омара да покаже на десеткилометровия екран популярната снимка на Айнщайн, изплезил се някога на досадилите му фоторепортери. Тази снимка бе надживяла вековете, превърнала се в нещо като икона, защото всяко време си я тълкуваше по своему. Едни съзираха в нея презрителното изплезване на земния гений към земната посредственост. Други — веселото надмогване на относителността над класическите представи за небесното устройство. Трети — подигравката на космоса към евклидовия затвор на човешкия череп... Но кому бе се изплезил Айнщайн сега и тук в глъбините на квантовия свят?

На черната дупка ли се плезеха хората с неговия език и на демоничните сили в нея? Защо пък не! Не показва ли и детето някому езичето си, да го предизвика да открие някоя своя слабост, а най-вече — да му докаже, че не го е страх? Нали и те са дошли чак тука, за да демонстрират можене и храброст, да вложат в шеговитото си изплезване своето дружелюбно предизвикателство към някого, който в отговор също би могъл да им се оплези и да се разсмее? Но дори да го разсъдят, винаги ще успеят ако не да го сдобрят, то презглава да избягат от неговия гняв.

Така бе програмиран и новият им курс: постепенно спускане по широка парабола и бързо отдалечаване, ако онова, което по навик още наричаха „черна дупка“, изригнаше нещо насреща им или внезапно протегнаше към тях прекалено силни гравитационни пипала. Иначе щяха да се поносят край нея някой и друг месец в предпазливо снижаваща се орбита и отново да се върнат в предишния маршрут.

10.

Астра много се пазеше да приписва собствените си преживявания на другите двама. Земята едва ли е възнамерявала да създаде новата раса на конвейерен принцип, както трите супермогъщи, но еднакви командирски киборга. Нужни ѝ бяха не полумашинни същества, не кентаври, а хора, способни за дълго или завинаги да обитават далечните изследователски станции, да стигнат един ден и до звездите. Тя все по-често забравяше за вживените в тялото ѝ автомати или се сещаше за тях без предишната горчивина. Кожата и мускулите ѝ не бяха загубили нито необикновената си сила, нито свежата гъвкавост, а това понякога гъделичкаше женската ѝ суета. Всички на борда бяха видимо остарели, само те тримата си останаха такива, каквито потеглиха. Но тя знаеше, че суетата е опасно качество, защото може да създава конфликти, и бързаше да надникне по-дълбоко в огледалото на душата си.

Там именно сякаш изведнъж всичко остаря в оня миг, когато протегна ръка към синьото копче за гласуване, против волята си, но с една полусъзнателна готовност да се подчини. Коя от двете бе изневерила на предназначението им? Урания ли, която още се бунтуваше срещу промяната в програмата, или тя, след като и двете еднакво изпитваха онова предчувствие за опасност? Защо еднаквото предчувствие ги раздели и противопостави? Защо, докато Урания ходеше из кораба като черна Касандра, вещаеща гибел за своята космическа Троя, и настояваше да изпрати частно донесение до Земята, тя се чувствуваше почти слята с щастливото оживление на екипажа?

Още не можеше да се види в образа на добричка възпитателка, повела своята детска градина на разходка из природата, а като че ли нататък бе тръгнала в своето преобращение въпреки опитите си за негодувание: „Ама отгде-накъде ще съм длъжна да обичам всеки глупак!“ И само за тази, към която бе привързана като близначка, все още намираше остатъци от способността си да бъде груба.

— Сестро — предупреди я с ледена свирепост, — ако продължаваш да разваляш настроението на борда, ще те напъхам в изолатора!

Лицето на негърката стана още по-красиво от нахлулата в него кървава насмешка. Думите ѝ засвяткаха като счупено с трясък стъкло, блъснаха бялата астропилотка с острия мирис на лабораторен химикал:

— Побързай! След седмица аз ще съм командирът и аз ще те натикам там, та да престанеш да се лигавиш на хората.

Астра го възприе като застрашително приближаващ се съдбоносен сблъсък, а заедно с това смрадливото „хората“ я накара да се запита дали нейното ново снизхождение към тях не бе само един обратен вариант на самоотделянето им от екипажа.

Разбира се, нито едната, нито другата можеха да приспят някого без категоричното заключение на диагностичния компютър и лекаря, без допитване до целия екип, когато се касаеше за астропилот. И все пак си позволиха тия недостойни заплахи като две земни махленски простачки. Нима и такива можеха да бъдат жените от звездната раса? Избухналото съперничество за властта над хората ли беше това, за властвуване на две жени над общия любовник? И наистина ли се лигавеше, за да спечели екипажа за себе си? Би било особено вредно за един астропилот!

Лекарят изслуша болката ѝ на екрана си с приветлива готовност.

— Амиран, не се ли тревожиш за Ури?

— Тревожа се, но го крия.

— Хайде, малко по-сериозно, а? След седмица тя е командирът.

— Прегледът ще покаже.

Преди всяко новопостъпване в командирско дежурство двойката астропилоти се подлагаше на обстоен медицински преглед, освен това всеки ден астропилотите в определен час бяха задължени да залепват длан върху една черно-кафява плочка на домашния си работен пулт. Тя бе свързана с главния компютърен диагностик, който по излъчванията на кожата, състоянието на микробите върху нея и температурата пресмяташе дали се задава някое заболяване в близките дни. И никой не можеше да забрави или умишлено да прескочи тези прегледи, защото компютърният диагностик твърде шумно се възмущаваше, когато нарушеха часовата му програма.

— А аз добре ли съм? — запита Астра, раздразнена от уклончивостта на лекаря.

Амиран весело обърна предишния си отговор:

— За теб не се тревожа и не го крия. Само не се карайте така глупашки! Много е важно, Натела, да не станем смешни в очите на хората.

С кавгата си едва ли щяха да станат смешни, тъкмо с нея те повече приличаха на обикновените хора. Но на кого всъщност трябваше да приличат? На себе си ли, след като още не знаеха какво са? Нямах ли истински да се самоопределят чак когато се откъснат от хората, когато излязат от тяхното подчинение и останат сами в космоса?

Опасният извод протръби в нея с гласа на бъдещ бунт и стресната, тя не се възбунтува против това, че Амиран ги наблюдаваше. Бе забравила, че той

разполага с всички скрити средства за наблюдение на кораба, но щом още са експеримент, и такава интониране е необходимо. После, вече в командирското кресло, тя запита кротналия се край нея в несекващо дежурство командирски киборг:

— Кибо, смешна ли съм? — Запита го с несъзнателния порив да потърси съчувствие, а той бе единственото около нея, което приличаше на живо същество.

— Неправилен въпрос — отзова се киборгът с благозвучното равнодушие на синтетичния си глас, защото не бе в състояние да възприема неформулирани по програмата му въпроси.

— Кибо, знаеш ли какво е смешното?

— Безопасна аномалия в поведението на човека — отвърна киборгът като добре зазубрил урока си ученик.

— Ъхъ! Така трябва да е — съгласи се тя, унесена в тревогата си. — На Земята всички знаят кое е смешното, но тук, сред звездите, тука, мили, как изглежда смешното?

— Не познавам друг вариант — изрече киборгът една от програмните си формули.

Неочаквала отговор, защото не и към него бе отправила въздишката си, Астра треперливо се усмихна: А с какво щяха да стават смешни те, когато останеха сами в галактиката? Щяха ли да бъдат винаги и постоянно не смешни? И не бяха ли задължени да огласят космоса и с човешки смях? Усетила се виновна заради глупавия непрограмен разговор, тя рече:

— Кибо, провери системите и курса!

Тази проверка се правеше веднъж на денонощието и сега бе напълно излишна, защото, свързан чрез радио и оптичните си връзки с всички основни системи на кораба, киборгът сам сигнализираше, щом уловеше нещо нередно, но той не можеше да не се подчини. Хукна с шестте си крайника покрай цялата дъга на уредите, като устремен към жертвата си паяк, докладва от отвъдния му край:

— Всички параметри в границите на нормалното.

Осъзнала, че сега действително е станала смешна, Астра повторно въздъхна с тъжна себенасмешка: Уф, де да беше всичко в тия граници!

Разузнавателните сонди, избързващи далеч напред, за да трасират пътя на кораба, не съобщаваха за опасност. Разбира се, и тяхното приближаване беше твърде относително тук, където близките разстояния се измерваха с милиони километри. Дори гравитацията би трябвало да се е увеличила многократно, а тя нарастваше едва забележимо. Или фантастите напразно бяха плашили читателите си с тия черни дупки, или явлението беше действително различно от представите на земната наука. А и външният му вид ставаше все по-различен, камерите на сондите показваха широки полоси от завихрена около невидим център материя, която в сгъстяванията си неравномерно светлееше от отражението на сумарното звездно излъчване. Изстрелваните от сондите гама-лъчи само краткотрайно и локално повишаваха светенето при сблъсъците си с частиците, а лъчите на радарите не срещаха твърд и потъваха в неотражателния център, без да се връщат. Но другите частици и демончетата продължаваха да изтичат на все по-гъсти снопове дори през сгъстяванията на основната материя и да се разсейват из околното пространство, сякаш притежаваха собствени двигателчета или нещо ги изхвърляше с вулканична мощ.

Излезли от командирското дежурство, Астра и Георг бяха разменили жилищата си с другата астропилотска двойка, а понеже единият от двамата неотлъчно трябваше да се намира в аварийния космолет, посменно киснеха при астрофизиците, да им помагат поне в техническата работа, защото те съвсем се бяха разбеснели в своята алчност да трупат новите наблюдения. Впрочем, щом стана командир, Урания се наложи и изпрати съобщение до Земята за временната промяна на курса. Не се възпротивиха, защото тогава още се надяваха, че докато съобщението пристигне, ще са изпълнили намерението си, а ето че тъкмо времето ги обърка, задължавайки ги да останат по-дълго в близост до черната дупка. Две от сондите, успели да проникнат най-дълбоко в сгъстяванията около неотражателния център, донесоха оттам с атомните си часовници съвсем друго време. Явно и тук времето си оставаше най-загадъчното нещо, с което човек цял живот се бореше, без да узнае какво е. Кълцаше го безогледно на секунди, минути и часове, а всъщност насичаше собствените си илюзии за него. Задъхваше се от недостига на тази илюзия или се задавяше от изобилието ѝ, сляпо се бунтуваше или покорно се подчиняваше, докато времето си течеше с безмилостно равнодушие към напъните му да го прозре.

Но нима течеше? Откъде и в каква посока? Или представляваше същият всеобеман и невидим океан, подобен на космическия вакуум, затворен в също така невидими и недостижими брегове, сред които, като в земните океани, посоки имаха само повърхностните и дълбоководните течения? Какво ставаше с него в тая черна дупка? Течеше ли и там или просто се завихряше по подобие на водовъртежите в океана?

— Дядо Елиа — запита го Астра. — Какво мислиш?

— Уморих се да мисля, дъще — отвърна ѝ той. — Моето време изтече.

Астра го поласка високо, та да я чуят и другите:

— Ти си най-младият тука.

— И какво все пак мислиш, като гледаш тия объркани часовници, дето кой знае какво ни показват? — подвижна Делеман от другия край на лабораторията.

— Казах ви, вече не мисля. Но като стар човек избива ме на спомени. Ученик бях още, вървах през едно сухо поле и изведнъж напред него — изворче! Съвсем мъничко вода пускаше, само две педи около него тревата зеленееше, земята веднага си го попиваше обратно. А аз взех да си представям откъде иде тая вода напред огромното, изгоряло от слънцето поле, по какви невидими артерии и капилярчета е свързана с големите подземни води, как е набрала сили да пробие...

— Дядо Елиа го удари на поезия — обади се Сюй Сяобин откъм ускорителя, в който поредната мишена от „демончета“ биваше обстрелвана с поредния обичаен и необичаен резултат.

Старецът не се засегна.

— Поезията е също метод на познанието. Щом не може с единия, човек опитва с другия.

— А ти какво ще ни кажеш за времето, което да не е поезия и да е по-вярно? — присъедини се Астра към стареца, без законната за случая заядливост.

Охреното и посбръчкано лице на Сюй Сяобин бе винаги готово за усмивка.

— Попитали веднъж нашия древен мъдрец Конфуций какво ще каже за смъртта. Той отвърнал: Какво можем да кажем за смъртта, след като не знаем какво е животът?

Астра си позволи мъничко да възтържествува:

— Това е гола констатация и отказ. Отказът не носи познание, той отдалечава. А поезията е опит да усвоиш непознатото чрез сливане с него.

— Добре му го рече — похвали я старецът. — Тука с Конфуций доникъде няма да стигнем.

Сюй Сяобин очевидно хранеше пристрастия към далечния си предтеча.

— Защо? Какво е правил Конфуций? Цял живот е търсил реда. Не правим ли същото? Дали това е редът сред хората или в квантовия свят...

— Не е това поезията — благо го укори дядо Елиа. — Обстрелваш живото с мъртвото.

— И ти ли смяташ демончетата за живи? — изненада се Астра в бледорозовия облак, озвучен с тънък меланхолен звън, който думите му предизвикаха пред вътрешното ѝ зрение.

— В ускорителя ги умъртвяваме, а Кардинала ги вживява в растенията.

— Въпрос на химия — издаде се Делеман, че ги е слушал въпреки съсредоточеността си пред компютъра, чийто екран непрекъснато сменяше някакви цифри с геометрични фигури. — Всеки организъм приема и нежива материя.

— Така е, но ако ги свържем с мястото, откъдето извира, и ако ги свържем с времето, за което не знаем какво представлява там... Ей, я стига сме дрънкали, да си гледаме работата!

— Довърши си мисълта, Дядо Елиа! — помоли го Астра, защото ѝ се стори, че се побоя да произнесе нещо.

— Остави ме, дъще! Никаква мисъл нямам, пак само спомени. И пак от оная разходка. Момче бях и съвсем по момчешки се запитах тогава край кладенчето. Не е ли и с времето така? Течело, казват. Но не започва ли всъщност да тече от мига, в който някъде бликва животът? Пак поезия, нали? И е трябвало май да се захвана да пиша стихове, а аз тогава реших да изучавам астрофизиката — измоли старецът прошка за младежките си прегрешения.

Делеман се обърна от компютъра, готов да защити астрофизиката, но Астра го изпревари:

— Не усетихте ли нещо?

Нещо бе дръннало тъничко в нея, нещо тръпнещо бликна в мозъка ѝ, рукна оттам през гърдите чак в краката ѝ.

— Май че гравитацията се усилва — рече Дядо Елиа, гледайки в изпънатите напред пръсти на ръката си, които леко потрепераха.

Астра вече бе го уточнила с нечовешкия си вътрешен жироскоп за положението в пространството. Слабо беше увеличението, но корабът летеше по инерция и ако не идеше отвън — невероятно, защото уредите щяха да сигнализират, можеше да означава само едно: включен е някой от спомагателните двигатели за корекция на движението. И тя хукна към командната зала, защото там седеше Урания и оттам идеха сега тревожните вълни на неясно телепатично послание.

12.

В кабинета на астрономическия сектор, полутъмен, защото там се извършваха основните наблюдения и изчисления, разговаряха не за тайните на Вселената. Екраните, които отразяваха гледаното от вперените в звездите очи на няколкото телескопа, придаваха на фигурите на двете жени призрочни очертания и хубост. Високата скорост на кораба, понесла ги към черната дупка, се долавяше само от кинетичния букет цветя, непрекъснато потръпващи с изкуствените си листенца, и в лекото размазване на екранния образ на по-близките звезди. Далечните продължаваха да си бъдат все така невъзмутими към всичко, което ставаше в галактиката. Но в тези дни на сближаването и те не интересуваха астрономическия сектор на експедицията с трите му отдела. Рентгеновите, гравитационните и радиотелескопите внимателно опипваха най-близките около черната дупка звезди, за да установят кои явления в техните корони и в гравитационните им обхвати са зависими от нея.

Ива донесе фотоснимката от единия телескоп и, без особена надежда, репродуцира изобразеното на уголемяващия екран, а Сения се завъртя към него на стола си пред компютрите. Двете жени работеха заедно от самото начало на експедицията, та всички техни движения, свързани с работата, бяха съгласувани до автоматизираност.

— Пак същото! — въздъхна Ива.

— А ти какво очакваше? — обърна се отново към работната си маса математичката и добави с привичната си сдържана заядливост: — Как е Франк?

— Защо? — изненада се Ива.

— Трябва да е щастлив. Постигна своето.

Въпреки че отклоняването от курса бе изпълнило с нови цели и работата в астрономическия сектор, Сения още не се примиряваше истински с промяната. А липсата на реални резултати я караше да злорадствува.

— Нали го знаеш? От тоя студен германец никога няма да разбереш кога е щастлив, кога нещастен — отвърна Ива, но казаното прозвуча по-скоро като подмазване и молба да не ѝ завиждат.

Сения не живееше добре с мъжа си. Инженер по регенериращите въздуха, водата и храната системи, може би заради нея той безсменно киснеше в търбуха на кораба-станция.

— Животът ни минава в отчайваща скука, момиче — издума с внезапно ожесточение към компютрите си математичката. — Със скучни мъже, с безполезна и скучна работа!

— Това е ново! Тъкмо сега ли взе да ти става скучно?

Най-фанатизирана в работата си от жените на борда, Сения не реагира на иронията:

— Звезди и цифри, цифри и звезди! И нямат край, и нищо няма край!

— Ти почна май, като Сейчи, в стихове...

— Като е прост, поне в оная работа да го биваше!

— Кой? Ааа! — възкликна Ива и занемя.

Отдавна знаеха, че Сения болезнено се чувства по-издигната интелектуално и професионално от мъжа си, но толкова вулгарно оплакване от нея никой не бе чувал досега. Математичката усети стъписването на своята колежка и приятелка, извърна се към нея, дрезгаво се изсмя.

— Прощавай, ама... Нажежена съм извътре като тия проклети звезди. Ще се пръсна!

— Сексуално ли е? — предпазливо запита Ива.

— Знам ли? Изведнъж ме налегна.

Ива отиде до вградения в стената автомат, наля две чаши от питието с някакви нервоуспокояващи примеси, поднесе втората на математичката.

— Всички сме така. От напрежението е. Хем изчислиха, че нищо не ни заплашва, хем ни е страх, хем ни се ще нещо да се случи.

Сения изпи на един дъх чашата си и стана с пресилена рязкост да я върне в автомата.

— Безплодието, Ива! Безплодието на цялата тая работа ни мъчи! Отиваме, а много добре знаем, че пак нищо няма да разберем. Ако беше разбираемо и оттука, и с автоматите щяхме да го узнаем. Явно уредите ни не са дорасли за него.

— Насилваш се да бъдеш отчаяна. Не ти отива.

Привлекателно женствена, търпелива, винаги приветлива, Ива умееше със самото си излъчване да успокоява хората около себе си. Сигурно единствена би могла толкова години да работи в един екип с доста ексцентричната математичка.

Сения поразтегли тънките си устни в усмивка, която искаше вече да бъде добра.

— Направихте ли поне бебето?

— Има време. Франк много е обезпокоен от внезапното струпване на демончетата около кораба. Като че ли ги привличаме.

— Личи ли му?

Ива не разбра за какво точно я питаха, чу само подигравката.

— Какво? На Франк ли? На него никога нищо не му личи, знаеш го!

— Уф! — изпъшка Сеня. — Тия демончета и в мен трябва да са влезли!

И внезапно се олюля пред автомата, залитна гърбом, извъртя се рефлексивно, силно пребледняла. Ива вдигна ръце, помислила, че ѝ е прилошало, но краката ѝ също се огънаха заедно с оживелия под. Вторият трус беше по-силен, третият, миг след него, отпрати двете една в друга. Те се сграбчиха в паническа прегръдка и заедно паднаха. Подът ги затъркаля в тясното пространство, блъсна ги в шкафовете, от които върху им западаха дребни предмети и като гумени отскачаха встрани. Сеня изпищя в ухото на приятелката си и сякаш доразмаза с писъка си отражението на екраните. Видеофонът звънна да привлече вниманието им, но не пусна нито глас, нито образ от себе си, а мистичният трус залепи с многотонен натиск двете женски тела към страничния плот на работната маса. Компютрите върху нея скърцаха и пъшкаха в дрезгава тревога, уплашени за съдържанието си. А най-малкият, подвижният, падна с трясък, подскокна и се приюти в слабините на Сеня. Накара я повторно да изпищи, там си и остана като продължаваше да се вдълбава в тялото ѝ.

— Спокойно! — духна с пресъхнали устни Ива в ухото ѝ. — Сега ще се обадят командирите.

Но никой не се обади. Връхлетялата ги, неочаквана и необяснима катастрофа бе затъкнала и гърлата в кораба-станция.

13.

В коридора гравитацията удари Астра вече мускулно осезаемо, опита се да я натисне към пода. Тя с котешки рефлекс подскочи към тавана, смъкна гривните, нахлузи ги под мишниците си, натисна бутона им за включване на скоростния релсов път. По подобие на земните ски-лифтове той я понесе из дългите коридори. Пред командната зала тя се изхлузи от гривните му и устремно протегна ръка към фотоокоето, блъсната от горещия издих на Захариас, който едновременно с нея бе пристигнал от близкото астропилотско жилище. Бронираната врата безшумно се плъзна в стената.

Астра нетърпеливо се вмъкна през нарастващия процеп, но Захариас я блъсна с таранен удар в гърба и тя полетя с главата напред към още неотворилата се вътрешна шлюзова врата. Изпъна навреме ръце, намери миг опора на продължаващата невъзмутимото си движение врата, преобърна се и се изтърколи вече в залата. А там нещо още по-могъщо я завъртя и я отпрати към също завъртелите се стени. Успя да напъха пръсти между някакви тръби, увисна на тях и най-после прогледна.

Захариас още се мъчеше да отлепи тялото си от рамката на вратата. Мяташе крака и ръце, да ги координира по някакъв начин, да се придвижи навътре. Щеше да изглежда смешно, ако не онагледяваше с движенията си една чудовищна опасност. Корабът се въртеше произволно и с нарастваща скорост около собствената си ос.

— Кибо, поеми управлението! — викна Астра.

Киборгът, също отхвърлен от мястото си при първия тласък на превърналия се в центрофуга кораб, вече лепеше пневматичните си смукала на три от крайниците си по ръба на пулта за управление. Погледът ѝ мина край него.

— Ури!

Черната астропилотка бе се свила на кълбо в широкото навигаторско кресло и едва се задържаше в него.

— Ури! — повтори вика ѝ Захариас по-силно и също безрезултатно. — Кибо, докладвай!

— Втори двигател за корекция седми импулс. Втори главен двигател докрай! — отвърна киборгът със синтезирания си да успокоява глас, но Астра го видя като синкава светкавица и веднага остро ѝ замириса на прегоряла изолация.

Захариас изкрещя, а крясъкът му изстърга в мозъка ѝ като диамант върху стъкло:

— Кибо, изключи корекцията!

В паниката си той отново бе загубил опора и центрофугата го затъркала край стената. Астра увисна само на едната ръка и го улови с другата за крака, придърпа го към себе си. Командирският му пояс писукаше като настъпено животинче и мигаше с ужасени червени очи-сигнали.

— А двигателя?

— Ще почнат вибрации. Дано не е късно! — издуха паниката от себе си Захариас, все още с главата надолу.

Не въртенето беше най-опасното състояние на кораба. Макар и много бавно, с него все щяха да се справят, но добавеха ли се и вибрации в корпуса, можеха да настъпят гибелни повреди.

Захариас изтръгна крака си от ръката ѝ, смъкна се на пода и с пъшкане, преодолявайки центробежната сила, запълзя към командирското кресло.

— Кибо, намаляван импулсите на главния двигател! Бавно.

Кибернетичното същество заразмахва крайниците си, сякаш чуждопланетен органист, който свиреше на своя странен беззвучен инструмент. Звучите избухнаха на големия конферентен екран, един през друг, хаотични и разнотонални, но от сходно разкривени уста — изплашената уста на екипажа. Като земетръсно боботене влетя в залата гласът на Георг по пряката астропилотска връзка:

— Ури, защо се въртим? Къде е Захо? — Довлякъл се вече до своето кресло, Захариас влезе в зрителното му поле. — Захо, какво е станало?

С клоунски измъчени движения Захариас се настаняваше в креслото, препасваше обезопасяващите колани, изохка:

— Пригответи се за катапултиране! Отвори шлюза да влязат хората! Аз ще дам сигнала. Кибо, докладвай!

— Командирско решение — рапортува киборгът с мелодичната си утешителност, която сега никого не утешаваше. — Едновременно включване на втори двигател за корекция и втори главен двигател на пълна мощност.

— Не беше едновременно! — озъби му се Астра от своите тръби, като с маймунска ловкост се придвижваше на ръце по тях, за да стигне до пулта.

— Втора заповед за включване — доуточни киборгът.

Да, той не би включил едновременно двата двигателя, ако не е последвала категорична човешка заповед. Ето защо Астра бе усетила разделено импулсите им. Киборгът бе действувал според програмата си за коректив на неразумни човешки решения, която конструкторите му не без презрение към човека наричаха „защита от глупака“.

— Децааа — надвика разногласната паника на екрана Амиран, — на път съм да открия Демона на Максвел! Още малко! Дръжте се!

Закрепил се как да е в командирското кресло, Захариас бе се вече навел над пулта, а пръстите му заиграха по различните бутони, които разноцветно припламваха при докосванията. Думите му излизаха от гърдите, с мъка преодолявайки силата на въртенето.

— Спокойно, приятели! Малка грешка в управлението. Ще се повъртим някой и друг час. Пригответе се по инструкцията за преминаване в космолета, но никой да не напуска мястото си без мое нареждане. Край!

И побърза да изключи всички връзки, за да си осигури нужното спокойствие. Астра успя най-после да се довлече до него, като се укоряваше за странното си изчакване, сковало решителността ѝ. Само защото Захариас ли беше сега дежурният командир, му отстъпи с такава готовност управлението, или и тя като киборга вече не можеше да бъде самостоятелна в човешко присъствие? Запита го с онова ново за нея чувство на подчиненост:

— Има ли още опасност от вибрации?

Помнеше мистичния ужас на изкуствените вибрации в тренажорната, които възпроизвеждаха възможни грешки в управлението или ориентацията на космолетите. Захариас отново изтласка с усилие въздуха от гърдите си:

— Ако започнат, Гия ще бяга с хората, а ти ще се тресеш тук с мен. Занимай се с тая глупачка!

Астра видя отговора му като хаос от черни, червени и жълти триъгълници, които пискливо се ръгаха с ръбовете си, а откъм смачканата в креслото Урания идеше тъмно и властно упорство, подобно на центробежния напор в кораба. Коленете ѝ първи усетиха промяната в гравитацията не като отслабване, а като изменение в посоката. Главният двигател гаснеше, но центрофугата си работеше с неотслабваща мощ и нейният хоризонтален устрем се усещаше сега сякаш двойно по-силно. Астра заби тия омекнали колене за опора в широката облегалка на навигаторското кресло и с две ръце обхвана откъм гърба раменете на Урания.

— Сестро, какво ти е?

Не получи ответ и разбра, че едва ли в това положение бе нужно да я разпитва. От нея не се излъчваше нищо болестно, а само това черно упорство, което в телепатичните сетива на Астра звънеше по-скоро като удовлетворение и самодоволство. Корабът продължаваше да се върти. Наведен над пулта, Захариас тихичко разговаряше с компютъра на автопилота и Астра знаеше за какво, защото щеше да направи същото на негово място — да уточни кога да включи и на каква мощност другия двигател за корекция, та с насрещен импулс да се опита безопасно да забави бясното въртене. После трябва да се огледа с радарите външната обстановка, да се търси отново ориентацията, координатният сектор... Все мудни и несигурни в такава обстановка изчисления, никое от което не бе в състояние да изключи рисковете от вибрации...

Урания неочаквано вдигна глава, а упорството ѝ издудна като ударена с тъп предмет стена.

— Нещо ми заповяда.

— Какво нещо? Тук заповядваш ти, заповядваме ние! — изрече Астра вразумително в тила ѝ, защото това твърдение прозвуча твърде налудничаво.

— Нещо в мен. Заплаши ме.

Астра се отърка около креслото ѝ, да мине отпред, запъна бедра в страничните облегалки, взе в шепа вкоравените бузи на негърката.

— Това нещо отдавна ни заповядва, сестро, но ти все пак прие експеримента.

Урания дръпна главата си от шепата ѝ, при което гласът ѝ се размаза от силата на въртенето:

— Аз съм създадена да слушам себе си, не идиотските ви прищевки.

Астра долови сега в упорството ѝ тих ужас, сякаш нещото отново бе я заплашило. Помогна ѝ да се изправи, опитът ѝ за нежност обаче се превърна във вкопчване, защото центрофугата все така се силеше да изхвърли и двете от креслото. Самата тя бе забравила в оня час предчувствието си за опасност, а сетивата ѝ тогава бяха прекалено погълнати от поетичните спомени на Дядо Елиа.

— Успокой се, сестрице! Разбирам, нещо ти се е сторило, нещо те е изплашило, може да е илюзия от напрежението. И какво направи?

— Нищо. Само включих двигателите.

— Да бягаме, така ли? Без навигаторски изчисления, без... Защо не се обади поне на мен?

— Нямаше време.

— Глупости! Ние с теб винаги имаме достатъчно време. След седмица щяхме да сме на орбита. Проверена е, безопасна е.

— Не! — изкрещя негърката и се опита да я блъсне от себе си, да скочи.

Астра я налегна с цялото си тяло, освободи ръце, измъкна еластичните колани, препаса ги около гърдите ѝ. Закопчалките им щракнаха с челюстите на хищник.

— Мирувай! Не ни е сега до теб. И без това се чудим как да спрем въртенето.

Урания потъна в мекия гръб на облегалката, потъна и в сетивата си, сякаш заслушана в оня, който бе ѝ внушил безумната за един астропилот постъпка.

Астра се отхвърли от нея към креслото на Захариас, но той не се нуждаеше от помощта ѝ. Нареди ѝ да види какво става на кораба, да проверява непрекъснато и външната обстановка. Тя заклеци крака в тясната ниша под пулта, включи екрана за външен оглед. Въртенето беше толкова бързо, че дори далечните звезди се размиваха на светливи линейки. Докато корабът не забавеше поне наполовина въртенето си, нямаше да определят

нито къде се намират, нито накъде се носеха. Захариас само кимна — знаеше си го. Тя потърси сигналите на двете разузнавателни сонди, намиращи се някъде около черната дупка, но и тях не улови, разпилени из пространството. Ако беше способна да се отчайва, щеше да се отчае, но генетичните промени в дълбините на организма ѝ превръщаха безпомощността у нея в студено действие. Позвъни най-напред на Омара:

— Докладвай!

— Какво става? — ухили се той на екрана, а усмивката му заедно с цялото лице трепереше като жълтеникаво желе. — Да не се е пресякло млякото в Млечния път?

— Докладвай, Сейчи!

— Ама какво да ти докладвам, звездице ясна? При това въртене! Всичко е наред, електрониката функционира, но външните връзки са на каша. Затова те и попитах, да не се е пресякло нещо.

— Сондите гледай да хванеш! Засега само те могат да ни бъдат ориентир. Засечеш ли ги, веднага се обади!

Амиран бе обявил готовност трета степен. Макар и трудно, хората се приготвяли за евакуацията, запечатвали уредите така, както щяха да ги консервират, когато един ден напуснеха станцията, за да се върнат на Земята. Изобщо надмогнали страха си, имали доверие в астропилотите. Това успокои донякъде Астра и тя се сети:

— Каква беше тая гадост одеде? Щял си да откриваш Демона на Максуел?

Смехът на Амиран също се размаза като желе на екрана.

— Искях да ободря хората. А номерът не е нов, класически е. Ако има господ, той може пък да полюбопитствува какъв е тоя демон и да ни остави време да го открием.

— Мислех те за сериозен човек! — изръмжа Астра и понечи да прехвърли връзката към аварийния космолет, но лекарят успя да ѝ се отплати:

— А ти все пак го помоли да ти спре кораба! Сама няма да...

Георг бе приготвил всичко за катапултиране, ръчно щял да го направи и по възможност в обратна на въртенето посока с надеждата да уравни после космолета. Астра му разказа какво е направила Урания. Георг рече загрижено:

— Май ще трябва да я приспим и да я пренесем тука...

Астра, която рееше поглед към уредите, защото трептенето на екрана дразнеше очите ѝ, извика:

— Захо, радарите!

Два от мониторите бяха пречупили линиите си, задържаха ги, рязко ги източиха, после пак ги начупиха. Необузданата им преди игра се укротяваше. Сякаш развяваните като семенца на вятъра кванти на вълните се блъскаха в нещо съвсем близко около кораба. Светлинните искри на броячите също полудяваха в синхронен ритъм. Нещо се носеше около кораба и той се въртеше сега насред него.

Дясната ръка на Захариас припъзля към пломбираната ръчка, която щеше да отпрати хората в аварийния космолет, но внезапно легна край нея, омекнала и обезсилена. Омекна и цялото му тяло, изведнъж загубило опора в собствената си съпротива. Центрофугата на тласъци забавяше въртенето си. Корабът се люшна като върху океански вълни, но вибрации не последваха. След още няколко мига въртенето окончателно стихна и безтегловието сякаш ги изхвърли извън пространството. На щурманския екран пред Астра размазаните петънца отново се превърнаха в топчици, подредиха се в съзвездия, скупчиха се в звездни купове и галактики.

Слънчевата точица, която чертаеше пътя им сред тях, тръгна спокойно нанякъде.

— Какво направи? — провикна се Георг от своя екран.

Захариас едва смогна да отлепи устни:

— Нищо.

— Как така нищо? Въртенето спря!

Захариас гледаше индикатора на двигателите за корекция. Киборгът още не бе включил нито един от тях. И вече съвсем пребледня. Астра, не по-малко объркана, се заслуша в себе си. Екраните на вътрешните ѝ сетива зееха празни. Погледна за помощ към Урания. Вързаната негърка бе оголила тържествуващо целия блясък на зъбите си.

— Казах ли ви, че така е по-добре! — макар да не бе им казвала нищо подобно.

Разкопча коланите, предпазливо разкърши тяло и уверено прелетя в безтегловието при мъжа си.

— Да не си посмял да върнеш отново към дупката!

Още неизлязъл от уплахата си, Захариас отвърна стреснато:

— Няма, няма! Нищо няма да предприемам без твое съгласие. Иди да си починеш, ние само... Ориентацията.

Урания се взря в него, сякаш проверяваше дали е способен на лъжливи обещания, въпреки че е астропилот, рече великодушно:

— Добре! Поеми дежурството! Но внимавай, има все пак нещо нередно. Сестро, ела с мен!

Астра видя повика ѝ като припламнал сигнал, чу го като тревожно подсвирване, но едновременно улови и страха на Захариас да остане сам.

— Трябва да изработим новия курс. Иди при доктора! Или при Кардинала иди.

— Нямам нужда от утешения! — отвърна ѝ с обидено достойнство черната муза на астрономията и с елегантността на нощен хищник се упъти към изхода. Изкуствената гравитация на кораба отново бе се задействувала.

Един през друг в командната зала връхлитаха рапортите. Сейчи бе засякъл сондите, Георг бе открил звездите Канопус и Алкаид, по които често ориентираха кораба...

— Казах ли ти, че господ... — викна Амиран.

— Прометейчо — озъби му се Астра. — Остави ни да си гледаме работата! Погрижи се за Ури!

И се укори, загдето неволно се подигра отново с името му, но веднага го забрави. Станалото чудо, колкото и да се силеше да ги успокоява, повече плашеше с абсурдната си за вакуума невъзможност, отколкото познатите им от тренировките вибрации.

14.

Урания не отиваше да почива. Навън имаше нещо и само тя можеше да види какво е, защото е непознаваемо за другите, неуловимо за уредите. В шлюза изведнъж се усети спокойна, разсъдлива, делова — като връхлитане го усети. Инстинктите я уверяваха, че вън няма нищо опасно, но тя все пак послуша астропилотските си рефлексии. Херметизира камерата, включи въздушната помпа, потърси на закачалката специалния скафандър. Облече го грижливо, препаса върху него командирския пояс и отвори външния люк чак когато барометърът ѝ показа, че в камерата не е останала и глътка от скъпоценния въздух, който би излетял навън.

Отказа се от раничния двигател, за да не променя с йонните му струи радиационната картина около кораба, и закачи за скафандъра двестаметровото въже, чиято шпула се намираще на рамката на люка. Не

спусна и филтъра пред лицевото стъкло на шлема си, макар броячът на пояса ѝ да сигнализираше доста повишена радиация. Кракът ѝ обаче я отблъсна така неотмерено, че тя полетя като изстреляна към противометеоритната мрежа. Наруга се с древната космонавтска ругатня: „Да ме глътнат черните дупки, дано!“, и като се захващаше за мрежата, ловко се извъртя с лице към кораба. Изходът през мрежата бе наблизил, но тя се отказа да го доближи. Вътре между мрежата и корабната обшивка бе сега достатъчно интересно. Пространството сякаш кипеше, нажежено от невидим огън.

Очите ѝ, бързо свикнали на мрака, ясно виждаха светливите пороци от точки и чертички на корпускулярните куршуми, с които космосът обстрелваше антирадиационната броня на кораба. Това бе едно от предимствата на черните ѝ очи. Синеоката Астра едва ги различаваше. Още при първото ѝ учебно излизане инструкторът бе ѝ казал: „Да ти завиди човек на тия очи, спокойно ще гледаш онова, дето ние само на фотоплака можем да видим!“ Той бе също светлоок. Но едва ли само на цвета на очите ѝ се дължеше необикновената им способност. Черното ѝ тяло също бе надарено с нечовешки качества и тъкмо в тях тя бе намерила опора и утеха, след като узна, че е рожба на генетически манипулации. Тогава тя окончателно повярва и на своите необикновени инстинкти. Вече никое хрумване не ѝ се струваше случайно, никое усещане — без смислова причина, никой вътрешен глас — само неин. Сякаш космосът изведнъж ѝ откри с колко връзки я е обвързал към себе си, сякаш ѝ довери окончателната тайна на нейното раждане. Негова рожба бе тя, не на човешките експерименти или той бе заставил хората да ги извършат. Чрез нея той, истинският ѝ баща, настояваше най-после да слезе при децата си. Той ли я повика сега да излезе? Какво искаше да ѝ каже, което досега не ѝ е казвал?

Тя напрягаше целия си вътрешен слух да чуе оня глас, който бе я накарал да побегне през глава заедно с кораба, но той мълчеше. И продължи да мълчи, макар че тя успя като непослушно дете да се възбунтува против родителя си. Обратното трябваше да направи, не да го слуша! С цялата сила на двигателите трябваше да влезе в истинската вселена! Така поне твърдеше Кардинала, комуто тя най-силно вярваше, затова и той единствен съумя да я примири с промяната в програмата.

Могъщи някога умове, мила Ури, каза ѝ той тогава, са си представяли Вселената кухня, а ние се носим само по външната или вътрешната ѝ страна и само обвивката ѝ сме способни да възприемаме. Но кухня ли е наистина? Нали същите тия умове са смятали за празни и междузвездните пространства, а ние се убедихме, че от вакуума непрекъснато извира материя и енергия. Дори можем да черпим от нея. Е, добре, нека да е имало Големия взрив, макар тая теория да ми се вижда повърхностна. Той може да създаде такава обвивка, която непрекъснато да се разширява. Но нищо ли, съвсем нищо ли не е

останало под обвивката, между нея и центъра на избухването? Не, не, навътре трябва да влезем, Ури, ако искаме действително нещо да разберем. А не да пълзим като залутани мравки между звездите, които са само обриви върху кожата на Вселената! И може би тъкмо тия черни дупки ще ни позволят да надникнем в същината ѝ. Амиран е прав да ги нарича биоактивни точки на Вселената, той има сетиво за нещата...

— Моето сетиво е по-силно, пък им се плаша — вметна тогава Урания.

— Не за себе си се плашиш, а за нас — коригира Кардинала възражението ѝ. — И нас ни е страх, разбира се. Човекът винаги се е боял от непознатото, но тъкмо благодарение на този страх е оцелявал и е дошъл сега чак дотука. Защото винаги си оставаме способни да го преодоляваме, за да разкрием и превърнем плашещото ни в наш съюзник против следващото непознато...

Весела и сякаш безгрижна изглеждаше дивата игра на частиците около кораба, въпреки че непрекъснато гинеха в нея милиарди от тия светли частици. Или може би тъкмо затова безгрижна, защото тук нямаше истинска гибел, тук непрекъснато нещото се превръщаше в друго нещо. Осъзнаваха ли го те, или си го въобразяваха само човеците, които неуморно търсеха някаква утеха за собствената си смърт?...

А защо така изведнъж си спомни думите на Кардинала, само за да си намери оправдание за новото решение ли, което бързо узряваше в нея? Или пък нещо извън ѝ го нашепваше? Каквото и да е, тя трябваше да се извини на хората, да ги помоли да върне кораба на онова място, което бе я хвърлило в такова обезумяване. Да го преодолее, ако пак настъпи, и да вкара кораба поне в ония облачни сгъстявания около дупката. Да навлече там тежкия скафандър и да се гмурне в нея, за да види накъде води, та следващите експедиции да могат вече с по-малко страх да проникнат в неведомата същност на Вселената. Нали затова са я създали — да им проправя пътя, не да ги пъди като дечица от опасностите! Защото — тя едва сега и тук го осъзна — също като Астра бе се превърнала във всеотдайна майка на екипажа, но за разлика от нея в майка деспот, оправдаваща своя деспотизъм с дълга си. Да, ето оттук бе извряла цялата бъркотия в нея и с деспотизма си трябваше най-напред да се пребори!

Урания се изтегли обратно по въжетото. Бавно, радостно унесена във великодушните си намерения, херметизира външния люк, пусна въздуха в камерата, разсъблече се и докато окачваше скафандъра на мястото му, нов глас подхвана вече затихващия в нея спор: „Ти извърши нещо добро.“

Отвърна му: Нищо добро не съм извършила, сега се каня най-последно... И се вцепени. Откъде дойде този глас? Сякаш от пояса бе дошъл, окачен временно на закачалката, но той мълчеше с всичките си свързочни средства.

Тя огледа стените на камерата за скритите репродуктори, но и оттам не идеше звук. Награби пояса си и бързо заотваря вътрешния люк.

— Не бива да отивате към онова, което наричате черна дупка — повторно се обади гласът и тя се залепи за люка.

Може би защото го очакваше, този път го възприе по-ясно. Не идеше отвън, вътре в нея бе се загнездил и с нейния глас ѝ говореше. Защо изведнъж бе решила да се самовразумява въпреки взетото вече обратно решение?

— Стига вече! — изкрещя му тя, за да чуе и с ушите си своя собствен глас, и изхвъркна навън, като ожесточено херметизираше люка зад себе си, сякаш да заключи в камерата новото си обезумяване.

Понечи да иде за помощ в медицинския сектор, но веднага се отклони към жилището си. Амиран положително щеше да ѝ се присмее, ако му дойдеше в такъв вид. Остави командирския пояс на пулта и се тръшна в леглото. Стисна клепачи, до болка стисна и челюстите си, всяко мускулче по тялото си напрегна, после започна да ги отпуска едно по едно и в определения ред, повтаряйки най-простото упражнение за телесна отмора и скоростно възстановяване на психическото равновесие.

15.

През рехавото покривало на сънливостта, което се разстилаше върху мозъка ѝ, случката изглеждаше вече далечна и забавна, когато отново някой проговори:

— И когато ме видиш, не се плаши.

Урания ококори всичките си вътрешни сетива, но не веднага вдигна клепачи. Под отвъдното снижение на ниския куполовиден таван висеше женска глава с къси черни коси и продълговато лице, приличащо на древноегипетските принцеси и приличащо още на нейното лице. Висеше там, леко замъглено в кълбо от жълтеникава светлина, измамно плътно като холографските изображения в музеите за стари изкуства. Бяха ѝ казвали, че прилича не толкова на негърка, колкото на принцеса от Лиарна, и Урания бе ходила в музея да види глинените бюстове на тия принцеси.

— Не съм картина и не се раздвояваш — отгатна мислите ѝ този глас, който си беше вътре в нея, защото чувствено очертаните устни на лицето отсреща не помръднаха. — Не се сърди, че на теб приличам! Само така можем да разговаряме добре.

— Аз нямам рога! — сопнато му възрази Урания като дете, незнаещо какво друго да противопостави.

Над косата на видението пръскаха бледо неоново сияние две къси рогчета.

— Не са рога. Чрез тях ние сега сме свързани.

— Но ти не си ли аз! — удиви се Урания и едва сега осъзна, че говори твърде високо, докато другият глас, който си беше пак неин, отвърщаше не по-малко ясно, но в самия ѝ мозък, с непривична за нея равна и безстрастна интонация.

— Не съм. Благодаря ти, че върна кораба.

— Опасно ли беше? — рефлексивно запитва астропилотът в нея, когото и халюцинациите не можеха да приспят.

— За вас не, но вашият кораб е опасен. Ти направи добро. Нека и аз направя за теб нещо добро. Какво желаш?

— Да се махнеш, това искам.

— Наистина ли не искаш да си поговорим? — отвърна гласът без неверие в желанието ѝ, но и без обида от изпъждането.

— Коя си?

— Като вас съм. Енергия, способна да се превръща в материя, и материя, която произвежда енергия.

Не, колкото и да се е объркал тоя неин мозък, защо ще ѝ говори такива баналности! Сетила се за предложеното „добро“, тя поиска да го провокира:

— Разреш ми да повикам някого!

Гласът в мозъка ѝ се съгласи със смущаваща готовност:

— Повикай го.

Урания се надигна от леглото с инстинктивната боязън да не разсее с резки движения доказателството за своето раздвоение, но главата ѝ в сферичната холографска плака продължи да си виси неподвижна под тавана. Видеофонът, сякаш уловил намерението ѝ, я изпревари. На екрана му се усмихна грузинската мъжественост на третия от бъдещата звездна раса.

— Ламзира, добре ли си?

— Добре съм — отвърна тя изненадана и забрави да включи себе си на образ.

— Интуицията ми нещо ме поразтревожи. Какво ти е?

Бе решила да го повика, а сега усмивката му я възпря.

— Нищо ми няма. Само пулсът малко...

— Усетих възбудата ти като при страстна прегръдка. Нещо такова ли е?

— Нещо такова.

— Точно това си и помислих, но се обезпокоих, защото знам, че ти и Астра не сте способни да го изживявате чак толкова силно. Добре! Не ме интересува с кого си, важното е да ти е хубаво. Няма да те викам за преглед, няма и да те питам за какво излиза навън — навърза лекарят трите отрицания в обща насмешка, с която я подсещаше, че непрекъснато ги наблюдава и в тази втора част на експеримента.

Но щом скритите му камери не хващаха тая рогата глава, значи тя действително си висеше само в нейния мозък! Урания окончателно се отказа да търси помощта му.

— Престани да ни дебнеш, защото, докато се усетиш, ще изляза навън и няма да се върна!

— Но аз нищо не искам от теб! Само да не преживяваш станалото по-силно от една страстна прегръдка!

— Амиран, моля те! Нечовешко е да се живее със съзнанието, че непрекъснато те наблюдават! Нали ни убеждаваше, че сме хора?

— Права си. Веднага изключвам всички камери. После ще уведомя комисията. Ще настоявам и да ти върнат дежурството.

Не успя да му благодари, защото той потъна в дълбината на екрана. Постоя няколко секунди с опразнен като екрана мозък, докато в него не изкънтят този познат и непознат неин глас:

— Ще отида и при него.

Тя сепнато се обърна към собствения си образ, изпитателно го изгледа.

— Ти ли ми внушаваше предчувствието за гибел?

— Казах го на всички, но само ти го чу.

— Нали нямало опасност?

— Вашият разум никога не може да се предпази от грешни постъпки, ако не се усети застрашен. Затова се принудих да ви го внуша.

Отговорът, смущаващо логичен, прозвуча твърде чуждо в мозъка ѝ и тя поиска да го доотдалечи от себе си.

— Може ли пак да легна?

— Ние отдавна сме се отказали да се намесваме във вашите решения, Ламзира. Сега го направихме по принуда.

Леглото предложи на гърба ѝ почти уютна защита. Тя рече оттам:

— Името ми е Урания.

— Знам, но ти обичаш да те наричат Ламзира.

— Значи и това знаеш.

— Отдавна те познавам. Познавам и една, която на теб прилича и също като тебе бе готова да ни приеме. Искаш ли да я видиш?

В школата им преподаваха и теория на контакта, често разиграваха упражнения за възможни срещи с извънземни форми на живот. Бяха най-веселите часове. Специалният компютър им ги съчиняваше въз основата на всички познания и хипотези за структурата и развитието на органичната материя, но ги подбираще на лотарийния принцип и всеки път ги изненадваше с фантастичните си и често абсурдни съчетания. Толкова забавна ситуация обаче не бе им поднасял — да си лежиш на леглото и да си бърбриш с някакъв чуждопланетен разум...

Урания зарея поглед, защото не беше особено приятно да гледа как главата ѝ виси в пространството, сякаш обесена на невидимо въже. Овалната стая — заради честите промени в гравитацията всичко на кораба бе заоблено, без ръбове — представляваше едновременно спалня, дневна и работен кабинет с най-важните астропилотски уреди. Беше достатъчно просторна, а изведнъж, като при рязка промяна в гравитацията, която винаги обърква зрението, видя стените ѝ да се свиват на обръч около нея. Куполът слезе до задушаване ниско над леглото, захлупи я с капака си. Стената-обръч стегна гърдите ѝ като ония тренировъчни костюми, с които приучваха телата им към свръхнатоварванията. Дъхът ѝ заизлиза на тласъци, цялата ѝ душа напираше да излети от тялото-затвор и стаята-килия. Там, където преди висеше главата ѝ, мътножълтеникаво пулсираше някакво кълбо в ритъма на собственото ѝ сърце. Главата ѝ бе изчезнала, но гласът се обади непроменен:

— За себе си не се плаши! От времето не се плаши, то е твое.

Насред кънтящите му като в огромна празна зала думи една внезапна светкавица разкъса обръча около тялото ѝ. С луда болка го разкъса, след която последва не по-малко разтърсващо облекчение, сякаш душата ѝ бе успяла най-после да се измъкне на свобода. Но светкавицата бе запалила и огромен огън пред нея. Беше пожар, плющеше в короните на необозрима гора. Смъртно познатите ѝ животни и птици се пръскаха панически на всички страни. Вкупом бягаха и някакви дребни черни човечета, но всяко от тях бе понесло по един горящ клон, сякаш пренасяха огъня и в другите краища на безкрайната джунгла.

Урания го гледаше като на панорамен екран, а едновременно се усещаше в самия екран и също бягаше от нетърпимата горещина на огнения вятър. Най-после босите ѝ ходила стъпиха върху прохладата на корава,

сивочерна пръст и пожарът изчезна — смали се до размерите на неголям огън. Около него имаше безразборно натрупани купища от клони, върху които като странни птици бяха накацали същите човечета. Урания се видя сред тях — голо момиче, черно и криво като маймунка — и престана да се усеща различно от тях. Вдишваше спокойната благост на идещата на талази топлина и с тръпнеща душа слушаше песента на танцуващия около огъня шаман. В косата му стърчеха набучени птичи пера и омагьосващо меняха цвета си в играта на пламъците.

— И дойде отгоре нашият бог... — пееше шаманът, а тъмната монотонност на мелодията нахлуваше в нея като горещия вятър на саваната и Урания знаеше, че тази мелодия се е спуснала като огъня от небето, за да накара телата им да танцуват. — Нашият бог да съживи телата ни, нашият бог да ни пази от зверовете...

Мелодията влезе и в нея, затресе краката ѝ, ръцете, заогъва кръста ѝ, раздруса малките ѝ гърди. Още миг, и щеше да я хвърли при шамана, чийто танц ставаше все по-лудешки, ако внезапно откъм съседния наръч клони не бе рипнала нейната майка с прострени към огъня ръце. Гласът ѝ, подобно на зловещ птичи крясък, срязва песента, разлюля сенките наоколо, накъса всичко на червени и черни парцали.

— Сине, не превръщай огъня в бог, така никога не ще престанем да се боим от него!

Мелодията замръзна в тялото ѝ и Урания се вторачи в по-силната сега магия на издутия корем на старницата, в увисналите като празни торби гърди над него, защото знаеше, че и тя, и всички наоколо от този корем са излезли и от тези гърди са сукали.

Вкоравиха се и перата в сплъстената коса на шамана. Той грабна един още незапален клон и войнствено го размаха.

— Звярът пак е влязъл в нашата майка! Звярът иска да ни отведе от огъня, за да ни погуби! Да го прогоним!

И безмилостно зашиба с него онова, което бе го родило, и онова, което бе го откърмило. Клонът бързо се прекърши, но от всички посоки към нея налетяха други мъже и други жени с по-здрави клони в ръцете. Старата майка не се огъна под ударите, сякаш тялото ѝ не ги усещаше. Изчака всеки да я удари поне по веднъж и чак тогава отново изпъна сухите си като клоните им ръце, а птицата в гърлото ѝ още по-зловещо изкряска:

— Дъщери мои и синове мои, и мъже мои — заклинателният ѝ призив властно прекърши ръцете с клоните. — Звярът във вас е влязъл, не в мен. Той ви пречи да ме послушате. А аз съм стара да се боря с него. Нека всички, които

още могат да слушат своята майка, тръгнат с мен! Нека другите си останат при зверовете, щом искат да бъдат като тях!

Тя бавно обърна гръб на огъня и неговия жрец, закрета с кривите си изтънели крака подир щръкналия си корем, подир разлюлените пресъхнали торби на млякото. Тези гърди я позоваха, както плодовете на дърветата зоват изгладнелия, и Урания тръгна подире им. Не видя колко останаха, не видя колко тръгнаха заедно с нея, защото всички бяха измъкнали от огъня по една пламтяща главня и я заслепяваха с нея, бързайки да догонят своята майка.

Дълго вървяха така, а мракът около тях се блъскаше назад и черните му сенки се кълчеха заплашително. Спъваха се в корени и камъни, размахваха главните, за да ги доразпалват и отпъждат налитащите сенки на мрака. А старата им майка все така не се обръщаше, водеше ги само с тялото си, към което се усещаха завързани с неразкъсваемите стебла на пълзящите по дърветата лиани. Проговори им едва когато се спря пред зиналата в една гигантска скала дупка. От нея лъхаше студ, черна гибел дебнеше в нея, но майката я посочи и властно заповяда:

— Влезте с огъня, мъже мои и деца мои! Тук земята ще ни пази, защото тя ни е родила, както съм ви родила аз.

И Урания знаеше, че всички ще влязат, защото майката не може да отведе децата си на лошо място. Хукна заедно с другите да съберат още клони, да запалят голям огън пред входа на пещерата. После влязоха вътре и запалиха по-малък огън. Над главите им излитаха подплашени птици, но майката все така преливаше в тялото ѝ увереността, че тук по-малко ще се страхува. Затова и тя взе от новия огън нова главня и тръгна с другите навътре в пещерата.

Невидимите птици бяха отнесли на крилата си шума на своята уплаха, а ушите ѝ доловиха познатия радостен шум на вода. Някъде пред тях от необозримата стена, по която духовете на огъня рисуваха своите образи, падаше вода и с весело бърборене се пенеше в малко езерце. Ставаше все по-светло от отраженията на езерото и от скупчените главни край него, и все по-радостно ставаше, но наред виковете на човеците около нея, разпалвайки ги за танца на водата, изведнъж всичко угасна. Мракът нахлу и в нея, всяко мускулче смачка, с чудовищна болка заогъва костите ѝ, заизстиска всичкия въздух от гърдите ѝ. И ето че когато изхлипа от себе си и последната му глътка, блесна предишната светкавица и озари в сияйна слънчева светлина ширналото се пред нея пространство. Само миг бе то такава — лъчезарно и безкрайно, после изведнъж избледня, обгради я с познатите овални стени.

Думкането в гърдите ѝ заглъхваше като стъпките на отминаващо грамадно животно. Безмълвен лежеше командирският пояс върху работния

пулт, безмълвна висеше главата на египетската принцеса под тавана и я гледаше с равнодушни очи.

— Видя ли? — запита я равнодушният глас в нея и Урания отвърна без съпротива, защото още го виждаше и преживяваше:

— Видях.

— Беше от първите ни посещения на вашата планета. Опитавме се да внушим на хората да търсят в себе си спасителните сили.

Така е, съгласи се безгласно Урания, защото точно това бе изпитвала там в пещерата, до своята майка, и се запита какво ли е станало край това езерце, когато светлината угасна.

— Какво стана ли? — чу главата на египетската принцеса въпроса ѝ, без да беше го произнесла. — Остана ви легендата за прамайката, която основала свое подземно царство.

— Не я знам — призна си астропилотката и се чувствуваше покорна и привързана, както към черната прамайка с увисналите гърди.

— Не я знаеш. По-късно хората кръстиха тази жена Лилит и я обявиха за първата създадена от бога жена. Но бог се отрекъл от нея, защото тя се разбунтувала против него, и сътворил послушната Ева. А хората прогонили Лилит, побързали да я забравят.

Мозъкът ѝ научаваше нещо, което не бе знаел, следователно друг му говореше и астропилотката се преизпълни с радостното усещане, че не за пръв път си говори така с този друг, че ѝ е приятел. Рече:

— Това ще да е преходът към властта на мъжете.

— И така са го тълкували хората — съгласи се отдавнашния ѝ приятел. — И като превръщане на пещерите в домове. Но по-късното богонасочено мислене е приписало на Лилит най-страшните зли сили, способността ѝ да си отмъщава за прогонването, като погубва децата и родилките. Само едно сте отказали да видите тука — първото откъсване на духовното от материалното. Първото противопоставяне. Влизането в пещерата като първо навлизане в дълбините на познанието. А легендата ви за паралелното подземно царство на Лилит се е родила от усещането ви, че има и други светове, от жаждата ви да ги откриете, от копнежа ви да се върнете при своята прамайка.

— Ти ли си нашата прамайка? — промълви Урания с очи, просветлени и щастливи, че първото същество, което хората са обявили за демон, е било жена и на нея е приличало.

Отвърнаха ѝ някак автоматично, както отвърщаха киборгите:

— Твоята прамайка си е в теб и навсякъде. За да я откриеш, търси я навсякъде и в себе си.

Урания скочи към видеофона:

— Искам да го чуе и един мъж, който сигурно ще ти повярва.

16.

Този, комуто викаха Кардинала, влезе с достолепна плавност, сякаш се пазеше да не сгреси в нещо, но така ходеха тук всички мъже и жени, чиито тела не са генетически обработвани. В условията на слабата изкуствена гравитация резките движения лесно ги изваждаха от равновесие. Не беше изненадан от необичайното повикване, макар че всеки би се озадачил, ако го повикаше един астропилот лично в дома си. Предполагаше, че неговата сътрудничка в лабораторията искаше да му изплаче тревогите си от случилото се.

Урания припряно заключи вратата зад него, посочи с ръка.

— Какво виждаш?

— Себе си. Пак ли шегите на Сейчи?

Астропилотката се обърка — значи Кардинала себе си виждаше, не нея? А ето че и нейното лице си беше там непроменено, с аскетично изопнати черти, сякаш направени от глазирана шоколадовотъмна глина.

— Но защо ме е изобразил рогоносец? Такъв ли съм, Ури? — весело възкликна Кардинала и по същия начин се втрещи в собствената си глава.

Реакцията му накара астропилотката да възтържествува:

— Каза ли ти нещо?

Достолепието на Кардинала бе се превърнало в трогателен смут.

— Че бил друга форма на разума.

— Видя ли!

Кардинала застина в очакване какво още ще му сервира непредсказуемата в постъпките си негърка, но отново чу само собствения си глас:

— Прощавай, че приличам на теб. Сливането е наше средство за общуване, но при слабото налягане тук само толкова мога да изобразя. Нека да направя за теб нещо добро!

— Направи го! — промълви Кардинала безпомощно, защото се нуждаеше от доказателства, както някога християните са настоявали за още и още чудеса, та да повярват в господата си.

Урания чу съгласието на Кардинала, но бе чула и в себе си своя глас да ѝ прави предишното предложение. Погледна към лицето си да види какво ще е това „добро“ и очите ѝ внезапно се размътиха или самото изображение на главата ѝ се размъти, защото не беше вече там. На същото място под тавана бавно се кълбеше и пулсираше като далечна звезда една жълто-оранжева топка. Врълхлетя я силна уплаха, превърна се в неудържимо желание да се скрие някъде, хвърли я към астробиолога, разперил обятия насреща ѝ. Лицето му, запулсирало като оная топка там, се мъчеше да налучка израза на радостно недоверие, нетърпеливо да се увери. А в прегръдката му уплахата ѝ се стопи в усещането за взаимна принадлежност, за също така нетърпеливо чакана среща след мъчителна раздяла и тя обсипа с целувките си смутеното му лице. Отначало детски пламенни и безразборни, няколко мига по майчински щастливо страдащи, те се развихриха в самозабравила се женска страст.

Внезапният дъжд от целувки съживи засъхналата сила на чернозема в тялото му. Нима?... Нима това змийски гъвкаво и змийски лъскаво тяло, което така предизвикателно сладно танцуваше своя изкусителен танц под зелената лабораторна манта и което той се пазеше да поглежда?... Но и неверието му престана да бъде неверие, простена като болезнено откритие, невярващо само още в своето щастие, изригна в гърдите му с ураганна сила, помете всички прегради, вдигнати от корабния устав пред астропилотките, и всичките му собствени барикади.

Урания се изплъзна от ослепялата мощ на ръцете му, спусна черните завеси на клепачите си, разкъса закопчалките на служебния комбинезон и се изхлузи като из утроба — една черна муза на астрономията, родена от бялата пяна на галактиката. Постоя миг така, усети, че голотата ѝ го сковава в съзерцание, и собственият ѝ вик, някакъв правик от праджунглата, заприижда към нея на гъсти оранжеви облаци. Тя се гмурна презглава в тях и телата на двамата издумкаха на пода със земайтърсен тътен.

Минути по-късно или век по-късно двамата осъзнаха, че тая смъртна изнемога в проснатите им тела бе само радостен остатък от нещо, което никога не бяха правили с такава свирепа жажда. Никога нагонът им за сливане не бе избухвал в тях с толкова безогледна устремност. А когато плахо поискаха да се убедят, че и над другия е преминал същият щастливо опустошителен вихър, видяха се да стоят както и преди, наред стаята, на два-три метра един от друг. Той — в зеления халат, с който бе долетял от лабораторията си, тя — в астропилотския комбинезон. Дори не бяха задъхани, сякаш удивлението бе смазало белите им дробове. Урания притича до вратата, задърпа я, дълго не се сети, че е заключена, после я затръшна силно подире си.

Сякаш блъснат от раздвижения от вратата въздух, Кардинала залитна към близкото кресло, падна в него. Погледна към тавана едва когато въздухът се върна и в гърдите му. Лицето му, позамъглено от слънчевата мъглица, продължаваше да си виси там с познатата на всички на кораба блага съсредоточеност. И косите бяха все така поразрошени, и погледът бе все така кротко унесен в тайните на живота. Само двете рогчета светеха над темето му с чужда неонова светлина, но той и на тях свикваше вече. Помисли малко, без да съзнава какво мисли, после се окуражи. Един астробиолог не би трябвало да губи ума си пред разни чудеса и се опита с прихване да издуха от себе си парализиралото го недоумение.

— Познай себе си! Така ли? — изрече го, сякаш го сричаше от главния фриз на отдавна възстановения Делфийски храм. — Но не беше истинско, нали?

— То лежеше във вашите мозъци. Значи е истинско — отвърна гласът в мозъка му с равнодушна констатация.

— Глупак! Как ще се гледаме сега!

В миговете на първата колеблива прегръдка бе решил, че холографското изображение на лицето му, провокативно пратено ѝ от японца, бе подтикнало Урания да го въвлече в любовното приключение. Но сега? Как наистина щяха да се гледат с астропилотката, когато тя след месец отново трябваше да му помага в лабораторията!

— Нима любовта не ви сплотява? — обади се с привичната си кротка аналитичност собственият му глас. — Вие сте тачили някога своя бог Ерос като бог на космическото слияние.

Трябваше да провери в паметта на главния компютър дали наистина Ерос най-напред е бил бог на космическото слияние. В каквато и шизофрения да се раздвояваше мозъкът му, не би могъл да си съчини подобно нещо. А за да се довери още сега, прибягна до предпазлива ирония, защото иронията винаги помага да охладиш и собствените си сетива:

— Когато тръгнахме от Земята, един духовник ме изпрати с уверението, че щом остана сам сред звездите, при мен щял да се яви бог. А ето че по-напред срещнах дявола! Не е ли доста шаблонен този сценарий? И на Земята все така се случва.

— Ти не вярваш нито в бога, нито в дявола. Затова ще повярваш в мен.

— Всички икони изобразяват дявола с рога.

— На един от вашите древни езици, който е съчинил и повечето ви легенди, рог и светлинен лъч е една и съща дума. Казах ти, те са средството, с което сега разговаряме.

Това едва ли го имаше в компютъра, трябваше да се пита Земята дали наистина в някой от древните езици рог и лъч са били едно и също. Каза си го, настройвайки се за работа, но вече бе убеден, че се нуждае от помощ, за да се справи или поне да се доувери в изключителността на явлението.

— Нека повикам един добър учен, който също не вярва в богове и дяволи!

— Повикай Амиран! — с равнодушно съгласие отгатна гласът дори непроизнесеното име.

17.

Долетял вероятно по скоростния релсов път, лекарят влезе в стаята по съвсем друг начин — тялото му не се боеше, че ще загуби равновесие. Извика от вратата:

— Какво пак е направила? Вече не я наблюдавам, а ми избяга и от сетивата.

— Няма нищо страшно. Погледни натам! — отвърна Кардинала и му посочи главата си под отвъдното снижение на тавана.

— Бъррр! Не е весело! — възкликна грузинецът. — И какво правите с главата ми? Добре ли ви забавлява?

Кардинала сбърчи чело, както когато напрегнато размишляваше над опитите си. Видя внезапното недоумение на лекаря.

— Чу нещо в себе си, нали? Внимавай сега! Ти виждаш там своята глава, а аз виждам своята и ми говори със собствения ми глас, но има разлика...

— Да, да, да... — слисано отрониха устните на лекаря.

— Амиран, поговорете си сега, но задавай въпросите си на глас, та да ги чувам, после ми казвай отговорите. Трябва да разберем какво е това.

Лекарят съвсем се обърка, защото не само очите му, цялата антена на телепатичните му възприятия се пълнеше с могъщото присъствие на някаква непозната сила.

— Хайде де! — нетърпеливо го подкани астробиологът.

Лекарят отклони боязливо помътнял поглед към него, сякаш да провери способен ли е още да гледа другаде освен към собственото си изображение, отвърна плахо:

— Иска да направи за мен нещо добро. — И почти ужасено извика: — Какво може да прави? Какво е това?

Астробиологът се изкуси да му предложи ехидно: Нека и за теб направи нещо добро!, но любопитството му надделя, защото собственият му глас мълчеше.

— Какво е то?

Грузинската мургавина на Амиран избледня.

— Мойсей! Искам ли да го видя?

— Защо Мойсей?

— Чрез него се опитвали да предпазят човечеството да не тръгва в погрешен път. Преди това опитвали с някакъв фараон, но той не ги разбрал и побързал да се обяви за бог.

— Но защо Мойсей? Не те чух да го произнесяш — с изследователска страст повтори астробиологът.

— Помислих си за него — отвърна Амиран и целият се извърна към астробиолога, сякаш да потърси помощ. — Преди да тръгнем за насам, пообиколих Земята, да се простя с нея. В Рим видях статуята на Мойсей, оная на Микеланджело, с рогата. Питях се кое и какво го е направило водач към новата вяра...

— Рогата са били символ на мъдрост. Рог и лъч е било една дума — поясни с непонятна му още увереност астробиологът.

— Не, не, Кардинале. За себе си разсъждавах тогава. Можех ли да бъда водач на хората сред звездите, с какво съм повече от тях, към каква нова вяра ще ги поведе, след като генетиците не са заложили в мен никаква вяра. А сега само по асоциация... Кардинале, това е страшно! Какво е то?

Астробиологът не му отговори, защото побърза да запита собствената си глава с целия си бунт против стародавните легенди:

— Да не искаш да кажеш, че сте идвали на Земята?

— Много пъти — с механично безстрастие съобщи собственият му глас. — Но вие превръщайте нашите идвания в повод за още по-пакостни самозаблуди. Затова се и отказахме. Ето виж!

Не видя друго освен внезапно сгърчване на Амиран като пред припадък, след което лекарят се вдърви, заприлича на бездиханна фигура, на комичен манекен. Разбра, че нещо ставаше с него, и зачака.

Амиран, също бе чул в себе си повелителното „Ето виж!“, но то сякаш освободи спусъка на гигантска преса, чиято плоча падна върху него, и се заизвива под нея като затиснат червей. Търсеше пролука да се измъкне,

мяташе се сяпо насам-натам, смачканите му гърди с болезнени тласъци заизхвърляха дъха му или самата му душа, която сантиметър по сантиметър заизмъква подире си и тялото му, докато под плочата останаха само краката. Той заби изранените пръсти на ръцете си в някакви камъни, напъна се и прогледна. И ги видя точно такива, каквито ги усещаше: смачкани, покрити с кални кори от спечена кръв, през които пробиваха свежи рубинени капки. А с тия крака трябваше да избяга далеч от плочата, чието смазващо присъствие продължаваше да лежи над него, над всичко наоколо.

Пълзеше под безмилостно слънце по ръбестия склон на гола планина. Пред него и край него, и зад него се катереха върволици хора с избелели дрехи, с черна кръв по краката, до смърт изтощени, обезумяло гладни. Не беше сам в страданията си, от дете все с тях вървеше през пустини и планини, отвъд които пак се простираха пустини и голи хълмове. Бурени и лишеи бе ял заедно с тия люде, гущери и змии, а като запомнящо се лакомство — по някоя пустинна лисица. Жени и мъже падаха край него. Дядо му бе останал някъде, после майка му, после бащата. Отначало ги заравяха в пясъка, а пясъка затискаха с камъни, докато и за това изгубиха сили, защото трябваше да гонят онзи, който ги водеше. Отдавна вече го мразеха и го намразиха окончателно, когато той изби мъжете, събрали златото от джобовете им, за да отлеят от него голям колкото котка бик. За какво им беше това злато, когато с него тук нямаше какво да се купи, а от свещения телец можеше поне да измолят всичко онова, което оня отпреди напразно им обещаваха! Богата земя бе им обещавал, пълна с храна и вода, широка земя за телата и душите им, но стигнеха ли до такава земя, веднага насреща им изскачаха свирени чуждоезичници, които с мечове и стрели ги прогонваха обратно в пустините.

Пустиня следваше след пустиня, а краят им не се виждаше, докато техният, на хората, край всекидневно се повтаряше пред очите им. Нарочно ли бе ги излъгал, за да ги изведе от земите на фараона и на себе си да ги подчини, или сам не знаеше къде лежи тази земя? Вече бе все едно. Вече искаха само да го настигнат, да го разкъсат, да всмукнат мъничко от неговата сила, та после сами да търсят убежището. Защото могъща сила имаше в него. Не един храбър мъж бе се опитвал да му отнеме водачеството, а той го хвърляше в някоя пропаст или само с погледа си подпалваше дрехите му. Два пъти по-стар от всички бе той, а не успяваха вкупом да го настигнат. Краката му, оголени корени на престаряло дърво, го носеха все на двајсетина сажена пред залитащите люде.

Той също мразеше неуморимия в жестокостта си старец. И също се боеше да го настигне, макар да знаеше, че пак ги е излъгал. Бе им казал с глас, който се търкаляше по голите ридове: Още малко, люде, не губете кураж! Изкачим ли се на този връх, ще видим от другата му страна голяма река, отвъд нея лежи земята, към която сме поели. Но за да минете през реката, трябва да

оставите на отсамния ѝ бряг всичко, което ще ви пречи да заживеете в съгласие. Ето, измряха ония, дете помнеха робството на фараоните, останах само аз. Затова и аз ще легна на отсамния бряг на реката...

Под самия връх щели да обсъдят как да уредят живота си в бъдещата родина на децата им, но те и за нея вече не мислеха. Ожидаха поредната почивка и се влачеха с надеждата там да съберат най-после сили да заловят проклетия старец, дете толкова люде умори с измамата си, на шиш да го нанижат, като овца да го опекаат, с ликуваща мъст да го изрѣфат!... А беше най-стръмният склон на най-високата планина, която досега бяха изкачвали.

— Стой! — спря ги старецът в сянката на широка и плоска скала.

И отново ги обезсили чудото на гласа му, защото такъв глас не би могъл да излиза от обвитата в дрипи стара мърша. Просна ги задъхани под скалата, умъртви устрема им да изтичат на върха — близо бе вече той, — за да видят наистина ли тече под него обещаваната им река с обещаваните брегове.

— Там е земята ни — повторно ги разтърси гръмовният глас. — Затова склопете сега озверелите си от жажда очи, отдъхнете си и помислете с какви други очи и сърца ще влезете в нея! А аз ще отида горе да избира по кой път да слезем.

Старецът развя дрипи към върха, където духаше остър вятър, и всички отново се убедиха в силата, която караше престарялото му тяло като коза да припка нагоре. Там той изчезна зад камъните, дълго го нямаше. Никой не узна колко, защото и никой не погледна към слънцето, преди да заспи. И никой не се опита да помисли с какви други очи трябвало да се гледа очакващата ги земя, защото бързаха да я сънуват.

Разбуди ги този винаги стряскащ ги глас. Двойно по-бързо ги ококори онова, което съзряха над себе си. Старецът стърчеше над скалата им, над главите им, а слязлото ниско слънце бе запалило дрипите му и косите му. Стоеше над каменната пустиня величествен и тайнствен като сфинкса в земята на фараоните. Около главата му светеше ярко жълто сияние и два бели рога пръскаха искри сред слънчевия ореол.

— Там е и ви очаква — властно посочи към невидимия отвъден склон ръката му, разперила като крило на огромна птица скъсания ръкав. — И за всекиго е приготвила достатъчно имот и достатъчно свобода. А срещу тях иска само едно: да живеете в нея миролюбиво и задружно. Като закон го иска и вие като закон трябва да го приемете. Всички заедно да се обичате и всеки да обича ближния си! Никой никого да не убива! Никой да не пожелава имота на другия! И жената на другия да не пожелава! Нищо да не краде! Да почита родителите си и всеки човек да почита, все едно дали е стар или млад!... И иска още да не правите, както правят в земята на фараоните. Никой нищо да

не превръща в идол и да му се кланя, нито от това, що е на небето, нито от това, що е на земята или под нея! Само така ще бъдете истински свободни...

Вятърът развя пламналата му от слънцето брада, целия го олюля, за да го събори от скалата, не успя и когато напъните му стихнаха, старецът изрече още по-гръмовно, сякаш на вятъра се караше:

— Това не ви го казвам аз. Казва го богът на тази земя. Когато бях горе, той дойде при мен и ми заповяда: Никой да няма друг бог освен мен и друг идол освен мен! Никой да не слуша други гласове освен моя! Защото аз единствен мога да го възнаградя пребогато, но пак аз жестоко ще го накажа, ако не живее по моята повеля. И него, и децата му, и внуците на внуците му!... Това ми нареди да ви предам богът на тази земя, а вие ще решите да влезете ли в нея и да живеете по неговите закони, или ще си търсите друга земя.

Мълчаха, докато слизаше от скалата, мълчаха, докато идеше насреща им и ставаше все по-дребен и черен, защото слънцето бе потънало в отвъдната земя. После се юрнаха срещу него с обезумели викове: Да влезем, да влезем, да влезем... Блъснаха го, събориха го, следващите стъпваха върху него и не чуваха сухото прашене на костите му. Към върха, към върха, към върха! И отвъд!

Амиран стигна пръв горе, защото още бе млад и силен, но преди да види блясъка на реката, отново върху него падна някаква скала и той се загърчи като червей, пробиващ тунелче в меката пръст под нея. Този път успя да се измъкне бързо и без болка. Никаква река и никакъв мамещ простор нямаше пред него, имаше стая с куполест таван, натъпкана с мебели и уреди. В едно от креслата седеше астробиологът и го посрещна с треперливо усмихнато очакване:

— Видя ли Мойсей?

Лекарят само изохка, сякаш отново бе се хързулнал по каменния склон.

— А аз нищо не видях.

— Да, ти не си като този мъж и като жената, която ме пушна да вляза — обади се гласът в мозъка му с простиодушна констатация.

Астробиологът щеше да запита за разликата, но Амиран го изпревари, отправил гнева си към главата под тавана:

— Видях го! И какво?

— Беше умен водач на племето си — прозвуча отговорът в мозъка му с този негов и не негов с бездушието си глас. — Но и той не поведе хората към онова, което му внушавахме, след като се съгласи да ги изведе от робството. С любовта започна и с уважението към всичко живо, а пак стигна до бога.

Студеният страх в стомаха му изведнъж се превърна в нетърпим глад, като оня, който преди малко бе го влачил към върха, и Амиран се озъби на рогатия си образ:

— Когато си гладен, търсиш храна, не търсиш истините!

Кардинала чу думите на лекаря, но не чу възражението:

— Той стигна до бога, защото още носеше в себе си робството, а богът е най-удобното робство.

И отново в жилището на астропилотите прогърмя само гласът на Амиран, чийто стомах виеше вече от глада и чийто разум също зави като вълк към нелепата глава под тавана:

— Мойсей е познавал хората си, и се е боял от тях, защото е познавал глада. Мили мой двойнико, човекът носи звяра в себе си и го обуздава само когато има от какво да го е страх! Винаги трябва да има някой, от когото да го е страх, и от когото да чака възнаграждение. Преди са били боговете, а сега кой ще бъде? Ти ли?

Амиран се засрами — от хистерията си или от отговора, изръмжа:

— Престъпление е да призоваваш гладния към любов. Трябва първо да го нахраниш. Прощавай, ама аз съм гладен! — и забравил навярно, че тук също има кухненска ниша, излетя навън.

18.

Астробиологът реши, че не само странният глад го лишаваше от помощник в тази фантастична среща, а някакъв отговор бе прогонил лекаря. Подхвана предпазливо:

— Вие храните ли се с нещо?

— С енергия, но тук я има достатъчно.

Той се насили да продължи с усмивка прекъснатия спор:

— Лесно ви е на вас. Яденето е, което сплотява или разделя хората.

Възразиха му без усмивка:

— Не мислиш така. Ти нямаш нужда от богове.

— Математическото очакване на бога е безкрайно. Казал го е един наш древен математик — рече астробиологът в шеговита самоотбрана.

— Да, вие все още искате да срещнете бога, макар и като крайна цел на вашето познание.

Това му прозвуча като себеукор, изненада го и го смути. Нали отдавна са се примирили с вярата, че няма крайна цел, защо тогава продължаваха да я търсят? Защити се не съвсем уверено:

— Изглежда, е заложено в механизма на нашата еволюция. За примамка.

— Добре е, че стигнахме дотук — неочаквано и двусмислено го похвали равнодушният кардиналски баритон в него и астробиологът се осмели да запита:

— Знаеш ли защо избяга другият мъж? От какво се изплаши?

— Видя се да го стъпкват другите човеци, както стъпкаха Мойсей.

Пак му се поднасяше непозната информация.

— Защо аз не можах да го видя?

— Той и жената, която ме пусна, са различни от теб.

— Те наистина са различни. Как ги усещаш? — запита сега наблюдателят на бъдещата звездна раса.

— По-лесно прониквам в тях. По-добре ме възприемат.

— А как видях тогава онова... с жената?

— То си беше ваше желание.

— Ще те запитам нещо много важно за нас. Това път на друго развитие ли е, различно от моето и на хората на Земята? По него ли трябва да вървим?

— Не бива да ви се намесваме.

— Щом си тук, вече се намесвате!

Отвърнаха му с безизразна констатация:

— Да, това е намеса.

Астробиологът се размърда в креслото — да съживи тялото си, да спечели време. Реши да опита от друга посока и умолително изгледа увисналата си в пространството глава:

— Има още една жена, която е различна от нас и сигурно също ще те възприема като тези двама. Как трябва да живеят те? Защото ние се надяваме те по-успешно да ни водят към истините за света.

— Любовта и радостта са водачите към тях — отвърнаха му с проповедническа баналност и астробиологът отново трябваше да потисне раздражението си.

Изрецитира с насилена шеговитост:

— Който трупа знание, трупа тъга, дяволе! Това отдавна сме разбрали, недей с друго да ни залъгваш. И така сме си достатъчно тъжни. Кажи ми, как накара онзи мъж да види Мойсей? Върна го във времето ли?

— Беше съпреживяване на памет, която лежи у мен. Паметта на мой далечен прародител, чиито знания са в мен.

Отговорът очевидно го насочваше към начините за размножение и предаването на информацията у този чужд разум и за него трябваше да разпитва сега един астробиолог, а вместо това нетърпението му избърза:

— Само това ли? А как се движите във времето?

— Времето е онова, в което вие го превръщате за себе си. За нас то е друго.

— Затова ли часовниците ни се объркваха там?

— Те не могат да се сливат.

— Хей, ама вие сте чудесни! Ако наистина ви има.

— Има ни — увери го безстрастно, сякаш му бе все едно дали ще повярва, кардиналският баритон. — Но не купуваме души и не продаваме знания.

— А Фауст? — весело запита ученият и чак тогава осъзна, че не бе изричал името, само готовността си бе усетил за подобен пазарлък. Поизплаши се. — А доктор Фауст? Имаме такава легенда.

— Всеки път, когато сме се появявали, вие сте си измисляли разни легенди за злия дявол, който настоява да ви отвърне от правия път. А мнозина са искали да ни вярват, но и на тях е било внушено, че душата им принадлежи на бога. И тази легенда е измислена за сплашване. Вашият доктор Фаустус просто се е съгласил да погледа мъничко през нашите очи, но пак е видял само онова, което му е било изгодно да види.

— А какво е трябвало да види? — подхвърли уж небрежно астробиологът, но онова, което наричаше себе си друг разум, не се остави да бъде подведено:

— Същото, което вие виждате сега. Че светът е безкраен, че материята и енергията непрекъснато се преобразяват, че всяка истина, превърната в божествена, става престъпление спрямо ония, които искат да идат по-нататък.

— Да, много жертви дадохме, за да стигнем до тази истина. А тя май единствена не е относителна — съгласи се астробиологът, спомнил си афоризма, че всяка истина се ражда като ерес, а умира като предразсъдък.

И заобмисля следващия си въпрос, но видеофонът мелодично се обади и той стана, предположил, че е избягалата астропилотка. Оказа се избягалият лекар.

— Още ли сте там? Не го виждам.

— Още — рече астробиологът. — И се питаме защо тъкмо ти му се плашиш, когато...

— Трябва да съм при апарата за наблюдение. Да не стане някоя беля с хората. Усещам го като заплаха.

Астробиологът не му повярва, разбрал, че той самият бе престанал да се плаши:

— А не се ли боиш, че той сега ни подслушва?

— Колко трая онова? — избяга лекарят и от въпроса му.

— Кое?

— Онова с Мойсей.

— Около минута.

— Имах чувството, че са били дни. Значи е нещо като нашето сгъстено предаване на информацията. А как изглеждах?

— Благодаря, добре — отвърна му астробиологът с неговата собствена частна подигравка. — Можеш и други неща да научиш тука, но щом предпочиташ да си седиш в кабинета, ще се оправя и сам.

И ядосал се на безплодното прекъсване, решително се обърна към висящата си глава:

— Слушай, колега по разум, искам да ти изложа едно свое предположение и много те моля да ми кажеш дали съм на прав път. Според вас, разбира се. На никого още не съм го казвал, само на теб. Тук улавяме едни частици, изглеждат ми животообразуващи, макар никак да не приличат на съставките на живата материя. Извират от мястото, което нарекохме черна дупка. Мисля си, не е ли посяла тя тия частици на нашата планета. От тях пък е тръгнало всичко живо на нея, включително и нашият разум...

Прекъснаха го с безжалостна незаинтересованост:

— Не съм дошъл да ви съобщавам неща, които не знаете или още не сте в състояние да узнаете. Дойдох само да ви помоля да не унищожавате така себично всичко, което се изпречи пред вас.

— Демончетата ли имаш предвид? Черната дупка? — изхитрува астробиологът с последните остатъци от надеждата си да узнае нещо за тях.

— И тях назовахте с имената на вашите въображаеми зли сили! Все зло и черно е за вас онова, което не познавате. И сте готови безогледно да го изтребвате с вашите машини.

Астробиологът виновно бе отклонил поглед към малката кинетична скулптура на другия край на работната маса. Подобни имаше във всяко помещение и те с неспирно потръпване единствено тук разказваха безгласно за живот и движение, но и техният разказ беше илюзия.

— Ще го кажеш ли и на другите? Можем ли да отидем при тях?

Главата му под купола се омота в синкавожълтеникаво сияние, изчезнаха човешките ѝ черти, превърна се в кълбо, заприлича на онези толкова редки на Земята кълбовидни мълнии, но собственият му глас премахна съмнението:

— Да отидем!

Кълбото отплува към вратата, увисна при горната ѝ рамка, сякаш в очакване да ѝ бъде отворено. Не дочака приближаването му. Внезапно се източи в еднометрова мълния, опипа с предния си край като с пипалце ръбовете на рамката и изчезна. Когато астробиологът излезе, мълнията го чакаше в коридора, отново превърнала се в кълбо.

19.

Кълбото излъчваше някаква сила и натисна лекичко темето и раменете му, когато мина под него, а после го заблъска в гърба и астробиологът заподтичва към командния сектор, забравил достолепието на кардиналската си походка. Твърде осезаемо настояваше за среща с другите, което го и отрезви. Къде отвеждаше тази чудовищна сила, умееща да властвува над съзнанието на хората? Как щеше да я пусне в светая светих на кораба!

— Трябва да се върнем! — извика той, но намалената гравитация го отнесе още няколко метра напред.

Кълбото повтори предишния си фокус. Обходи рамката на бронираната врата във вид на змия-светкавица, стрелна се в обратна посока и се разтвори във въздуха, който изпраща в ушите му като електрически заряд. Краката му изведнъж се огънаха обезсилени и той се облегна на вратата. Нямаше смисъл да влиза сега, щом доказателството бе изчезнало, по-добре да иде при Амиран, да решават какво да предприемат. Наведе се да разтърка коленете си и вратата издудна в гърба му с гласа на Астра:

— Влез, Кардинале!

Беше късно да бяга или да шикалкави. Вероятно бе натиснал, без да иска, копчето на сигналната система и му оказваха специална чест. Обикновено в такива случаи дежурният командир разпитваше неповикания посетител чрез видеофонната система.

— Седни, Кардинале — повторно го покани Астра. — Какво те носи насам?

Стоеше край навигаторското си кресло, а Захариас му се хилеше откъм командирското място. Астробиологът се огледа къде да седне.

— Аз... нямах намерение. Просто залитнах и без да искам...

Астра възприе накъсаните му оправдания като малък взрив от наръфани по краищата разноцветни фигурки, които панически се разбягаха.

— Кибо, дай му стол! Нищо не си натискал, Кардинале. Усетих те да стоиш отвън, много силно те усетих. Какво те е подгонило?

Нямаше смисъл да им го казва без присъствието поне на Амиран и астробиологът извърна глава към киборга, за да избяга от втренчения поглед на астропилотката, побоял се, че тя и това ще прочете в него.

— Явно при вас всичко е наред, щом имаш време да упражняваш телепатията си над такива като мен.

Киборгът бе измъкнал отнякъде безформения пакет на надуваемия стол и вече го държеше на специалния вентил, за да го напълни с въздух. Усмивката на Захариас се оказа прост изблик на радостта, че имаше с кого още да я сподели:

— Ориентирахме кораба. Не сме се отдалечили много. Сейчи вече връща сондите.

Астробиологът отиде при киборга, нетърпеливо издърпа от крайниците му още ненапълнилия се стол, постави го на пода и хлътна в меката му прегръдка, по-далеч от Астра, която кой знае защо улавяше само неговия страх, не и причината.

— А как спряхте въртенето?

— Виж, това само господ може да ти каже — засмя се Захариас. — Но не си издава номерата.

— Добре де, никакво обяснение ли нямате?

— Кардинале — намеси се Астра, защото ѝ дожаля от цветните взривове на тревогата му. — Зад тебе е чешмата. Изпий нещо, устните ти съвсем са пресъхнали.

Отново подплашен, че астропилотката бе усетила и цялата му вътрешна изсушеност, той с усилие се измъкна от прекалено мекия стол, отиде при

шкафчето. Натисна слепешката едно от копчетата, чу падането на чашката в автомата, шуртенето на течността. Беше нещо червено и пенливо. Изпи го, без да узнае какво е, защото си мислеше, че рискът да стане смешен може би няма да е толкова голям, ако тая дяволска сила се свържеше с чудото, спряло въртенето на кораба. Но защо Астра не бе го видяла? Старателно облиза устни.

А през това време Захариас продължаваше шумно да разлива из залата радостта си от чудотворното избавление:

— Нищо от нашите знания не може да го обясни. За да го разберем, трябва да го повторим!

— Какво? — отново пресъхнаха устните на астробиолога.

— За да се изучи нещо непознато, то трябва да се повтаря, ако трябва, и петстотин пъти. Ти не правиш ли така?

— Искаш да кажеш... Да се върнем на онова място и да предизвикаме ново въртене?

— Ъхъ! — потвърди Захариас с налудничав възторг.

Дали оная умопобъркваща мълния не бе докоснала все пак и главата на храбрия им командир? Астробиологът запита боязливо:

— Би ли поел такъв риск?

— А ти? — блъвна насреща му астропилотът детинската си шумност.

— Стига глупости, момчета! — извика Астра. — Кардинале, за друго си дошъл, казвай го и ни остави да си гледаме работата!

Нямаше отърване от тая жена! Астробиологът се насили да прогони от мозъка си всичко, което проклетата представителка на бъдещата звездна раса би могла да улови там с нечовешките си сетива, внимателно заподрежда думите:

— Има нещо, което ме тревожи. Не знам още как да го докладвам. И от новите експерименти се боя, опасни са... — Срещна все така недоверчивия поглед на Астра, избърза: — Малко преди да стане историята с кораба. Животните почнаха да мрат. А растенията рязко ускориха растежа си. За няколко часа измряха мишките, истинска вирусна треска...

Захариас бе се превърнал в спокойния астропилот, какъвто го срещаша винаги.

— Трябва да обявим повишено внимание във всички сектори. Ако влязат в хората...

Астробиологът вече се разкайваше, че за да се прикрие, бе им поднесъл съобщението по този начин:

— Отдавна работим с тях, всички сме нагълтали по някое и друго демонче.

Това ядоса Астра, защото сред пресилено веселите цветове на думите му зърна и някакви черни ръбове, замириса ѝ на пот.

— Кардинале, не разбираш ли, или се правиш, че не разбираш? Ако тези демончета притежават качествата на вируси...

— Би трябвало да е щастлив — вметна шеговито Захариас. — Значи са жива материя! Или преходна форма. А той им се плаши.

— Може да е и от количеството — опита се да доомаловажи съобщението си астробиологът.

Астра и на двамата се скара с по един остър поглед:

— Събери екипа си и повтаряйте опитите с голяма предпазливост. Какво количество предизвиква треската, какви са промените в клетките... Захо, да му дадем ли срок? Делеман също е предприел някакви експерименти, мисля, че са в подобна посока.

Командирът закима.

— Не е чак толкова бързо, но след седмица... После ще го обсъдим в съвета.

Астробиологът побърза да се изправи. Смъртта на мишките нито го тревожеше, нито бе неочаквана в многобройните му опити да открие някакво взаимодействие на демончетата със земни организми. По-изненадващо бе защо се измъкваше с такова облекчение оттука. Та нали най-естественото бе именно тук да съобщи за присъствието на чуждия разум! Защо и Амиран още го премълчаваше? Или астропилотите вече го знаеха, но не искаха да създават паника на кораба? Или може би тоя разум им внушаваше да не се безпокоят?

Астра спря колебливите му крачки до вратата.

— Не само за това дотърча така при нас, Кардинале, но то си е твоя работа. Все пак не го премълчавай опасно дълго! Знаеш устава.

Прииска му се да ѝ се усмихне, да ѝ намигне дори хлапашки, защото бе го докоснала меката майчина тревога в гласа ѝ, но тя се бе извърнала към пулта. След тих сигнал на единия от екраните бе изгрял надписът:

„Позволете да ви подаря едно истинско хайку:

ДЪЖДЪТ СПРЯ.

ОТВОРИ СЕ ЦВЕТЕТО.

ПЛАХИ СТЬПКИ В ГРАДИНАТА.

Сърдечно ваш Сейчи Омара.“

Астробиологът почака да види реакцията на избухливата астропилотка — нали бе и неин наблюдател, но тя не избухна, а когато след надписа се появи и самото лице на японца, дори му се усмихна.

— Благодарим, Сейчи! Но де да бяха плахи тия стъпки! Като ботуши ги чувам да тропат.

— С теб от нищо не ме е страх, Астра! — въодушевено извика кибернетикът и демонстративно ѝ се закланя по древнояпонски обичай.

— Абе доста кална е тая градина след дъжда — засмя се Захариас, разбрал по своему хайкуто. — Да видим как ще я изгазим!

И астробиологът напусна залата почти уверен, че японецът нямаше предвид техните стъпки в галактиката, а странните стъпки, с които някой бродеше сега из тяхната градина.

20.

Ръководителят на сектора по физика на вакуума Франк Делеман бе помолил хората си няколко дена да не го безпокоят и посвети отчасти единствено Астра в опитите си. Нуждаеше се от техническата ѝ помощ и разчиташе, че тя поне нямаше да му се изсмее. Разсъдъчен и доста отчужден от хората, Делеман все пак бе се заразил от общото настроение, когато така лекомислено гласуваха да се гмурнат в по-гъстите потоци материя, които бълваше около себе си така наречената черна дупка. Запали се, макар и тайно от другите, сам да направи нещо „щуро“.

Първият експеримент излезе потресаващо сполучлив, та чак не биваше да му се вярва. Трябваше да се опита и по друг начин, но тогава дойде произшествието с кораба и всички се юрнаха да разберат какви сили са спрели гибелното им въртене, какви промени са настъпили в околното пространство. В обзелата кораба треска шефът на сектора също нямаше време за своя експеримент и се затвори в изоставената сега част на сектора, колкото да запише описанието му, за да го предостави на научния колектив и главния компютър. А го диктуваше, естествено, в своя си насмешлив маниер.

— Уважаеми колеги, избирам тази форма по две причини: Колкото и да изглежда отново всичко спокойно около нас, не знаем дали ще имам време да потвърдя резултата от опита си. И, второ, боя се да се изправа сега лично пред вас, защо, и сам бих се изсмял, ако друг ми кажеше такова нещо. Мотивите ми да стигна до експеримента също са доста несъстоятелни от научна гледна точка. Първият подтик ми даде скайартът, с който се забавляваме да афишираме нашето съществуване в галактиката, макар аз да продължавам да гледам на него като на ония надписи, с които земните хулиганчета документират своето присъствие по стените на обществените клозети. И въпреки това като тия хулиганчета аз се вдъхнових да извърша нещо с вярата, че то ще бъде прочетено от някого.

Дядо Елиа ми спомена веднъж една идиотска идея, пръкнала се някога в главата на човечеството — че вероятностният характер на законите в движението на микрочастиците би могъл да се тълкува и като проява на разум. Щуро колкото си искаш! Но нали като цяло и поведението на разума на човечеството в неговата история също има вероятностен характер! А негови носители пак са подобни нищожно мънички частици от гените до невроните. Какво търсим тук? Познание! А търсенето на познанието си остава главната отлика на разума от неразума. И ето, напук на здравия разум, аз се захех да изпробвам тази някогашна идея, останала записана само като научен куриоз, защото тогава не са имали нужната апаратура, да я проверят.

Сгъстих, но без допълнително напрежение, по-голямо количество от общия поток частици, идещ откъм черната дупка. Пуснах го през квантово-механичния делител и го разделих на две равни половини, които насочих към две еднакви камери. Поглъщащите слоеве в камерите са абсолютно еднакви в енергетичните си стойности. В лявата камера обаче разположих слоевете хаотично, а в другата ги подредих, като закодирах в подредбата им информация. Оставил съм апаратурата в този ѝ вид и ако оцелеем, можете да проверите всичко.

Информацията, естествено, трябваше да е из техния, на корпускуларните частици свят. Пак прибях до предложението на оня смахнат Нахмансон, защото нищо по-добро не ми хрумна. Заложих за информация константата на електромагнитното взаимодействие. Тоест нещичко от онова малко, което бихме могли да съобщим на микрочастиците с нашенска си увереност. И със смешната надежда, да им бъде интересно да научат, че за нас тази константа е $1/137$. Но какво се получи?

Моля, задръжте още малко смеха или псувните си! Отначало двете половини на потока от частици течеха равномерно към двете камери. После някои от тия, дето нарекохме демончета, взеха да напускат левия поток и тръгнаха към дясната камера, а след това, сякаш разгласиха новината, всички

демончета зарязаха лявата камера и се втурнаха към камерата с информацията.

Ето това е! Коментирайте си го сами! Остава, ако веднага не ме обявите за луд, вие да направите следващите опити...

Щеше му се налудничавата грандиозност на посланието да мине през по-насмешлива сурдинка, но изведнъж го обзе някакво безпокойство, ядоса се, изрече едно нетърпеливо „моля“, а „заповядайте“ се залепи на устните му. През невидима пролука в горния край на вратата се вмъкваше синкавочервена нишка. Източи се, метър дълга, откъсна се от вратата и със змийска гъвкавост заплува из стаята. Приличаше на плазмените шнулове в реакторите, само че необикновено дълга и дебела. Но... плазма, която дори не опърли мястото, откъдето бе минала? Плазма, която без всякакви магнити висеше свободно във въздуха при двадесет градуса температура?

Змията доплува до средата на лабораторията, набъбна, омота се бързо и докато Делеман разбуди рефлексите си, за да се прикрие, тя се превърна в подобие на кълбовидна мълния. Застина на метър под тавана, запулсира, изду се, после отново се сгъсти до размерите на човешка глава, вихрено се заобагря в нейните цветове.

Делеман подаде око иззад керамичния кожух на камерата, където бе клекал. Не улови познатата миризма на балирано електричество и се престраши да погледне с двете очи. Извътре в кълбото, позабулени от избледняло сияние, се оформяха познатите черти на човешко лице. Щеше и докрай да го познае, ако над челото му не бяха поникнали две рогчета, подобни на неоновите тръбички.

— Та аз съм си и луд! — възкликна Делеман като продължение на диктуваното послание, спомнил си, че диктофонът не е изключен.

Изправи се и щеше още по-силно да се самообиди, за да провери състоянието на мозъка си, но вътре в тоя мозък се обади един не по-малко познат му, издълбоко хрипков глас:

— От мен не се плаши и от себе си не се плаши! Аз наистина съществувам.

Делеман извика, за да чуе собствените си гласни струни:

— Кой си ти?

Другият глас отвърна с не негово спокойствие:

— А ти знаеш ли кой си?

Нормалният човек би трябвало да се засмее на този прадревен въпрос, но Делеман не се чувствуваше нормален. Излезе иззад камерата, облегна се на

близката стена, заедно с опората ѝ усети, че е изгубил страха си. Налучка и привичната си язвителност.

— Наричат ме човек. Е, сега май съм вече само някакво подобие.

Гласът в него изрече веднага и без самоирония:

— Сега и аз съм подобие на човек. Значи ще можем да разговаряме.

Така ли се раздвояват лудите? — запита се Делеман. — Че то можело да бъде и забавно...

— Не се раздвояваш — каза гласът, а щом си беше в него, естествено бе да отгатва мислите му. — Аз съм друг. И те моля да прекратите опитите си с онова, което наричате частици на материята.

Делеман изпита за миг някакво съмнение — защо бе нужно да вижда и лицето си, щом е решил да поспори със себе си, но всичко твърде логично произтичаше от експеримента, който се силеше да го убеди, че частиците са разумни. Само че никой ядрен физик не би могъл да си забрани такива опити, ако не е съвсем откачил. Гласът обаче реши и да мотивира молбата си:

— Вие искате да опознаете онова, което наричате материя, но така няма да я опознаете. Тя ви се съпротивлява, като отново и отново приема различни форми.

Значи човекът можел да полудява и само с едната си половина?
Делеман възкликна весело, гледайки рогатата си глава:

— Хей, дяволе, няма да ме уплашиш! Аз съм роден край един стар замък. В него някога твоят праядо дошъл да пречи на Мартин Лутер да превежда Библията и той хвърлил по него мастилницата си. Но тук е забранено да се хвърлят неща, затова, ако ме ядосаш, ще те натикам в камерата и ще те бомбардирам с рентгенови лъчи, те са най-страшните!

Разбира се, не в дявола бе повярвал, а в лудата си половина и в способността си да ѝ противостои, а това го накара да приеме окончателно играта, сторила му се безопасна.

Рогатото лице, без да помръдне устни, отвърна направо в мозъка с неговия глас и с не негова кротост:

— Лутер беше последният човек, чрез когото се опитахме да предотвратим заблудите ви. Хората постепенно освобождаваха духа си. Възраждаше се изкуството като път на познанието. Укрепваше научното ви мислене, а той бе се заел да възобновява вярата в старите догми. Напрасно! Лутер войнствено вярваше в бога. Още по-лошо: вярваше в легендите за дявола! Не ние него, той нас убеди да не се намесваме повече в живота ви.

И тези мисли за делото на Лутер не бяха съвсем нови, та ядреният физик рече с укрепващо чувство за превъзходство:

— А сега защо се намесваш?

— Дойдохме да ви помолим вие да не се намесвате тук по този пагубен за нас начин.

Работата пак опираше до демончетата и Делеман рече насмешливо:

— Каниш ни да си вървим, така ли?

— Ние ви познаваме. Няма да си идете. Не го и желаем, защото вярваме във вашия разум. Щом ви е довел дотук, ще намери и правилния път.

Делеман едва сега истински се вслуша в интонацията на гласа. Твърде обективизирано звучеше този глас в мозъка му, различаваше се в подредбата на думите, в механичната понякога накъсаност на фразата. Сякаш чужденец говореше на родния му език. И това той за пръв път забеляза — целият разговор се водеше на родния му език, с който не бе си служил, откакто излетяха от Земята. Но и то само потвърди лудостта му и той реши да се заеме с нея по-сериозно. Нали твърдяха, че крачката от лудостта до гения била само една! Навярно в тази междинна крачка са се раждали великите идеи, а той вярваше в своя гений и имаше нужда от нови идеи в работата си. Изпъна се в пресметливо очакване:

— Кажи, приятелю, частиците на материята, за които си дошъл да се застъпваш, разум ли са?

— И от вас никоя частица сама за себе си не е разум.

— А вселени ли са? Имаме една стара хипотеза, че всяка частица представлявала затворена вселена.

— Незнанието на нещо храни вашия двигател на развитие.

— Има ли други вселени?

Отговорът беше отново банален и отново нищо не му съобщаваше.

— Когато аз влизам в теб, влизам в друга вселена.

Трезвата му половина потръпна от нещо мистично. Можеше ли полудял човек да отказва да си дава отговори?

— Какво има там, откъдето извират частиците?

— Ще влезете и ще видите.

— Сега ли? — обнадежди се Делеман. — По какъв начин?

— Ще го намерите, когато го потърсите, където е.

Не, изпъшка ядреният физик, или си е обикновена лудост, от която нищо гениално не се пръква, или... Тръпките на мистиката отново зачукаха като морзово съобщение по хладнокръвната му половина и той реши да провери дали ще може да прекрати разговора:

— Трябва да кажеш молбата си на астропилотите. От тях зависи какво ще предприемем по-нататък.

— Заведи ме при тях! — прозвуча потресаващо категорично в мозъка му, а едновременно с това лицето му потъна в жълтеникавата топка. Тя завихри и нажежи цветовете в себе си, отплува към вратата и се промуши във вид на синкава светкавица.

Отвън кълбото отново го чакаше. Той усети лек вълнов удар, когато мина под него, но след петата крачка в посока на командния сектор чу още по-смущаващото:

— Много е затворено там, където ме водиш. Не мога да вляза, не мога да изляза.

През херметичната броня на командния сектор навярно и призрак не би проникнал, само собствената си лудост би могъл човек да внесе вътре, ако не го спре киборгът, но Делеман бе престанал да съобразява. Рече безпаметно:

— Няма да ти сторим нищо лошо.

— За вас се боя. Вашето разбиране за лошо също е различно от нашето. Сам ще намеря човеците, за които говориш.

В черепа му отекна като размито ехо още нещо, заприличало му на „Не се плашете, ние ви обичаме!“ Той се обърна да види кой толкова го обича и не видя никого повече, и нищо повече не чу.

Коридорът лежеше пред очите му, загърнал своята прозаична трезвост в хладния сумрак. Само ветрецът на климатичната инсталация имитираше живот, галейки безчувствените тръби и капаците на автоматите. Ядреният физик стоеше сега, сякаш сам в цялата галактика, практически разумен като тръбите по стената, като релсите за бързо придвижване на тавана и като тях безплодно разумен сред тоя непроуям свят. Усети колко тъжно е, когато лудостта те напусне, и тъжно затътри крака обратно, да прослуша от диктофона гласовете на своята отлетяла лудост.

Но там беше само неговият си глас, тревожен в глъбините и хрипков по високото, който отправяше детински питания към безответното. Ако нещо действително бе им отговаряло, то бе си останало извън диктофона, в собствения му мозък. Трябваше ли да изличи тези въпроси, които никой сериозен учен не произнасяше гласно? Само тях ли или и смехотворното послание към колегите, защото съвсем очевидно и като негово продължение от експеримента бе се пръкнала цялата му лудост? Сякаш потокът от частици в камерата бе минал през него, за да го разреже на две различни половини.

Чувствуваше се студен и празен като вакуума, който създаваха изкуствено в камерите. Измъкна с вкочанени от студа пръсти шпулката от

апарата, пъхна я в джоба си, а навън се обеси на гривните на релсовия път, за да го отнесе по-бързо в леглото.

След десетина минути, когато лежеше, натъпкал се с успокояващи и съгриващи напитки, Франк Делеман отново бе в състояние да разсъждава. Откъде ли се е взел този електрически заряд — явно такъв беше! При въртенето ли нещо се е повредило? Вярно, нямаше я познатата миризма на озонирания кислород, но само тук някъде трябваше да се търси обяснението. Силното електрическо поле може понякога да индуцира токовете на човешкия мозък, да стимулира електрически нестабилните части на мозъка, като хипокампалната формация, и да предизвика неразличими от действителността видения. Но защо все пак ни човек, ни механоробот не сигнализираше повредата? Никой ли не бе срещал странната светкавица? Какво бе казала тя? Че ще намери астропилотите? Нека ги намери, те повече са обръгнали на чудесата на космоса, на лудостите в затвореното пространство!...

Налагаше се да предупреди хората, да не стане някоя по-голяма беда, но мъчителното безволие в тялото не му позволи да се надигне. А щом си представи как биха реагирали космическите вълци Георг и Захариас, когато светкавицата почнеше да ги убеждава, че е извънземен разум, предишната мъка на самотата се разнесе в гърдите му. В унеса към съня заедно с някаква плаха радост се промъкваше и нещо, което все повече заприличваше на вяра в рогатия гост от произподнята на галактиката.

21.

Никой не съобщаваше за топката плазмено електричество и Франк Делеман не издържа. Подпитваше по видеофона, тръгна из кораба, напъхал в джобовете си разни хитри индикатори. Влизаше в другите сектори, осведомяваше се любезно как вървят работите и крадливо разглеждаше лицата на хората. Знаейки го не особено общителен, те го посрещаха с надеждата, че лично им носи важна новина. После се изпълваха с подозрение, когато той се задържаше по-дълго без обяснима нужда. Бяха хора, умеещи да крият емоциите си, но неразгадаемостта произшествие бе ги направило раздразнителни.

За да ги въвлече в по-свободен разговор, Делеман ги предизвикваше с въпроса: „Чухте ли, Сейчи Омара е обявил конкурс за ново име на черната дупка?“ Знаеха го, но никому не беше сега до измислянето на нови имена. Само неколцина коментираха с лаконична злоба еротичните видения на

кибернетика, сам предложил названието „Венерин хълм“, защото на последните снимки загадъчното космическо образуване му заприличало на къдрав венерин хълм в чатала на галактиката. Останалите се наежваха от досада — губеше им времето с празни приказки.

Сторило му се, че погледите на двама-трима блуждаят неспокойно или го отбягват, Делеман сам се изпълваше с гузност и му се приискваше да им разкаже най-после за случилото се с него или поне да им тръсне новината за демончетата, а и това не биваше да прави, докато колегите му не потвърдяха опита. И всъщност не беше сигурен кое повече му се щеше — да намери потвърждение за реалността на видението или за краткотрайното си полудяване.

Разбира се, позвъни най-напред на астропилотите — нали плазмената топка бе заявила, че сама ще ги потърси. Търпеливо любезни, двамата мъже се държеха като уверени в благополучието на своето голямо семейство бащи, с поведение и думи се силеха да вдъхнат спокойствие. Не, тях нищо не можеше да влуди! А и светкавицата едва ли е прониквала при консервирания в аварийния космолет Георг, при херметически бронирания Захариас. Дори да знаеха от друго, нямаше да се издадат, преди да са огласили общото си решение. Урания се обърка за две-три секунди от внезапната му поява на видеофона ѝ, но веднага се овладя и хладно му съобщи, че е в почивка. Амиран я задължил известно време да не се интересува от нищо. Лежала, музика слушала, гледала филми...

— Какви филми? — запита Делеман, надявайки се от съдържанието им да отгатне какви мисли занимават астропилотката.

— Любовни, естествено — отвърна тя, но усмивката ѝ в едрия план на екрана излезе подозрително тъжна. Тъга и загадка излъчваше цялото ѝ тъмно лице, като черното пространство около кораба. — Потърси си друг събеседник, Франк, аз излязох от строя!

Делеман не знаеше, че минути преди него друг бе я повикал на екрана си. Кардинала бе я позовал с необичайна за него плахост:

— Ури!

Тя веднага извърна глава, така че на екрана му остана профилът и с едно нежно нагънато шоколадово ушенце.

— Ури, безпокоя се за теб...

— А за себе си не се ли безпокоиш? — с вяла насмешка се раздвижиха възпълничките ѝ, с лилави ръбове устни, които той с такова самозабвение бе целувал.

— Исках да кажа... Липсваш ми в лабораторията. Кога ти свършва дежурството?

— Засега свърши.

— Защо не дойдеш да ми помагаш?

— В режим на лечение съм.

— Знам, но...

— Щом знаеш, защо питаш? — изрече тя, все така без да поглежда към него, но ухото ѝ сякаш чакаше да чуе още нещо.

Това го обнадежди:

— Стигна ли до някакво заключение?

Тя отвърна с прекалена настойчивост:

— Трябваше да се случи, за да разберем, че не бива да се случва.

Той още не знаеше дали поривът му към нея бе само любовен или представляваше несъзнателен опит да разсее страха си.

— След като ти излезе, аз имах дълъг разговор...

— Аха! Одумвахте ли ме?

Безумно му се прищя да смачка с устни лилавата ѝ насмешка, извика:

— И Амиран беше там. То е нещо толкова умопобъркващо, че...

— Разбира се, че е умопобъркващо — потвърди тя още по-насмешливо, уловила навярно с необикновените си сетива, че всъщност му се говори за „доброто“, което чуждият разум бе им направил.

— Ти какво мислиш?

— Същото.

Той рече жалостиво:

— Разбирам, че не можеш сега да ме гледаш, противен съм ти...

Тя не отмести погледа си от рамката на екрана, само упорството като че ли поизостри лицето ѝ.

— Не си ми противен, Кардинале. Сигурно те и обичам, но не бива!

— Добре де, добре! — побърза той да се съгласи, оставяйки си мъничкото надежда, че решението ѝ не е само нейно. — Каза ли на Амиран?

— Не.

— Не смяташ ли, че е време да кажем поне на другите астропилоти?

— На мен няма да повярват, вече съм обявена за луда.

— А ще го потвърдиш ли, когато ние...

— Без другото, Кардинале! И без него авторитетът ми вече никакъв го няма, пък се налага още някоя година да бъда астропилот. Вие решавайте!

— Ури!

— Измъчваш ме, Кардинале! — тихо проплакаха устните ѝ.

— Да, да, мила, прощавай! — изключи той видеофона с такава болка, сякаш скъсваше връзките си с целия човешки свят.

Франк Делеман не знаеше за този разговор, та поведението на Урания му се стори мотивирано от принудата да крие тайната, която той самият търсеше. Затова, когато повика на екрана си колежката ѝ, бе вече готов да сподели с нея преживяното. Астра обаче, в командирско дежурство, изпревари поздравата му, навярно видяла необичайната му възбуда:

— Какво стана с демончетата?

С друго бе решил да започне, а неволно изтърси:

— Те са разумни.

— Да ме шашваш ли си решил? Как така разумни?

— Астра, на кораба има чужд разум!

— Знаеш ли, Франк, по-чужд от собствения си не съм срещала — рече тя доста горестно и той разбра, че тя също не знае. — Успокой се и ми разкажи смислено какво е станало!

Делеман стисна клепачи да прогони видението от вътрешния си взор и описанието му излезе накъсано, но Астра, едва сега узнала истинския замисъл на експеримента, в чиято подготовка бе участвувала, подсвирна с хлапашки възторг:

— Хей, ако това е вярно... Другите потвърдиха ли го?

— Още не съм им казал.

— Как можеш да държиш в тайна толкова чудо! Веднага ги накарай да го повторят! Хайде!

И се самоизключи, преди той да бе ѝ съобщил за още по-голямото чудо, защото други някакви сигнали напиреха от пулта за управление.

Да, вероятно така и трябваше: да се потвърди по-напред явлението с демончетата, а то щеше да потвърди, ако е истина, и загадъчната светкавица. И все пак нямаше да е зле да поговори с лекаря. Не по видеофона! Себе си да прегледа и за другите да се посъветва. А в коридора Делеман вече обмисляше какви други форми на информация да предложат на демончетата, след като колегите му проверят неговия опит с константата, та да повишат достоверността на експеримента. Но още след първия завой, на десетина

метра пред него, се появи нещо, което можеше да бъде потвърждение на собственото му полудяване, нещо, очевидно вече лишено от разум.

Из една от нишите към жилищния сектор залитна съвършено гола жена, спря се с протегнати ръце на отсрещната стена, пръсна сумрака с белотата на тялото си, закълчи се, закрещя:

— Искам да раждааам! Да раждаааам...

Зърна мъжа насреща си, политна към него, позна го, рязко се извъртя и побягна в обратна посока. Беше Сеня от сектора за рентгенова и гравитационна астрономия.

Колкото и побъркана да бе, голата математичка все пак бе преценила, че не от него иска да ражда, и Делеман не успя да я застигне, защото се поспирваше да види няма ли отнякъде да цъфне подире ѝ електрическата топка. Сеня хлътна в медицинския сектор и ядреният физик постоя пред вратата с червения кръст колкото да си поеме дъх. Не биваше сега да засилва суматохата с намесата си, а и разговорът му с Амиран след Сеня щеше да бъде по-недвусмислен.

Сумракът в коридора навсякъде беше еднакво сив, тревожно празен. И не се чуваше друго в този коридор освен собствената му безмълвност, която сега приличаше на тръпнеща болка, охлаждадена от постоянното течение на въздуха. Сякаш вятърът на времето я отнасяше там, където всичко отиваше. Защо се чувствуваше виновен, че премълчава? — запита се Делеман. — Бои ли се да бъде сам? Та всяка среща с подобни дяволи или демони човек трябва най-напред сам да изживее! Защото е преди всичко среща със себе си. Саморазправа със себе си и може би — самокорекция...

И още други утешения си измисли ядреният физик, преди да нахлузи под мишниците си гривните на скоростната линия, за да продължи разговора си с демончетата в двете лабораторни камери.

22.

Амиран залепи длани на слепоочията ѝ, улови в погледа си полуделите ѝ очи. В това ѝ състояние не ще успееш да я хипнотизира, но тялото на Сеня все пак омекна и той внимателно я пренесе на медицинското легло. Седна до нея, захлупи ръцете ѝ в магнетичния капан на шепата си, изпробва за начало една отрезвяваща подигравка:

— Да раждаш ли искаш, или само онова, дето го предхожда?

В мътилката на ирисите ѝ бавно изкристализира недоумение.

— Защо тогава си ми дошла гола?

Математичката погледна гърдите си и новата паника я хвърли нагоре. Той грубо я натисна със собствените ѝ ръце.

— Стой мирно! Успокой се! — измъкна изпод леглото корав от стерилността чаршаф и я покри. — Ето, вече си спокойна! Напълно спокойна...

— Амиран, полудявам ли? — изпъшка Сеня.

— Ако е така, правиш го доста несръчно.

— Какво става с мен?

— По-добре е сама да го осъзнаеш. Хайде, разправай, както съм ви учил!

Сигурно от спомена цялото ѝ тяло затрепера, кожата ѝ настръхна и тя избълва думите си с такъв вътрешен напор, че лудостта отново щеше да я замаята, ако лекарят повторно не бе залепил длани на слепоочията ѝ. Застави я да млъкне, отдалечи дланите си на сантиметър от кожата и полека ги задвижи в кръгови безконтактни масажи.

— Но това е ужасно! — изригна Сеня, съпротивлявайки се на горещата сила в ръцете му. — И гола съм се съблякла! А не помня кога! Амиран, луда ли съм? Да легна, за да приема някакъв мъж, дете не съм го и чувала...

— Поне хубав ли беше? — прекъсна я той и постигна търсения ефект.

Тя се засрами, отново се възмути от себе си, но афектът ѝ се уталожваше.

— Не се подигравай! Кажй, има ли го това в компютрите ти?

— Всичко има, мила Сеня, важното е какво в теб има сега. Кое точно те изплаши? Предполагам, другото не ти е за пръв път. Не знам как е при гениалните математички като теб, но за обикновените жени съм чел, че не е необикновено понякога, когато са самотни, да си представят разни неща...

— Не беше същото, повярвай ми! — увери го математичката, а кръвта обагри извътре цялата ѝ шия, чак до ключиците.

— Добре. Някой имаше в стаята ти и ти предложи да направи нещо за теб...

Той се прекъсна и предпазливо огледа кабинета си. Сеня, отново настръхнала, повтори огледа, сякаш заподозряла, че някой подслушва откровенията ѝ. Процеди едва чуто:

— Амиран, ти знаеш.

— Нищо не знам! — осъзна той лекарския си дълг. Избързаше ли с истината, щеше да засили паниката пред тази сила, която досега все пак не бе извършила нещо кой знае колко пакостно. — Нищо не знам, но нали съм си

малко телепат... Няма нужда да ми го казваш, мила, много е просто! Не си познала мъжа, защото не ти е било и нужно. Не да се забавляваш си го повикала, а изведнъж ги се е приискало да станеш майка. Така ли е?

— Аз не съм в списъка! — изплака математичката.

По програмата на експедицията няколко жени трябваше да родят именно тук, за да се види какви рожби човешки ще се пръкнат извън гравитационната утроба на Слънцето, без неговото милиардгодишно влияние върху земния организъм.

— Ще поискам от съвета да те включим.

Лицето ѝ засия в покъртителна радост. Амиран погали нежно поруменелите ѝ скули.

— Питам се дали изобщо да не изтеглим напред ражданията. Какво друго би могла да противопостави една земна жена, дори математичка да е, на безумието, в което се блъскаме? Какво друго освен способността си да ражда! Нали и човечеството все това се е напъвало да прави! Да запълва с още и още разум хаоса около себе си, та белки се получи нещо разбираемо.

— Амиран, много си умен!

— За съжаление, прекалено сме умни, чак ни пречи! Хайде, мила, увий се сега в чаршафа и се прибери! Гледай да не те срещне някой, че ще те вземе за призрак, та после да се чудя как него да оправям! А детето ще си го имаш, обещавам!

Тя понечи да се хвърли на врата му, да го целуне за благодарност, но отново усети голотата си и възпря своя порив. Лекарят надникна навън, направи ѝ знак да побърза. После заключи, облегна се на вратата и подвикна:

— Хей, приятел, тука ли си?

Над гънките на асептичната завеса, откъм операционната, като светла въздишка влезе странното облаче, умеещо да се превръща в човешка глава.

— Почваш да правиш пакости! — рече му Амиран, а в облачето, сякаш в глъбините на холографска плака, вече бе се оформило грузинското му лице.

— Пакост ли беше? Не знаех — отвърна собственият му глас без капчица разкаяние.

— Това и ние го умеем. Викаме му хипнотична репродукция. Какво прави оттатък?

— Запознавах се с вашите апарати и машини.

— Разбра ли ги?

— Чуждо ни е. Но с тях вие търсите познанието.

— И намираме ли го?

— Сигурно ви казват нещо, щом са ви довели дотук. Разумът владее и други пътища към познанието. Сам каза, че някои неща отдавна умеете.

Лекарят се сети за голата математичка, позасмя се.

— Имаше някакъв древен стих за дявола, не го помня точно. Все зло иска, все добро прави.

Гласът в него си остана подсецащо чужд:

— Няма го в паметта ми. Човекът, който го е съчинил, сигурно е можел да ни вярва, но е робувал и на официалните предразсъдъци. Ние не сме способни да вършим зло.

— А ние защо сме способни?

— Защото сте подчинени на тялото си и на законите на планетата в него.

— Искаш да кажеш, че принципно разумът навсякъде е еднакъв и съществува само в различна обвивка. Вие в каква подчиненост живеете?

Отново отминаха равнодушно опитите му да узнае нещо по-конкретно:

— В ранното свое време вашият разум е наричал себе си с една дума, част от която е означавала светлина. По-късно пък с тази дума сте назвали измисления от вас дявол Луцифер. То е било част от самоотречението на вашия разум. Луцифер е означавало „носител светлина“, а с него сте кръстили падналия ангел.

— Нима разумът може да се самоотрича?

— Когато търси подчинението.

След такъв отговор не може да не се замислиш за себе си и Амиран почти несъзнателно отиде до леглото, седна. Не откриваше в спомените си друго свое подчинение освен на лекарски дълг, който понякога го задължаваше да премълчава истината. Вярно, той самият бе твърде различен от другите хора с необикновените си телепатични способности, с могъщата целебна сила в ръцете, която сякаш наместваше у другите разпилените из нервните пътища токове. Не бяха ли тези сили част от онова, от което техният разум се е отрекъл, а генетиците, разбъркали още при раждането му неговата генна структура, неволно бяха разбудили? Засега и тук тия сили се оказваха полезни, но нямаше ли да се превърне с тях в свръхдиктатор бъдещият Мойсей, когато поведеше хората през пустините на космоса?...

— Искаш ли да видиш продължението на Мойсей? — прекъсна размишленията му гласът в него и Амиран сепнато изгледа забулената си в светлинното облаче глава.

Не се изплаши, защото не се плашеше лесно, и все пак лицевите му мускули се вдървиха. Вдигна ръце да ги разтърка, щеше и да запита как бе видял преди Мойсей, но ръцете му паднаха обезсилени. Пред очите му се завъртяха жълти и оранжеви кръгове. Рой искрици като корпускулярните частици във вакуума, които той също умееше да вижда понякога, завъртяха хаотичен танц в реактора на мозъка му. Пръснаха се взривообразно и преди Амиран наистина да се изплаши за състоянието си, пред него легна една до ослепяване нажежена от слънцето камениста равнина.

Странникът, седнал на голям камък и загледан към равнината пред себе си, беше облечен в дълга до мръсните глезени дреха, избеляла от слънцето, неопределима на цвят. Боеше се да покаже лицето си, но кривите пръсти на краката му лежах спокойно върху пламтящия едрозърнест пясък.

— Тогава защо си дошъл тука, човече? — запита го Амиран и го осъзна като продължение на някакъв разговор.

Странникът не се обърна.

— Хората са зли, защото живеят лошо. Искях да видя носи ли човек изначално злото в себе си, или ти си го посадил в него. Да проверя исках ще ли оцелее доброто в мен, когато тялото ми е гладно, когато умира от жажда.

— Оцелява, нали? — рече му Амиран, без да се надсмее над глупавата проверка.

— Оцелява, защото е от бога и е по-силното.

— От природата ти е дадено, човече. Ти го носиш в себе си и с него жалиш хората.

— Да ги жалиш, значи да ги обичаш, а любовта е от бога.

Амиран се чу отново да говори с необичайна безизразност:

— Отдалеч е лесно да ги обичаш, но когато отидеш сред тях, когато те обкръжат с дивите си нрави?

Седналият сякаш едва сега набра кураж да обърне глава и Амиран видя в очите му кротка, но несломима храброст. Рече:

— Знаех, че ще дойдеш, и те очаквах. — Лекарят чу в него и продължението: — Защото си винаги там, където човекът пожелава да върши добро, за да му пречиш.

— Грещиш, човече! аз не мога да правя зло, не мога и никому да преча — възрази му лекарят и бе убеден в твърдението си. — Но мога да направя за теб онова, което ти желаяш.

Седналият се опита да вдигне изпосталялата си ръка, да посочи патетично пред себе си:

— Знам. Ти можеш да превърнеш тези камъни в хляб, да се нахраня, а пясъка — във вода, да утоля жаждата си. Можеш да ги превърнеш и в злато, защото си внушил на хората на златния телец да се молят.

— Това не мога. Но и твоят бог не го умее.

— Бог може всичко, което е нужно за вярата в него.

— Човешкият разум не е способен да се смирява, затова и винаги ще се бунтува против всяка вяра — увери го Амиран.

Спечените от сухотата устни на странника предпазливо се отлепиха:

— Кое наричаш разум?

— Онова в теб, което иска да познае света.

— Познанието идва в сливането с бога.

— Богът е вашият страх от вселената, човече. Познанието носи радост, а страхливият не може да я изпитва.

Седналият отново му възрази с разкривена от жажда и храброст усмивка на превъзходство:

— Човекът е истински радостен само в смирението си пред бога и неговите тайни.

Би трябвало да го запита, ако не с ехидство, то поне с болка от заблудите му, но Амиран не чу в гласа си нито едното, нито другото:

— Сега радостен ли си?

— Да, защото устоявам на изкушенията ти.

— Устояваш, защото се боиш от собствената си измислица за бога.

— Не се боя. Аз му принадлежа и каквото и да стори с мен, ще го приема безропотно.

Амиран отново каза с безчувствена логика:

— Виждаш ли? Настояваш другите да се боят от него, за да са щастливи, а самият ти да не се боиш. Не означава ли, че тайно ти се иска да станеш бог?

С изненадващ порив в измършавялото тяло странникът скочи от камъка, изправи оголените си гърди към изкушението.

— Не мога да искам такова нещо!

— Навярно хората имат нужда от теб, щом са те родили — рече му Амиран. — Но разумът им и против теб ще се бунтува, а който се бунтува, неминуемо върши зло.

— Затова ще ги уча на смирение.

— На любов ги учи, разумът загива в смирението! — каза Амиран и знаеше, че отново поуката му ще остане безплодна.

От разголените, прегорели от слънцето гърди се изтръгна подобие на стон:

— Иди си, сатана! Хората не искат твоя разум, те имат нужда от обич и вяра.

— Няма ли да разговаряш повече с мен?

Странникът изправи цялата си фигура като посивял от слънцето и пустинните ветрове каменен идол, повтори с каменна твърдост:

— Махни се! Не идвай повече при мен и не се опитвай да приличаш на мен! Не можеш!...

Амиран се вгледа в лицето му и знаеше, че прилича на това покрито с отдавна немити косми лице. Понечи да му обясни защо прилича на него, но предишното отмаляване го връхлетя като припадък от слънчевия удар на пустинята. Пясъкът ѝ се вдигна в ураганна вихрушка, пръсна се на предишните искри и когато той отново прогледна, видя се на леглото в кабинета си. Тялото му, запомнило сякаш същата пустиня от влаченето му подир Мойсей, отбеляза, че този път всичко бе минало по-бързо. Отлепи без болка спечените си от сухотата на пустинята устни, за да произнесе към собствената си глава под тавана една привична насмешка:

— Как ги правите тия номера? На хипноза приличаше. — И веднага отбеляза в себе си, че изтърси глупост. Ако беше хипноза, едва ли щеше да помни толкова, а той сякаш още виждаше всяко зрънце на пустинния пясък, всеки косъм по брадата на странника, помнеше и всичките си думи. — Но аз не мога да казвам такива неща! Ти ли говореше чрез мен?

— Далечен във времето мой събрат. Ти не каза нещо, което противоречи на мислите ти.

Амиран също не бе чул такова нещо, не го чу и сега в спомена си. И вече искрено се удиви:

— Но откъде имаш памет за такива подробности? Как ги предаде на мен?

— Чрез сливане и съпреживяване — загадъчно отвърна гласът в него. — Ти го можеш. И онази жена, която наричате Урания, е като теб.

— Това приближаване към вас ли е? — позатаи дъх Амиран, но вълнението му отказа да чака, избълва поредица от въпроси: — Ние, различните, и с просто око виждаме частиците на материята, ще се научим ли да ги управляваме? Вие управлявате ли ги? Как живеете сред тях? Защо мълчиш?

— Сливане и съпреживяване — лаконично повтори този негов равнодушен до вбесяване глас.

— Защо изобщо сте ходили на Земята — кипна лекарят, — щом отказвате да обясните на хората какви сте?

Той рипна от леглото, да уталожил напрелия в гърдите му гняв, усетил го като неприличен, но гласът тръгна с него, въпреки че бе загърбил главата под тавана.

— Искахме да скъсим пътя на развитието ви, но още не бяхте узрели да ни възприемате. А всяко обяснение вече е вмешателство.

— И си отидохте тъжни и наскърбени — доизля лекарят своя гняв в злорадството.

— Отидохме си, да не ви пречим. Но повярвахме в разума ви и в неговото бъдеще.

— Доста оптимизъм се е искало да повярвате в това шантаво човечество, а? — изрече го като провокиращ въпрос, дълго не чу отговор и подхвана примирително: — Христос ли беше?

— Така сте го нарекли.

— Да, той е продължението на Мойсей, но, драги мой, има неща, които май не сте разбрали — разпали се Амиран и не се запита примитивен патриотизъм ли е неочакваното му желание да защити човечеството. — Виж какво! Аз съм лекар и не вярвам в никакви богове. Но много болести се причиняват от конфликтите на съвестта и от конфликтите на отделния човек с обществото. Тежки болести! За да станат човечество, далеч преди да се насочат към познанието, хората е трябвало да си създадат морала и съвестта. Без тях съжителството им е невъзможно. А за да ги обедини, им е бил нужен неумолим законодател. Религията е разделила доброто от злото, та по-ясно да го виждат. И самоотречението от разума, дето ми го натякваш, е било в името на една обединяваща нравственост. А ако и ти имаш нещо като съвест, недей да мълчиш!

— Достатъчно е, че ни видяхте и има с какво да се сравнявате — отвърна му гласът.

Беше му олекнало от дългата защита на човечеството и Амиран се примири:

— Прав си, повече не ни е нужно! Хубаво би било и на цялата Земя да го кажеш. Сега тя ще те разбере.

— От нашите контакти с вас сме се убедили, че само отделните хора могат полезно да си служат с истините. Множеството бърза да ги превърне в самозаблуди.

Лекарят прихна весело.

— Хей, ама вие май наистина познавате хората! Нека събера поне няколко души! Те знаят да си служат с тях.

Не чу възражение и се отпрати към видеофона, поглеждайки дали няма да изчезне обвитата му в слънчева мъглица глава.

Не изчезна.

23.

Ива бе засилила отоплението в жилището им и Делеман щеше да възкликне „Каква е тази жегга?“, но не успя да се разсърди. Топлината приласка зъзнещите му от допира с невероятното чувства.

Тя седеше само по ризка в едно от креслата, изпънала босите си крака върху ръба на леглото. Посрещна го с двете трапчинки на бузите си, които той почти бе забравил.

— Рекох да те стопля. Ходиш наоколо все студен и намръщен. Ще пиеш ли нещо?

Той бързо се заразсъблича, защото и кожата му закопня за топлината на въздуха.

— Бодър съм, та ще се пръсна. А с теб какво става?

Очакваше да се оплаче поне от умората си, ако не от несполуките в лабораторията им, а тя рече многозначително весело:

— Чувствувам се чудесно.

Делеман подаде глава иззад гардеробната врата. Дори порозовелите ѝ от топлината крака излъчваха добро настроение.

— Какво прави Сеня?

— Разрешиха ѝ да има дете. Ликува. Какво се сети за нея?

— Това е добре — отмина той въпроса ѝ, но и тя не настоя за отговор.

— Ние сме още по-добре, нали? Няма нужда да молим за разрешение.

Разсъдлива и хладна като него, в дългите години на брачното им съжителство тя бе се научила да бъде и като него язвителна. Дали енергетичната топка не бе възбудила и нея?

Делеман затвори гардероба и гол до кръста, тръгна като през басейн с прохладна вода към жена си. Положи ръце върху раменете ѝ. Дланите му лакомо погълнаха необичайната им горещина.

— Вярно, отдавна не сме го правили, но аз съм в едно състояние...

Тя затисна с буза лявата му ръка, сякаш се боеше да не ѝ избяга. Притвори очи, клепачите ѝ порозовяха.

— Франк, вече цял месец съм разпечатана.

— Как разпечатана?

Бе забравил жаргона на космонавтите. Преди излитане ги „запечатваха“ с някакви хормони, за да предотвратят нежеланата по време на полетите бременност.

— Готова съм да те приема.

Сигурно би трябвало да се зарадва — така поне са му внушавали, а той допълнително се смути:

— Сега ли?

Тя обви шията му с голите си ръце, но не го придърпа към себе си. Познаваше го.

— Време е. По програмата...

Той тъкмо се навеждаше да я целуне по челото с молба за прошка, грубо се издърпа от прегръдката ѝ.

— А, да, програмата! Пък аз си рекох, че си решила да ме обичаш.

Тя строполи ръце в скута си.

— Обичам те, Франк, знаеш го!

Не бе го занимавал този проблем — имаше си достатъчно работа, — но винаги бе смятал, че открай време се обичат, макар да се събраха пак по програмата, след задължителните тестове на психолози и генетици. Взе в шепи лицето ѝ, съзря мъничко влага на слепените ѝ мигли и тя го поразмекна.

— Ива, тия неща...

— Ще си родим едно хубаво космическо момченце, Франк!

Предписанието нареждаше ражданията да станат по естествен начин, без определяне на пола, и съпротивата му отново се разбуди.

— Космическо, казваш? Древните са разбирали под понятието космос реда на небето, а ние се потопихме в такъв хаос!

— Не говори, Франк, моля те, не говори! Пренеси ме на леглото, нямам сили!

Видя я смалена в креслото, трогателно уязвима. Пъхна ръка в подколенните ѝ гънки, внимателно подхвана с другата гърба ѝ, сякаш ръцете му се противяха да я докоснат. Положи я на леглото и се дръпна, за да не гледа оголените ѝ бедра. И защото му се говореше, а май наистина не биваше нищо да казва.

Тя отново протегна ръце към него. Бяха все така примамливо изящни тия ръце въпреки хилядите досегашни прегръдки. Най-много тях бе целувал — от лакътя нагоре — и лягайки до нея, пак ги целуна мимоходом, но не усети прежната им сладост. Изпъна се, отблъснат от пожара, с който хълбокът ѝ се силеше да го подпали. Така ли се създаваше дете? Не трябваше ли с много любов, страстно, за да стане то хубаво и умно? А те напоследък доста се бяха отчуждили. Така си се превръщаше в чист експеримент, като всичко в експедицията им...

— Успокой се, Франк! — извъртя се тя към него. — Не бързай!

Това още по-силно го охлади — нито бързаше, нито беше неспокоен. Прекалена разсъдъчност сковаваше всичко в него. Щеше ли да узнае нещо, създавайки дете? Не е ли детето само плод на безсилието на човека? Не си свършил нищо в тоя живот, дано детето ти го свърши! Не си се познал, виж се в своето продължение! Никоя частица не е разум сама за себе си, и она му го каза, никоя! И детето не е! И все пак някакъв най-дълбок механизъм караше частиците да се слепват в разум, децата да се слепват в човечество...

Пръстите ѝ тръгнаха по тялото му в предпазливи милувки. Не веднъж бяха му помагали, но сега ги усети като досадно подканяне и той се вдигна над нея, за да им избяга. Ива ги сплете зад гърба му. Трапчинките на бузите ѝ заподскачаха в усилието на усмивката.

— Франк, ти много обичаше да целуваш раменете ми.

Безотказно бяха разпалвали желанието му да целува нежната заобленост на шията и раменете ѝ, и тия обагрени от възбудата набъбнали гърди, които не бе разбрал кога е разголила. Още мъничко се надигна, за да преоткрие и сладната геометрия на скута ѝ, но и тя не го привлече. А трябваше! Красива жена беше Ива и красиво дете щеше да роди! Дете, което... Кой го знае какво уродче щеше да се изтърси толкова далеч от онези сили, които на планетата извайваха човека!...

— Не бързай, мили!

Нима бързаше? И закъде бързаше, след като цялата тази хубост под него само го отпускаше в глупаво съзерцание? Той затвори очи, да я извика във въображението си по-възбуждаща, а вместо Ива в сумрака под клепачите му побягна една чорлава гола жена. Видя играещите лопатки на гърба ѝ, крайчеца на размятаната гръд, предизвикателната дисхармония в танца на

разцентрираната задница и в пъшкане се изтърколи на другия край на леглото. Не се създаваше добро дете, когато си пожелал друга!

Ива полежа минутка неподвижно, после кротко се премести до него. Издихът ѝ бе загубил плазмената си горещина.

— Не се тревожи, имаме време! Знаем, че сега...

— Като знаеш, защо се натискаш? — изръмжа той, но се сърдеше на себе си.

Тя прихна лекичко, сякаш птиче изпърха с крилете си на врата му.

— Съвсем съм откачила по това дете, а ти все не ме забелязваш.

— Прощавай, но сега се случиха едни работи...

— Знаем. Ти прощавай!

— Какво знаеш? — настръхна той.

— Малко ли неща се случиха?

Успокоен, той пъкна ръка под тила ѝ, този път дланта му усети обичта си към кадифената мекота на рамото ѝ.

— А знаеш ли как се създават децата?

Тя целуна гърдите му, пошепна им:

— Много искам да го науча.

Гърдите му въздъхнаха под повторната целувка.

— Не по програма, Ива, не по програма! Все търсим някакъв ред в света, а и човекът се ражда в безумната му неразбория. Дали затова не държим толкова за реда и хармонията? Комплекс някакъв!...

Тя загали корема му, сигурно несъзнателно, нецеленасочено.

— Ако ти се философствува сега, мили...

— Уф! Каквото и да измисли човекът, все идиотско ще бъде!

— Защо? Да сливаме хармонията с познанието е потребност.

— Ето че и ти почна да философствуваш! — поразсмя се той. — Пък човекът не се създава нито с красота, нито с добро, нито с пресмятане. Зачеват го в сляпо насилие. Като се хвърлиш върху жената, като я захапеш, като я разчекнеш...

— Ухапи ме, мили! — пошепна тя на корема му и май се канеше сама да го ухапе.

Той подхвана брадичката ѝ, издърпа лицето ѝ към себе си.

— Ще го направя, ама когато най-малко го очакваш!

И продължително целуна устните ѝ, с отмъстителност и злоба ги смачка, загдето бе го накарала да се чувства винавен.

24.

Мечтателният дух на Захариас, обуздаван от строгите астропилотски закони, все пак му помогна по-лесно да възприеме срещата си със загадъчното енергетично кълбо. Обаче командирската трезвост го задължи да я заключи в себе си, да не тревожи излишно екипажа, докато друг не разсееше окончателно съмненията му.

Те се появиха във вид на самоирония, когато кълбото повторно опита да го изплаши, като прие неговия образ. Той лежеше на дивана с отпуснати мускули и разхлабени чувства. Рече си. „Така трябва да бъде, като във филмите!“, а на главата си, увиснала над долния край на дивана, каза на глас:

— Нашето небесно изкуство ли ви доведе, а? Знаех си аз! Но защо си сам? Не е хубаво човек да е сам в космоса!

Бе отпратил Урания да се поразсее в оранжерията, да не вгорчава почивката му с трагично черната си маска, зад която не можеше да проникне.

— Другите изчерпаха енергията си, когато спираха кораба ви.

Изненадващ, отговорът сигурно бе изврял от собствените му терзания около чудотворното избавление на кораба, защото влетя в главата му и със собствения му глас. Въпреки това го разбуди за схватката, все едно дали със себе си или с нещо друго.

— Какво означава „изчерпаха енергията си“? Загинаха ли?

— Ние не загиваме, само се вливаме в общия поток на онова, което наричате материя и енергия. Но паметта ни остава в паметта на другите. Не съм сам. Аз съм и другите.

Подобно тълкуване на самотата не бе срещал в книгите и филмите. Запита се: „Някой от нас би ли могъл да каже «Аз съм и другите»“, а устните му тъжничко премляснаха, сякаш опитваха вкуса на самотата:

— Има едно място около звездата Алтаир. Улавяме особени излъчвания. Оттам ли идете, или е друга цивилизация?

— Не сте ли доволни, че срещате нас?

Той би го казал поне с лека ирония, а гласът в него го изрече с машинно равнодушие. Усети и с гърба си неприличията на своето лежане, побоя се обаче да помръдне, за да не прогони видението, ако беше видение, или да го

подплаши, ако действително не е. Само иронията си позволи, която онзи не си позволи:

— Не знам какво ще стане сега с нашето самочувствие. Винаги ни се е искало да ви има, а тайно сме били доволни, че сме единствени, защото то е крепяло нашето упование в мисията ни. Да си един от многото за нас никак не е утешително.

Възражиха му пак с неговия по тембър, но безчувствен глас:

— Разумът никога не е един от многото. Той е сам срещу истините и те са само негови. Но той винаги стои по-високо от истините, до които стига. Затова не искайте нашите!

— Всеки самичък да си се забавлява и да не пречи на другите, така ли? — окуражи се астропилотът с възкиселичка усмивка. — Тогава и тази ни среща е безсмислена.

— Разумен извод. Дойдохме само да ви помолим вие да не ни пречите с машините си.

Нещо у него още предпочиташе това да е само видение, което и като него да мисли, а ето че отговорът бързаше да прекрати разговора.

— Да, вие сте си решили проблема със самотата. Но не е ли тежко хем да си сам, хем да носиш паметта на всички други?

— То е част от радостта на узнаването — не се поддадох на провокацията му.

— Доста е кратка тая радост!

— Узнаването е безкрайно.

— Ама ти разсъждаваш съвсем като земен мъдрец! — възкликна астропилотът и сам не бе уверен подиграва ли тази неутешителна утеха, или се примирява с нея.

— Много от законите на разума са общи, а главният — узнаване чрез сливане — е всеобщ.

— Виж, това звучи окуражаващо! Кажете ми, брате по разум! Животът на нашата планета е преминал през няколко етапа, накрая човекът е създаде своя сфера на разума, неосферата, както я наричаме. Накъде върви нашето развитие, към сливането ли?

Енергетичната топка над дивана му, в която като водно същество в кехлибарена топка бе консервирано неговото лишено от страсти и мисли лице, отказа да бъде оракул.

— Развитията на формите не са еднакви. И не бива да са еднакви, според онова, което ние знаем за вселената, и онова, което вие научавате за нея.

— Прав си! — съгласи се астропилотът, а краката му рязко се свиха, сами пожелали да прогонят от себе си болезненото вкочаняване.

Кълбото светкавично се превърна в синкавооранжева нишка и изчезна, въпреки че той му извика:

— Хей, не се плаши! Къде си?

Защо го извика? Как иначе да протече истинската среща с друга високоразвита и добра цивилизация? Като в романите и филмите ли? Нали, след като си изрекъл окончателно „Прав си!“, следващите свои въпроси трябва да отправяш вече другаде!...

Да стигне по-бързо до примирението му помогна и това, че веднага след срещата зае мястото си в командната зала. Тук той сякаш и с клетките си осъзна астропилотските задължения като част от общите закони за движението на планетата Земя в пространството. Човечеството и неговият разум не биха могли да съществуват, ако не се подчиняваха на техните неумолими орбити. А в това състояние на духа го завари и предложението на Амиран да свика едно малко събиране в каюткомпанията.

Веднага разбра за какво така развълнувано настояваше лекарят, но поиска да го принуди да се разкрие с насмешката си над неговите групови психотерапевтични упражнения:

— От какво си решил този път да ги лекуваш?

Амиран изрече сподавено по директната връзка с медицинския сектор:

— Ще ги срещна с чужд разум.

— Хайде бе! По-висш или по-нисш от твоя?

— Да съм те занимавал някога с нещо несериозно?

— Не си. Затова и попитах как го оценяваш.

Очевидно лекарят бе пуснал и през екрана телепатичните си пипала, защото отпъди от лицето си надигналия се гняв.

— Е, това ще решите вие, командирите. По-умни сте, по` знаете!

Двамата се втренчиха един в друг през екраните, сякаш се състезаваха кой по-дълго ще издържи.

— Колко му е, ще го решим! Ако трябва, и с гласуване — опита се да съхрани своята невъзмутимост астропилотът. — Жалко, че няма да присъствувам, в дежурство съм! Но много внимателно ще ви гледам театро.

И се разсмя, спомнил си казаното на чуждия разум: „Всеки сам да си се забавлява със своите истини.“ Миг след него тържествуващо се засмя и Амиран — все пак бе издържал по-дълго.

25.

Предупреди най-напред Георг в аварийния космолет: Мини на повишена готовност! В каюткомпанията ще има среща с чужда цивилизация...

— Захо, ти май покрай жена си... — намръщи се старши командирът.

— Не съм откачил! Имаш си екрани, гледай, но, моля те, внимавай какво става и наоколо, защото ще бъдем раздвоени!

Реакцията на Георг обаче го подсети и за състоянието на Урания, накара го да отхвърли предложението на Амиран да събере само ръководителите на сектори. Повика я:

— Искаш ли пак да си поговорите с оная топка, дето толкова...

— Не! — викна Урания над лабораторната маса в оранжерията, а после се сконфузи.

Захариас ѝ рече с онази затрогваща предпазливост, с която обикновено се отнасяше към нея:

— Защо, мила! Помисли си какво още имаш да го питаш и бягай в каюткомпанията! Бъди спокойна, няма да бъдеш сама!

Астра дори не попита за целта на събирането. Беше в реда на нещата сега тя да бъде навсякъде, където имаше нужда от дежурен астропилот, а Захариас не можеше да отиде. Франк Делеман изслуша нареждането с подозрителна незаинтересованост, грубо заяви, че в момента бил зает, да вземел другиго от сектора.

Кардинала също не запита за какво ще е събирането, но радостта му го издаде. Очевидно имаше за какво още да разпитва невероятния им гост. Суй Сяобин прие поканата с конфуцианско спокойствие. Захариас не разбра знае ли нещо, затова и пред него премълча темата на извънредното заседание. Сейчи Омара обаче разчупи азиатската им непроницаемост, сякаш видя в необичайното събиране само ново развлечение. Настоя за обяснения, та да се подготвел, не ги получи и се утеша с възможността да развихри импровизаторските си дарби. Това озадачи астропилота — нали тъкмо той би трябвало пръв да е регистрирал с уредите си присъствието на чуждо тяло на кораба! Изглежда, „плахите стъпки в градината“ все пак се отнасяха само за собствените му чувства към Астра.

Дядо Елиа не го доизслуша: „Нямам повече време за излишни приказки! Експедицията си е ваша, аз съм тука само натрапник!“ По старчески сопнатият

му отказ наскърби Захариас, но и той нямаше сега време да го тълкува. Реши да не събира повече хора на едно място, заповяда секторите да минат на автономен режим и включи видеосистемите им на конференнтната връзка — всички да гледат какво ще става в каюткомпанията.

За непосветените, останали по местата си, гледката се оказа до комизъм странна. Вдървено насядали в малките надуваеми кресла, шестима от техните колеги изпъваха шии нагоре, устремили погледите си в някаква обща посока, и от време на време задаваха разни чудати въпроси. Въпроси, на които човечеството едва ли скоро щеше да даде еднозначни отговори. А на конференнтния екран те звучаха и като налудничави самотерзания на пубертетни самотници, защото нямаха адресат. Нищо друго не се виждаше на екрана освен четиримата мъже и двете жени, седнали в почти молитвени пози. И само над тях висеше някакво белезникаво петно, примигващо от време на време с интензивността на светенето си. Но за непосветените то повече приличаше на дефект в холографското предаване.

В командната зала Захариас също не чуваше отговорите, не виждаше преобразованията. Не ги възприемаха и записните устройства, сякаш за потвърждение на това, че всеки разум винаги е бил сам срещу истините и те са си само негови. Никакви доказателства нямаше да събере за пред Земята освен свидетелствованията на шепа хора, които са могли и да халюцинират в една толкова дълга експедиция.

Урания първа видя да се оформя лицето ѝ в слънчевото кълбо, чу в себе си „Какво друго да направя за теб, Ламзира?“, а въпросът заприлича в мозъка ѝ на обвито в пламъци човече. Разтърси я едно паническо „Не!“ и тя се извъртя към седналия през няколко стола астробиолог.

Сепнати от вика ѝ, всички се обърнаха към нея, защото непосветените с напрегнато любопитство бяха очаквали какво още ще им демонстрират астропилотите с това озадачаващо явление, вмъкнало се при тях във вид на змиевидна светкавица, за да се омотае веднага в пулсиращо светлинно кълбо.

— Стой мирно! — ечна в каюткомпанията заповедта на Захариас от репродуктора.

Скочила от стола си, Урания се сгърчи под удара на командата, рече умолително:

— Нека изляза!

— Недей да позориш съсловието!

— Какво пак те изплаши, сестро? — подвикна ѝ Астра. — Не те познавам страхлива.

Телепатичният ѝ радар улавяше нечие могъщо присъствие, но то не извираше сега от хората в каюткомпанията. Идеше откъм светлинната топка

като магнитно излъчване, без да е особено опасно. Затова уплашеното „Не“ на колежката ѝ я разтревожи с виолетово-черното си и кървавочервено избухване. Тя изгледа внимателно кълбото, да установи връзката между него и реакцията на Урания, но видя там само собственото си лице, чу собствения си глас:

— Какво добро да направя за теб?

А кроткият магнит, който се таеше в него, изведнъж я залепи за себе си.

— Кой си ти? — викна му тя, изпънала длани в инстинктивния порив да възпре неудържимото привличане.

— Вече знаеш кой съм — бе отговорът, който отново никой освен нея не чу.

Захариас видя на екрана си само отраженията на пулсиращото кълбо в синевата на смаяно разперените ѝ очи. Лицето ѝ внезапно омекна, избистриха се ирисите, а ръцете паднаха в скута ѝ. Устните ѝ отрониха едно засъхнало на тях „Да“.

Астра още не знаеше с какво се съгласява. Онова, което така властно бе я привлякло към себе си, вече бе я и разтворило в топло единение с нещо отдавна познато, непростимо забравено. Не можеше да го назове и се усети виновна, защото то приличаше на жадувано завръщане към нещо, загубено някъде из лабиринтите на живота ѝ.

Лекарското у Амиран бе повече привързано към земната логика, но като видя щастливото озарение на Астра, той не можа да не си помисли за онези, по-усъвършенствуваните, които щяха да дойдат след него и нея, и Урания. Щяха ли те да се домогнат до някаква такава форма на свръхживот, до свръхсъзнание, което, неограничавано от законите на грубата материя, да властвува над Вселената?

— Наивно мислиш, човече, който се наричаш лекар — прекъсна познатият глас мечтателната игра на мозъка му.

Огорчен, грузинецът изгледа собственото си лице, застинало в светлинното кълбо като оцветена отливка.

— Добре, а вие от какво боледувате, от какво страдате? Питам, защото съм лекар.

— Всичко произтича от нашето съпреживяване на Вселената.

— Благодаря! И при нас е така — повторно се разочарова Амиран. — Наричаме го психосоматична основа на патологията.

А всъщност трябваше да е доволен. В лишения от всякакви чувства отговор като че ли прозираше чувствен свят, подобен на земния.

Никой в каюткомпанията не се слушваше вече за въпросите на другите. И онези, които още не осъзнаваха напълно какво е това насреща им или още не можеха да му повярват, бяха се увлекли в предложената им игра.

— Във вакуума ли живеете? — запита Сюй Сяобин, почака, повтори с любезна настойчивост: — Но къде живеете?

Захариас се надяваше по записаните въпроси да възстанови после отговорите от паметта на участниците. На екрана му кълбото менеше интензитета на светенето си с пулсарна скорост и багровите примигвания вероятно означаваха мигновените контакти с мозъците на хората.

— Как виждате хаоса?

— По-лесно ли ви е да приемете вселената като хаос? — отвърнаха му и май на китайски му го казаха, та Сюй Сяобин се вкорави в креслото си като бронзова статуетка на Буда.

Събратът му по раса Сейчи Омара също бе загубил лъскавото дружелюбие на лицето си, задъхано рисуваше някакви свои видения, подсказани навярно от островната му родина:

— Ако в природата има множество сфери на разума, едва ли е природосъобразно да са островно откъснати една от друга. Трябва да има преливащи се зони, както при гравитацията. Какъв е океанът между тези острови? — и чу нищо неказващия отговор:

— Вие плувате в него.

— Добре! Да допуснем, че разумът тръгва от общ източник, тогава отделните му разновидности ще имат памет една за друга, както е при някои микрочастици.

— Винаги сте имали такава памет, но за да ѝ вярвате, сте превръщали неяснотата ѝ в съчинени видения за паралелни светове.

В инстинктивна надпревара с колегите си Сейчи се мъчеше да откопчи колкото се може повече:

— Струва ми се, че си способен да влизаш с нас във взаимодействия, побързи от светлината, а такива скорости ние не познаваме... — Щеше да цитира Парадокса на Айнщайн, Подолски и Розен, който особено занимаваше ума му на специалист по информационните системи, но съобрази, че имената едва ли ще са познати на този галактически дух или демон.

— Вашият разум владее същите скорости на проникване и съпреживяване.

Черните му очи простреляха енергетичното кълбо през амбразуриите на месестите клепачи:

- Не сте ли по-висш разум?
- Разумът не се дели на висш и нисш.
- Каква е разликата?
- Открива я всеки разум за себе си.

Сейчи доразтвори амбразури на очите си, да набере дързост за нова атака, докато астробиологът още не обуздаваше развихрилия се напор на душата му да пита, да пита...

— Защо ми умират животните от вашите демончета? — нарочно наблегна на „вашите“, да подразбере имат ли нещо общо. — Защо не стават по-умни, ако демончетата са части от разум? Защо растения ги приемат във всякакви количества?

— Сами ще го научите.

Отново се сблъскваше с безчувствения отказ да му кажат нещо конкретно и Кардинала веднага отскочи в друга посока, защото ватиканските отци, заплатили престою му тук, за него щяха да го питат:

— Вашата цивилизация...

Но го прекъснаха безжалостно:

— Цивилизациите са форма на съжителство за частите на разума... Не сме цивилизация, както вие я разбирате.

— Но разумът се ражда там, където преди това живата материя си е създавала своя самоподдържаща система! В каква система се раждате?

Само потвърдиха тезата му:

— В различните условия всеки разум се организира по своему.

— А собственото творчество? — избърза Кардинала, отново объркал методичната подредба на въпросите си. — Искан да кажа, основен двигател на целия земен живот е смяната на удоволствия и неудоволствия. Той движи всеки вид живот при нас, от него произтичат и законите на съжителството в определена екологическа територия. Има ли подобен механизъм при вас? Каква е територията ви?

Или не го разбраха, или пак отказваха да му отговорят:

— Вселената е територия за всичко.

— Сигурно затова друг основен принцип на нашето развитие е надеждата. Да узнаем какво има отвъд познатата орбита, да намерим там по-добри условия за живот, нови удоволствия.

Веднага му възразиха с обидно безстрастие:

— Не сте дошли да търсите по-добри условия.

— Доведе ни надеждата за нови истини! — настоя астробиологът на своята привързаност към принципа, макар паметта му да го подсещаше за милиардите земни жители, които удобно си живееха със старите истини и заради примитивната си алчност за нови удоволствия бяха отказали да дадат пари за експедицията им.

— Този тип надежда не ни е чужд, когато е свързан с любовта и превращенията. Не питай повече за нашите принципи, човече!

Прозвуча му като древния стих „Надежда всяка тука оставете...“, но астробиологът пое риска да стане и нахален, защото отговорът подсказваше, че срещата им навярно ще е последна.

— Вярно, надеждата е свързана с любовта, а от тази връзка у нас произтича творчеството. Творите ли нещо, което го няма в природата?

— Творчеството обслужва конкретната форма и от нея зависи.

— Ние наричаме разум само онази сила, която умее да променя нещата около себе си — рече астробиологът и си помисли, че те навярно са като растенията, изцяло се нагаждат към природата, затова може би и растенията приемат техните демончета.

Бяха чули мислите му:

— Какво променя онази висша сила, която наричате Бог? Същото, което на вас се иска да променят. Не сме като вашите растения.

Астробиологът си представи лицата на ватиканските отци, ако чуеха тези думи, и неволно с тях подхвана спора си, а слънчевата топка, където неговото лице се стои в багровите пулсации, му служеше за доказателство. Не като тяло, а като съзнание еволюцията на живота сигурно не е спряла при човека. Сигурно е продължила по пътя на все по-голямото усложняване във все по-малък обем, както е при земните компютри. Тия се раждат от частиците на предшествениците, заедно с паметта им, а нали паметта е истинската същност на личността. Така на практика те са безсмъртни. А човекът все още е единично самосъзнание, защото представлява неразложимо духовно-телесно единство. Затова и усеца края на своето „аз“ като трагедия, затова и винаги ще се съмнява в разумността на порядъка във Вселената. Лесно им е на тия да бъдат добри и разумни. Докато човекът-личност е смъртен, същинският източник на злото ще си остава в него. Ето, дори паметта си отделихме в компютрите. Те ли са нашето безсмъртие?...

Астробиологът щеше да продължи спора си, вече със смъртта, ако внезапно не бе чул гласа на онази, която все не излизаше от сетивата му:

— Помогни ми да вляза там, за където бяхме тръгнали, когато ни спря! — бе произнесла Урания високо, властно, сякаш заявяваше своето неотменимо право.

26.

Астра чу думите ѝ не само с ушите си, защото, търсейки потвърждение за чудото, яко бе завързала невидимата си пъпна връв за своята чернокожа двойница. Възприе ги и като собствен отговор на предложение да направят за нея нещо добро. Цялата се разтрепера от мъчителна жажда да излезе през тия недишащи метало-керамични стени, напълно да се саморазтвори в онова, което така я влечеше към себе си.

Стените на каюткомпанията изчезнаха, но не черната бездна на космоса зина на тяхно място. Една слънчева лава се плисна отвсякъде, заля всичко и Астра се гмурна в нея, престана да съществува. Само вихърът на сетивата ѝ сякаш се отдели от нейното тяло, отлетя в самопроизволната игра на едно неизпитвано съществуване. Огненооранжеви и невенножълти, и фонтанно-бликнали като от гигантска артерия кървави протуберанси я подхвърляха над пухкаво розови пространства, въргаляха я върху пролетно зелена мекота, хвърляха я в горещо виолетови като любовна нощ глъбини. И ако сетивата ѝ още можеха да оформят в играта си някакви представи, то бе видението, че се носи из вътрешността на необхватен за очите кристал, където се разлагаше светлината на хиляди слънца, а багрите им пулсираха в ритъма на собствената ѝ кръв.

Не се усещаше като обем. Понесена от вихрения хоровод на милиарди и милиарди частици, всяка от които си имаше свой цвят и своя песен, тя беше частица от техния рой и техния любовен танц танцуваше. Като облак от сгъстено до самовзривяване блаженство се носеше роят им, опиянен от устрема да стигне там, където не се стигаше, да спре там, където нямаше покой, или да се пръсне от собственото си сладострастие, та да се влее в музиката, която караше да се въртят в безчислени съчетания милионоцветните кристалчета на вселенския калейдоскоп.

— Донесе ли ти радост? — запита я собственият ѝ глас, прорязал облака като светкавица.

Всичко в нея, до последния неврон, още тръпнеше в заглъхващата мелодия на току-що танцуваното, но бързо затихна заедно с погасването на светлини и цветове.

— Боже господи, защо ме върна! — високо изстена Урания прадревния човешки вопъл по изгубения рай.

Астра досъбра пръснатия си на милиарди светулки мозък, промълви в невярващ унес:

— Това ли е?

— Кое? — запита я собственият ѝ глас.

— Това ли преживяваш и ти, когато се сливаш?

Отговориха ѝ с брутално равнодушие:

— Всеки разум преживява онова, което е способен да преживее.

— Не бях ли част от теб? — проплака тя, подобно на черната си сестра.

— Всички сме само частици, съставени от частици, които са съставени от частици.

Музиката окончателно стихна, цветовете избеляха и в нея се разля студената мътилка на неона. Безстрастното определение ѝ прозвуча като подигравка.

— Смешна ли съм?

— Смешно е да настояваш да си бог, когато си частица.

В същия миг и сякаш излетял от собственото ѝ гърло, Астра възприе гръмкия като гневна заповед вик на Урания:

— Не съм бог, но вече не съм и човек. Вземи ме при себе си!

Еднакъв разговор бяха водили и еднакъв отговор чуха:

— Не съпреживя ли там непостижимото?

— Беше красиво! — въздъхна Астра, готова да се примири.

— Красиво е, когато не убива надеждата — отвърна ѝ слънчевото кълбо, а едновременно отговаряше на грузинеца:

— От желанието всичко около вас да бъде ясно и просто се ражда потребността ви от самозаблуди и жестокостта на вашето съжителство, което наричате цивилизация. И този ти въпрос, лекарю, извира от копнежа ви за примитивен порядък.

— Няма ли порядък във Вселената?

— Всеки разум открива там порядъка, който му е нужен.

Усетил, че този глас го побеждава преди всичко с автоматизма на отговорите, Амиран поиска да прикрие поражението си:

— Да, сигурно още не сме открили своя порядък, затова не се сърди, че продължаваме да го търсим. Слушай, а няма ли сред всичките тия частици на света някоя такава, която разпознава останалите и може да ги направлява в желаната от нея посока? Не сте ли срещали такава частица или същество някакво? Ние отдавна сме го кръстили Демона на Максвел, но за да не

отчайвам добрата ти надежда в нас, ще ти кажа, че и никога не сме вярвали в него...

Залисан в усукания и както му се стори, твърде забавен въпрос на лекаря, Захариас не реагира веднага на сигнала за повикване отвън. Защо отвън? Кой е навън? Докосна копчето и в командната зала влетя сърдитият глас на Елиа Бартолди:

— Командире, защо не се обаждаш?

— Захо, Дядо Елиа... — тревожно се намеси Георг от аварийния космолет.

— Защо не си регистрирал излизането си? — скара му се Захариас. — Какво е станало?

— Дай ме на конферентната връзка!

— Далече е. Непозволено далеч! — отвърна Георг вместо него.

Дежурният командир се обезпокои:

— Защо си там, Дядо Елиа?

— Дай ме на конферентната връзка, момче! Казах ти! — властно повтори старият астрофизик.

Захариас бързо превключи към всички помещения и трескаво зафокусира радарите, та да хване в шепите им нарушителя на правилника. Улови само една по-тъмна точица в тъмния екран. Кипна:

— Без детинщини, старче! Веднага се връщай! Или ти трябва помощ?

Бартолди отмина заповедта, провикна се, сякаш не се доверяваше на радиовълните:

— Чуйте ме! Чуйте ме, момичета и момчета! Искам да се сбогувам с вас.

Секнаха всички разговори на кораба, млъкнаха странните монолози в каюткомпанията.

— Деца мили, полудявам! Но полудявам красиво! Затова не ме жалете! Не е жалък онзи, който не иска повече да пречи. Не ща да се връщам като герой, защото не съм герой, а един тъп неандерталец, сбъркан клон в еволюцията на разума. Може би като остана тук, демончетата ще съумеят да направят от мен нещо полезно...

— Дядо Елиа... — опита се да го прекъсне Захариас, но старецът беше твърде далеч и викът му щеше да го застигне може би чак след минута.

— ... Пуснал съм двигателя докрай и ще ме изстреля достатъчно близо, за да стигна по инерция до черната дупка. После ще отворя шлема и ще я помоля да ме приеме...

Захариас се преви над пулта, престана да слуша. Сякаш сам бе усетил в лицето си смъртоносния удар на вакуума, който щеше да превърне стария астрофизик в носещ се с хиляди километри в секундата километричен камък, за да очертае новата, достигната от хората орбита. Командирското у него вяло се опитваше да съобрази дали можеше да се предприеме нещо за спасяването.

— ... Прощавайте, деца мили! За мен този път е изчерпан, дано вие намерите по-добрия!

— Какво да правим? Захо, Захо... — дереше се Георг от аварийния космолет.

Захариас мълчеше. Ако имаше изход, Гия пръв щеше да го открие.

— Спаси го! — едновременно изрекоха шестимата в каюткомпанията и не към командира го извикаха.

— Тръгнал е с любов и не иска да бъде спасяван — отговори си всеки от тях със собствения си равнодушен глас.

— Махни се! Всички ни ще погубиш! — с неподозирана ярост изкрещя Сюй Сяобин.

Урания чу в себе си:

— Изведи ме, Ламзира! Ти ме въведе, ти ме изведи! — и въпреки че прозвуча у нея с познатото машинно безстрастие, думите сякаш се оцветиха в сиво-черното подобие на човешката мъка.

Прогледнал отново за екраните от вика на китаеца, Захариас видя жена си да тръгва към вратата. Превключи на другия екран и отново я видя да върви по коридора, да разхерметизирва най-близкия изходен шлюз, да влиза в камерата му. Не облече скафандър, не дочака изтеглянето на въздуха, изравняването на наляганията, а все така спокойно отвори външния люк. Астропилотът се вцепени за миг, забравил, че тялото, което обичаше с боязлива страст, и незащитено можеше да понесе няколко минути студа и бездиханността на вакуума.

Отвън синкавожълтата светкавица мигом избледня и се стопи в чернилото. Остана сякаш да свети в очите на звездите, които надничаха през дупките на против-метеоритната мрежа.

— Деца, да си гледаме нашия си цирк, а? — предложи в каюткомпанията Амиран, чиято храброст изглеждаше непобедима.

Отвърна му единствен астробиологът:

— Вече не можем. Вече сме участници в много по-голям цирк!

27.

Урания не се върна в каюткомпанията, а се отправи към зейналия в готовност да приема бягащи хора шлюз на аварийния космолет. Помощ за Дядо Елиа ли щеше да търси?

Разтревожен от действията на своенравната си съпруга, Захариас не поглеждаше към конференцията екран и не видя, че Астра веднага бе скочила подире ѝ. Амиран обаче също хукна след нея, застигна я в коридора.

— Не правете глупости!

Астропилотката не се спря.

— Натела, и аз бих дошъл, но децата трябва да се родят.

— Доведи ги! — подхвърли през рамо Астра.

— Момичета, ще загинете!

— Малко жертви даде нашата експедиция, Прометейчо! Само с Дядо Елиа не ѝ плащаме разноските.

И сякаш да се отърве от досадното му присъствие, тя подрипна, улови гривните на скоростния релсов път, отлетя, без да ги нахлузва под мишниците си. В шлюза двете дори не се спогледаха, уверени, че ги е повела еднаква мисъл. Негърката ѝ отстъпи да влезе първа.

Георг ги очакваше прав, загърбил командния пулт на космолета. Астра изрече властно:

— Иди при Захо, ще има нужда от теб!

Малката кабинка закънтя от виковете на Захариас:

— Гия, нещо са намислили! Гия, внимавай!...

Урания пристъпи да изключи екрана, но не го изключи. Само рече:

— Стига врява, Захо!

— Ури, ти си астропилот! Ти няма да направиш нищо против правилника!

— Той е писан на Земята.

— Ури!...

— Прости ми, Захо, много се измъчи с мен, храбро момче! — каза му тя с бялата усмивка на зъбите си. — Махни пръста си оттам и ми прати с него една въздушна целувка! Махни си пръста, казах ти, знаеш колко съм лоша, когато ме разсърдиш! Пък сега ми се иска да те целувам.

А другата астропилотка вече прегръщаше своя объркан мъж, шушнейки му в ухото:

— Не поглеждай към киборга, мили, няма да ти помогне! Той ще ни напомня кое е човешкото и кое не, ако го забравим!

И запуши устата на мъжа си с дълга целувка, сякаш да предотврати някоя заповед към всемогъщия шесторък киборг, който бе се издул под командния пулт като разгневен октопод. А докато го избутваше към изхода, продължи да го целува почти след всяка дума:

— Трябва да отърсим мозъците си от земния ред, мили, разбери! Иначе никога не ще станем галактически хора...

След още няколко минути двете откъснаха космолета от кораба-майка, изключиха радиовръзката и с максимална скорост го отправиха към „черната дупка“, която наистина приличаше повече на къдрокос венерин хълм над входа на светло раждаща утроба.

Далеч зад тях остана една покрусена експедиция — шепа самоизмислили се демони на Максвел, тръгнаха по света да търсят някакъв самоизмислил се ред. Още по-назад танцуваха и пееха на всички посоки позивите на скайарта, неуморимо жадни за нечие чуждо любопитство към човечеството. Силите на вакуума разнасяха техните вълни и частици, сливаха ги с други вълни и частици, от които се раждаха нови частици, за да хранят непонятната надежда в душата на Вселената.

Свалено от www.readbg.com

Издание: Любен Дилов. Демонът на Максвел

Редактор: Георги Величков

Художествено оформление на корица: „Megachrom“, Петър Христов

ИК „Бард“, 2001

ISBN: 954-585-179-1

Любен Дилов предоставя авторските права на Гражданско общество срещу корупцията.